

JON

Jon siya winkika ta yokwowa. Jon siya Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwir ieya mi ta yokwowa siya iikam whiekakim simiirim winkika iki hinda tinda nwowim tiki nu iirar. Mi siya minam winkikin iikam whiekakim wi ha nwoki aingwowim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi sima wi siiram nwoki aingwo tibmii kiinim mi kwoin miyikin omwaiwaiyayokiyokiiyiin siir nwoki haiyim. Jon siya miyim simiir bi winboinkikin, siya yayim, siya boinim simiirara boinkim. Iriig.

Bidi bidiniyarin inkamin ha nwokin mi krimiirin wi yai miyik miyik siya boinmimauuwu

1 ¹Bidi bidiniyarin iya Adi Komii krimiir Wanin siya nu iir nonkwokwokin mi yio ti inkam nwirin yipiki yai miyik miyik krimiir boinmimauuwanin yio ha nwokin. Mi yayia siyairgin. Siya Adi Komii saika nwokin mi sowa nwisairarin nwiruwar nwowiskiko mi siya ini siir hiriinanar swoki owin. ²Mi bidi bidiniyarin iya dimin whirki niki imbiyam karamaeyar niki owa mi yio siya Adi Komii saika hirin saiirar nwokin. ³Ti inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamki bwamin. Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirin hiriinan saiirsi nonkwokwokin. Dimin whirki saisar bi nimbiyamkin. Niingaki, niingakiinga. ⁴Tiki inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyaiyim simiir bwamki bwamin. Mi ti omwai waiyaiyim yim iikam krimiir pae niyuanan ywowim ya iikam imiir whinkinsiis haiginiuwika, sima Adi komii siir ninokninkinim mi omwai nwoki waiyam. Ya ini paeya siyu kigimok apiya ini hiriinan yuyakiya. ⁵Mi ti inkamin mi siir yai aeya hinda tinda pi paenan sowar niuyakii. Mi ti dimin biyeyim niibwomambwonan iikam krimiir mhii kwoinawu nwokaiyim, ti dimin paenan niuyaiyin siir niimuim wi dig nwo rani. Niingaki, niingaka. ⁶Inkam nwirin Adi Komii siya nikropkiyin dimin taeminim iikam krimiir boinmimauuwam, siir inigin Jonkin. Siya Adi Komii siir yayian inkamkin ⁷Siya minam nitkin, ti inkamin siir yai aiir boinmimauuniyim iikam imiir yipiki paenan niuyaeiyin mi sima Jon siir yai aiir wakaei mi sima ti inkam iiramim wa nwoki aingwo tibmii kiinim. ⁸Mi yio siyarin, ti inkamin paenan niuyaeiyin si

rani. Niingaka. Yio siya ti inkam komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin, yipiki paenan niuyaeiyn siir yai aiir boinmimauuwam nitkin, iikam whiekak imiir. ⁹Mi ti inkamin paenan niuyaeiyn siya nu tiriir bidi yitin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam mi ta hiriinana sairsika yipikim ti tir nwowim sima wi nwoki inokninkinim Adi Komii siirin.

¹⁰Mi bidi bidiniyarin, Adi Komii siya nu tiran digworaekwo whiekakim siirsiyar nonkwokwokikin. Mi siya ti nu iir nitin mi iikam whiekakim sima ti inkam iirin ha bi naingwokim, digworaekwo whiekakim siyar nonkwokwokikin. Niingaka. ¹¹Mi siya ti nuin siyar nonkwokwown siir nitin mi siirgisiirar iikamim Isrel hiranin, sima saika bi nomboinkim. ¹²Mi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi ha naingwo tibmii kiinim, siya simiirin ha boini, ini ywowim sima Adi Komii siir yinisisim mi owi. ¹³Sima Adi Komii siir yinisim yopii adim simiir naokainakiyim simiirsi bi nwokim. Niingaka. Sima Adi Komii siir yinisim minki nwokim, siir kwoinkar tirikikin mi sima siir yinisisim asi nwokim.

¹⁴Mi ti inkamin nua tiriir nitin, siya ini inkam krimiir hiriinanar yauni oniyin. Mi krma siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiym simiir bidi kigim, siya inkam bimbuiwigi bimbuiwi rani. Siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya iikam imiir bi kimbuwikin. Mi siya bi swoki iksisaemiminikin. Niingaki, niingaka. Yaimwo boinan inkamkin. Siya yai iyopan inkam tani. Siya ti hiriinan siyu kibikibiyim simiir asi tirkin. Dimusi rani, Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruwan, iya siir naokaina, siirin hiriinanar naokainakikin.

¹⁵Jon siya simiirin ti inkamin siir boinmauu wakaekin. Siya hiniina boinkin, ti inkamin bii kara boinin kimiir, yio siyairgin. Mi ti inkamin kariir mhoiia nitin, kariir kouwin ini siya ywowin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya ha nwokin. Kariir bi niki aokainakin.

¹⁶Mi iikam krma Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir asi haigim. Dimusi rani, ti inkamin, Adi Komii siir dimin miyik miyikim ini siya nonkwowin. Mi siya ti dimin miyik miyikim krimiirin wi hiriir hauunanaei. ¹⁷Adi Komii krimiir Wanin siya siyu komiiyim Mosesni hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir swoki kwahauu, krma wakaeyokna apam. Mi krimiirin Jisis Kraiis sasar hauu iskii naingwobumbu komiia mi siyuiin, siyu miyiki miyik sibgu tiri ikin. Mi siya krimiirin siir yai miyika sair warar mi inkin hauugi. ¹⁸Inkam nwirmin nwirminkin Adi Komii siir bi swoki kigmiminkin. Niingaki, niingaka. Inkamin nwirki nwiruwairgin, saika kingiin nwowin. Yio Adi Komii siir yinisim ieyarigin mi krimiirin siyar nanaakninkii haiginiugin Adi Komii siirin hiniin, siya paniingin? Mi krma siirin wa nwoki inokninkinim. friig.

**Jonin, iikam baptais haiginiuiyin siya simiirin ha
boinkin, siya yipikin**

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹Isrel simiir biyan kamim, pris imiirin mi Livaimi piugana sair kam ikim, yipiki pris imiir whindiraerariyim Adi Komii siir omaka aiir,

simiirin sima yikropki, Jon siiram. Mi sima siir hiriir ha nimbiyamim mi sima siir ini sriiyiu, kira dimu mii miriigin, ha? ²⁰ Mi siya dimin whir bi nimpriokikin. Siya ini hiriyyar haknoudninkinswokiyin. Mi siya boin, kara ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam, Mesaia, kara si rani. Niingaka. ²¹ Mi sima siirin hiniina srii mi kira ti inkamin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwamin siya karamaeki niuwi mi kira yipikin, ha? Mi kira tari Ilaijakin, ha? Mi Jon siya ina yowarkii boinkiyin. Niingaka. Kara Ilaija rani. Mi sima siirin ina swoki sriiyim mi kira ti profet inkamin krima nwowinin nitam siya, ha? Mi siya ina swoki owarkii boinkiyin, kara si rani. Niingaka. ²² Mi sima siirin ina swoki sriigiyim mi kira tari yipikin, ha? Krima ti kamim krimiir nikropkiyim simiirin hiniina nini boiniuwam tiri, kira ti si. Mi kira krimiir boinki hiniin, kira yipikin, ha? ²³ Mi Jon siya simiirin hiniina boinki,

Kara ti si. Kara inkamin maeyau siiyin nu apa hir kauwok boinamnankiyin siya hiniin, iikam kima siyiwin sibgu kisisop diriraerarkwokin. Biian Inkam Komii siiram siya napnaniyam. Biia profet Aisaia siya yokwo komii sairin hiniina winboinkikin.

²⁴ Mi Farisimi iikamim yipiki ninokninkin komiigakim Mosesni siyiu si ninokninkinim mi siir sibgu apim, ti kam imiirin sima nikropkikim Jon siiramin, iki sriipai sriipaiyim sim nini sriiyuwam. ²⁵ Mi sima Jon siirin hiniina boin mi kira ti inkamin Adi komii siya nimbingiyin Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam kira siya karamaeki niuwi mi kira ti inkamin Ilaija siya karamaeki mi iuwi mi kira ti profet inkamin krima nwokwokin siya karamaeki mi iuwi mi kira iikam imiirin op dimusi baptais haiginiugin, ha? ²⁶ Mi Jon siya hiniina yowarkii boinki mi kara iikam imiirin op arar baptais haiginiuwi. Inkam nwirin ini kimaka waraurar nitapiyokin mi wim kima siir mi inokninkin tani. ²⁷ Yio siya ini kariir mhoiyya nitin. Mi siya inig komiigakin, kariir kouwin ini siya ywowin. Mi an kara inkam paeprikab niingakin mi kara iga siya niia sair uridin wa kara waisi hakrani. Niingaka.

²⁸ Mi ti diminim yim om Betani hir nimbiyamkim, Jordan iegbid mirmiiya maeyauwa op Jon siya baptais haiginiuwa iikam imiir. Iriig.

Jisis siya ini krimiir sibsibnan ywowin krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam

²⁹ Mi iigwira, Jon siya Jisis siir kigwinin siya siiram napniyin mi siya iikam imiir boinki, kima ti kigwin, i inkamin nitin. Siya ini sibsibnan ywowin siirin Adi Komii siya nikropkikin krimiir dimin biyie biyeyim krima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyam naowim. ³⁰ Yio ti inkamin biia kara kimiir niki boinin hiniin, inkamin kariir mhoiyya nitin kariir kouwin ini siya ywowin. Mi ti inkamin siyaargin. Dimusi rani, siya

bidibidiniyar nwokin Adi saikan kariir apua kariir bi niki aokainakin.

³¹ Biiya kara siirin ha bi ninokninkinkin, siya pindankin mi kara iikam imiirin op baptais haiginiuwim. Ti tapa kara tira saiir hiriinan, Isrel kimiir iikamim simiir niisiimauuwam. Mi kima wi ha nwoki inokninkinim siya yipikin.

³² Mi Jon siya digworaekwo whiekakim siya kigim simiirin ina boinmimauu digim. Mi karar kigwin Adi Komii siir naeyiuin iinmabnan siinanaiiniyin, Adi Komii siir om hirankin mi ini siirar yauni siinatkiniyin. ³³ Mi biyyarin kara ti inkam iir bi ninokninkinkin, Adi Komii siya nimbingiyin iikam whiekakim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Niingaka. Kariirin Adi Komii siya nimbingikin iikam imiirin op baptais haiginiuwam. Mi siya kariirin hiniina boinki, kira wi Adi Komii siir naeyiu iir kigwini, siya siinanaiini mi siya wi inkam nwirin siir piu nasinatkinii. Mi ti inkamin yio iikam imiirin wi Adi Komii siir naeyiu iirrarar baptais haiginiuwi. Mi siirin wi siyar tirkii, iikamim simiir mhii kwonau kwirii idwokaiyam. ³⁴ Jon siya hiniina boinkin, an kara siir bidi kigin mi kara kimiirin pi ha boini, siya Adi Komii siir yinisimkin friig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim nwiiya yikiuna

³⁵ Mi iigwir nugakin, Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowaka nwoyakwoko Jodan iegbid. ³⁶ Mi ta maeyau airarin siyar kigwin Jisis siya pi napni. Mi siya ina boinin ti inkamin siya ini sibsibnan ywowin, siirin Adi Komii siya nikropkikin, iikam imiir whindiriraeram naowam. ³⁷ Mi siir kigna miriiyo inkam nwiso sowa hiriinan wakaeyo mi sowa ini Jisis siir mhoiiyar yamo. ³⁸ Mi Jisis siya ha niyaekaowinin mi siyar kigwin sowa siir mhoiiyar niti. Mi siya sowiirin ina sriiwinin, kowa dimu diminim kigi, ha?

Mi sowa ina yowarkii boino siirin, Rabai, kira papi nwokaiigin.

[Ti inigin siir inig mwoki mwowin, iikam nowomwarkaiyiuwigin.]

³⁹ Mi siya sowiir yai aka hiniina yowarkii boin, kowai winikignaki. Mi sowa ini saikar yinkin amo, siir maeyauwa siya whwonkaiiya saiir nini kignakiyam. Mi sowa saika hirar nwoninaekwowako, ini ii aeyar digiriba. [Bieyin nad bidi ywowin ii kwiinanairga.]

⁴⁰ Inkam nwirin siir inigin Endrukin, siya Saimon Pitani nomousimkin. Ti inkam nwiso Joni yai wakaeyo mi Jisis siir mhoiiya ha namo sowiir nwir ieya. ⁴¹ Mi biri kimiminkikin Endru siya ina yamsauwin siir yaowaeyin Saimon Pita siiram. Mi siya nini kigiwin mi siya siir ini boiniu, krira Mesaia siir bidi kigo. [Mi inkamin siir inig mwokimwowin, Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam] ⁴² Mi ti siya boina siir saiir mhoiiya mi siya Saimon siirin ina yikiunamin Jisis siiram. Mi Jisis siya siir kigwinin mi siya siirin

hiniina boin, kira Saimonkin, kira Joni yinisimkin. Mhoiia kiriir inigin wi Sifas kisina dapi. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin Pitain. Grik simiir yaigina ha dapikin siiya.]

Jisis siya Filip Nataniel sowiiram nikiunakin

⁴³Mi iigwira Jisis siya nu haimii whirin Galili hiriir namam tirin mi siya Filip siir kigin mi siya kimidiniya siir boin, kira kanakar wit. ⁴⁴Filipin yio om Betsaida hiran inkamkin. Endru Pita sima iripa om whiruwankim. ⁴⁵Filip siya ha namin mi siya Nataniel siir nini kigiwin mi siirin hiniina ini boiniu, ti inkamin biya Moseskin si winboinkiyin, Yokwo Komii saiir, siirin krira bidi kigin. Mi profet kamim yim iriipi hiriinan siirar mi win boinkikin. Yio Jisiskin, Josepni yinisimin, om Nasaret hiranin siya. ⁴⁶Mi Nataniel siya siir boinki, ti om Nasaretin dimin kibi whirki bi swoki imbiyamiminkin. Niingaka. Mi Filip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira unkini kignaki siirin.

⁴⁷Mi Jisis siya Nataniel siir kigwinin, siya siiram namin mi siya siirin hiniina boinwin, kima hoimgakin ti Isrelan inkam kibiyin siir kigwin, siya bi niksisaekikin mi siya yaimir bi nwowikin. Niingaka. ⁴⁸Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira kariirin paniin paniina ninokninkinkin, ha? Mi Jisis siya siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kara kinaka nwo karamaeki windi, kara kiriirin iya Filip siya niki ikiuna karamaeyar niki owin, kara kiriirin pae pigin siir mii hirar niki idwowin saiirar ninokninkinkin. ⁴⁹Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kara kiriirin ina ninokninkinin, kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi kira wi Isrel simiir iikamim simiir kigirkakan inkam nwowi. ⁵⁰Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira ha naingwo tibmii kiingin, kara Adi Komii siir yinisimkin mi ta yaiya kara boina kiriir hiniin kara kiriirin pae pigin siir mii hir kigin, kira siir mii hir nidwowin mi kira ha naingwo tibmiigikin, aniya? Ya tariingina, ya dimin komii rani, mhoiia kira wi dimin kirie komii komii kasa kig rani. Yim tiriiginim ini saiir haiburim. ⁵¹Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiia wi kimar kigi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir anowin haiwaokiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kimar mi kigi ini haimii tamii wokiuun apiuunim kariir kigam, Biyan Inkam Komiiyin siiram. friig.

Inkam nwirin om Kena hir nonkwonakin mi op niinga saiirin Jisis siya tirkiya ini op waina yimbiyama

2 ¹Mi ii kwoimaka wigkamwo om Kena nu haimii Galili hirano pi nonkwonam tirko. Mi Jisis siir apua ya hir warar ninkin oka. ²Mi sima mi Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram warar yinkin

ikiuna. Ta sowa nonkwonaina saiir kignakiyim. ³Mi mhohiya sima wain opa ha kwiyae swokiyim mi Jisis siir apua kimidiniya siir boin. Wain opa sima bidi kwiyae swokiya, haimii simki bi swoki omaigikin. Niingaka. ⁴Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, wig, kira kariir kipi boin, hiriinan tiramin, yio kariirar diminkin. Kariir iya bi niki imbinika, kara kanakana niisiimauunana hiniin kara yipikin. ⁵Mi siir yopiiya ti kamim ti digworaekwo imiir diriraerarim simiirin hiniin asi boinka, diminin pi siya boini, kima tiram mi kima pa tir.

⁶Mi Isrel simiir iikamim sima winboinkiyin, siyiu whirin siya hiniina boinkin. Iya sima nae naeyam tiriyim, biiyin iinop tiki diu mi mhohiya dae. Mi sima kamhau komii komiiyim Judamiyim iriiyar ira nwowi mi ti kamhau iriiyar irim sima irira opim 20 galans mi 30 galans minanar pi ywowin. ⁷Mi Jisis siya simiir boinki, wara kamhau imiirin op kunaokaigi. Mi sima ha kunaokaiyim ini yaigiyaigi yaki inkikiniyim. ⁸Mi iya sima ha kunaokai digiyim mi siya simiirin ina boinkiyim, kima op nhirim ti inkamin ta wigwas naeya saiir kigriraowin siiram tiki tibna kunanam. Mi ta Jisis siya boina saiir mhohiya sima opa ina tibna kuna hainamim siir hauuwam. ⁹Mi ti inkamin siya ta opa Jisis siya tirkiya wain nikpitmaigiya saiir kwiyae kiuwin, op wain nimbiniyama mi siya bi ninokninkinkin, sima ta opa papi namisi haiga. Mi ti kamim ta op aiir nonkwo diriraerarim yim sima ina ninokninkinim, maeyauwa sima haiya. Mi ti inkamin ta wigwas nae aiir kigriraowiyin, ina yikiugiyin ti inkamin wig nonkwonain siiram, ¹⁰nim krime hiniina tirikim, iikam imiirin bii pi wain kibiki kibi iirar hauu kwiyaei. Mi iya sima hoimgak kwiyaenanaekiiyim mi iki wainin biyerigsim nwowiyin yipi hainiingi hauu kwiyaei. Mi nikira hiriinan bi tirkin. Nikira wain kibiki kibiyin kimidiniya mhohiya hauu iikam ima kwiyaeyamin.

¹¹Ya tariigina ya dimin kirie komiia Jisis siya tira biigi bii saeya. Siya ta saiirin om Kena nu haimii Galili hir nwowin siir hir tirkin. Mi ta iya siya siir kirie komiia mi siir dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwun siir, siya kamim siir kigna miriiyim simiirin saiir niisiimauugin. Mi wa ha nwoki aingwo tibmii kiinim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ¹²Mi ta saiir mhohiya Jisis siya mi siir apu aeya mi siir nomousisim ima mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ina yamim om whirin siir Kapaneam. Mi sima ii nhirim hirar mi o. Iriig.

Jisis siya iikamim Adi Komii siir omaka aiir haiginim digworaekwo iikam nhirkim sainam simiir nhinikriropkikin
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³Mi Juda simiir iikamim wou sima nikwo aeyana Pasova ini kingiin nwowa. Mi Jisis siya om Jerusalem hiriir asi namkin. ¹⁴Mi iya siya Adi Komii siir omaka aiir nouapninopkainamin mi siyar kig iikamim

sima bulmakau, sibsib mi ipiyin, sim haigini iikam nhirkim sainim. Mi yim sima umir pi simiirsiyar mi haii. Mi siyar kig, ti kamim sima kam nhirim nu whiranim simakar nidwokaiyokaii, ipii kwiruwat Isrel simiirgi simiir umira saiirgisaiir ninowana haiyam. ¹⁵ Mi siya ti hiriinan digworaekwowim simiir kigin mi siya uridin ha haiyin, kimidiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nhinkii piiriyimyknamin sibsib, bulmakau minim simiir mi kamim umir ninowana haiiyim simiir warar. Mi siya simiirin ina yinkinaeyokiyok piiriyimyknanianamin. Mi hii minim simiir warar yinkin iriid nhiimnhiinkiiyam mi simiir umirim ini maeyau maeyau iswapiyar ywowamim. ¹⁶ Mi siya iikamim yipiki ipiyin min haiginim iikam nhirim sima sainam siya simiir boinki, ti kimiir ipiyin minim ti hainaniyam. Kara pi boriisopi kima kariir Adin siir omaka saiirin hiniin tirim. Maeyaua iikamim ninkiniyuwiya dimin taemin wokiyok sainiya saiir hiriinan nwowim. ¹⁷ Mi kamim siir kigna miriyyim sima yai kwira Yokwo Komii sima mwan kiga, saiir swoki aingwowarkaigi. Saeya hiniina boinka, Adi Komii, kariir kwoin komiyyin kiriir omaka aiir sibgu kigriraowam naingwowi, kara ha naingwowi, saeya wadie hiriyyar dwo.

¹⁸ Mi ta siya tirkiya saiir mhoiyya Isrel simiir kaunselin simiir biyyan kamim ina yitim. Mi sima ha nitim siiram mi kimidina siir ini boini mi kiriirin Adi Komii siya nwowaiginiyuwi inig komiigak hiriinan tiram mi panao kira pi dimin kirie komii whir tir krimiir whwonkam idain, krimiir niisiimauwam. ¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima ta Adi Komii siir omaka aiir niininkii mi kara saiirin wi ii kwoimuwar swoki kwamirii ninikougii. ²⁰ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, ta Adi Komii siir omaka saiir miriyya biwiiyim kamnwis iriyyar whira miriiga. Mi nikira ha boinkin, saiirin wi ii kwoimuwar kwamirii ninikougii wi dig nwo rani. ²¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir piu aiirar boinkin. ²² Mi mhoiyya kamim sima Jisis siir nisomaokiyim mi siya ha naonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima yaiya biyya Jisis siya boina saiir swoki aingwowarkaigiyim mi sima haniingi yaingwo tibmii kiingi Adi Komii siir yaiyim biyya sima winkiyim Yokwo Komiiini simiiramin. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin bidi yinokninkinin

²³ Mi Jisis siya om komii Jerusalem hirar niki owin, Judami iikamim simiir ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova mi ta maeyau aiirarin iikam kasa rani, dimin kirie komii komiyyim Jisis siya tirim simiir kigim. Mi ti dimin hiriinan sima kigim iikam kasa rani, naingwo tibmii kiingiyim siirim. ²⁴ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiikiin aiir bi naingwo

tibmiigikin. Niingaka. Mi ti hiriinan saiirsika siya, hiniin paniinsi yaingwosi siirin simiir iin hauuwim. Dimusi rani, siya iikam simiir kwoin imiir bidi yinokninkin kiinin. ²⁵Siya iikamim simiir kwoin imiirin bidiyar yinokninkinin. Mi siirin inkam nwirki bi haiburgin iki iikamim simiir kwoin imiir ninokninkinim mi sima siirin wi inkam nwirki swoki boinmauu rani, iikam simiir kwoin imiirin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya Nikodimas saika boinaigin

3 ¹Inkam nwirin siir inigin Nikodimaskin, siya Isrel simiir iikamim simiir kigriraowiyim biyan inkamim simiir nwirkin siya Farisi inkamkin. ²Mi iigwir niyaka siya Jisis siiram yamwii. Mi kimidiniya siir ini boiniu, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krime bidi yinokninkinim, kiriirin Adi Komii siyar nikrop iuungikin dimin kirie komii komii krimiir niisimauuwam. Inkamki simiir tirim wi dig nwo rani, Adi Komii siya siir whinkinsiis haiginiu karamae nwowi ti dimin iiram. Niingaka. ³Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kiriirin pi ha boini ta yaiya yaimwowaiga. Inkamin yinisimnan yaeya swoki aokaina karamae nwowi siya wi Adi Komii siya kigirkakiyim digworaekwo whiekakim wi simiir kig rani. Niingaka. ⁴Mi Nikodimas siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin waibiyie niki owiyin mi siya wi paniina swoki ami siir yopiini mhiinauwim, siir swoki aokainakiyim, ha? ⁵Mi Jisis siya siir yai aka ina swoki owarkii boinkiyin Kara kiriirin yaimwowa boinki, inkamin op baptais karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siirin kwoin rirmiya nwowiyin siir hauu karamae nwowi siya wi dig nwo rani, Adi Komii siya kigirkakiyim siir digworaekwo whiekakim simiir kigim. ⁶Mi inkamin siir yopiigi naokainakiyim yio nu tiranar inkamkin mi yipiki inkamin Adi Komii siir naeyiuin kwoin win siya hauuwiyin, yio siya wi inkam win nwowi. ⁷Kira ta yaiya kara boinkiya kiriir saiirsi kipi nanaaki Adi Komii siir naeyiuin kiriirin wi kwoin win siyar hauu haiginiuwi. ⁸Opuda ya hindanki pa hugnani mi tindanki pa mi hugnani. Mi kira saeya hugiyim pa wakaei mi kira saiirin ha ninokninkin tani saeya pindanki hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyiuin ini ta saiir hiriinan ywowin. Krime ninokninkin tani siya dimin taemin imiirin panin paniina tiri mi iikam imiirin panin panin whinkinsiis haiginiuwi. ⁹Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi paniina nimbiyami, ha? ¹⁰Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira inkam komiyyaargin mi kira iikamar mi owomwarkaiyuwikin mi kiriir ninokninkina iki digworaekwo whiekakim simiir ninokninkina ini Isrel simiir iikamim simiir ninokninkina saiir haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninokninkin karamae dimusi nwokin, ha? ¹¹Kara kiriirin yaimwowa boinkii, nim krime diminin krimar ninokninkinim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi wim kima

iinokiinokin ti yayim krime boiniyim pi yaewan simiir kindiyiuwani.

¹²Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinmimauuim ti dimin hiniinim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wi paniina naingwo tibmii kiin kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwowim simiir boinmimauwi, ha? ¹³Mi karaigin Adi Komii siir omin siir hiran inkamin, karaigin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hiranki niuunaiiniyin. Kanakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iir bidi bidiniyar.

¹⁴Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin koginankiigiyin ini siir hiriinan ywowin, maeyau siiyin nu apa niinga saiir hir. Mi ti hiriinan siyiuin iikamim sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar wi hiriinanar mi inkin irinu inansiingii. ¹⁵Mi iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii kiin sima wi omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokiikaeyami iinokiinokin. ¹⁶Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan siir asi nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiin sima wi nao rani mi wi kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wi omwai hiriir waiyayokiyokiikaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar ¹⁷Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iuungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmaiwarkainam naowam.

¹⁸Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiin Adi Komii siya siirin wi warar ninkin hid rani mi siya wi maeyaua paeki nwowa wi saiir wara nam tani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowin siirin Adi Komii siya bidi hidin. Dimusi rani, siya ti Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruwan siiram bi naingwo tibmiigin. ¹⁹Adi Komii siya iikam imiirin hiniina hidgim, kariir yayim ini bieki whwoyanan ywowim. Kara ti nu iirin minam nitkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwim mi sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiiram bi naingwokim, sima nuan dimin biyeyim simiiramar naingwo kripkaigim. Dimusi rani, sima dimin biyie tiram naingwokim. ²⁰Mi yipikin siyiu biyie tiriyim, yim Adi Komii siir yinisimin paenan niyuaeiyin yim siir io omomkin. Sima Adi Komii siir yinisimin siir siyiu iir sibgu apim pi borisopi. Dimusi rani, dimin taemin biyeyim sima tiriyim wi si nhinkiisi. ²¹Mi yipiki siyiu miyik tiram naingwowim yim Adi Komii siir yinisimkim bienan whwoyaeiyim kariiram wit. Mi siya iikam imiirin siyiu miyikin Adi Komii siya naingwoin siya tiram wi simiir nwoki iisiimauuim. Iriig.

Jon siya ha boinkin Jisis siya yipikin

²²Mi ta saiir mhoiia Jisis siya mi kamim siir kigna miriirim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi sima omisim whirin nu Judia hir

nwowin siir yam. Mi sima ii nhirim hirar ywo mi sima iikam imiirin op ina baptais haiginiuwim. ²³Mi Jonin yio iriipi hiriinan iikam imiirin op ina mi baptais haiginiuwim om Inon Selim kingiin hir. Dimusi rani, ta maeyau aiirin op kasa rani mi iikamim siirin minam nini kignikim siya op simiir baptais haiginiuwim. ²⁴Herot siya Jon siir bi niki hiugripkiikikaigin maeyaua mii biyie miriia saiiir.

²⁵Mi Jon siir kigna mirii kam nhirim sima Judami inkam nwirin Isrelanin saikar ninkinwamwarkii boinkim. Sima op baptaisni siyiun siir ninkinwamwarkii boinkin. ²⁶Mi sima asi nitkim Jon siir kigniyam. Mi sima siir boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin, kira ina ninokninkinin inkamin kinaka nwowin Jodan iegbid mirmii hirin siirin kira krimiir boinin. Tariinanin siya iikam kasa bi baptais haiginiugin. Mi iikam whiekakim ini siiramar ninantionanamim mi sima krimiiram nit rani. ²⁷Mi Jon siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin dimin whirin siir kwoin airgi bi swoki haigin, kiriirin siyar bidi boinki pi kira hai. ²⁸Kima bidiyar wakaeyim yayim kara boinim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsis haiginiuwam si rani. Niingaka. Yio siya ini kariir mhoiia nitin. An kara biia minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoki inokninkinin. ²⁹Inkamin wig nonkwonaeiyn ta wiga ya siirgisiirairga. Mi Jisis siya ini ti inkamin siir hiriinan ywowin mi nim krima iikamim yipiki siiram naingwo tibmiiyim nim krima ini siir wignan ywowim. Mi iia siyar wakaewiniyim siir nwirin ini nitin mi siya pi maigimaigra nwowini. Mi siya dimin taeminim siya boinim simiir wakaeyim siya pi maigimaigra nwowi. Kariir hiriinan ta maigimaigra komiigak kara mi owa saiiir hiriinan. Kara Jisis siir nwirkin. Kara siir yai aiir wakaesibwinin kara hikak bi nwowinkin, kara ini maigimaigra ywowinin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantionanamim simiiramin. Niingaka. ³⁰Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwokopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

³¹Jisis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitim, yio ini nuan digworaekwowim simiiraramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wi digworaekwo whiekakim simiir haiburi. ³²Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nwirkin simiir bi swoki wakaeyokna diriraerarkin. Niingaka. ³³Mi yipiki siir yai aiir sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginiuwi ta Adi Komii siir yaiya ya yai kaimwoka. ³⁴Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyn mi ha nikropkiyin, siya wi Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani,

Adi Komii siir naeyiuin siirin siya bidi yinkiniukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginiuwi ta mii aiir miriiyamin. ³⁵Adin siya siir yinisimin siiramin pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kigninkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin. ³⁶Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiini, siya wi inigakar nwoyokiyokiii iinokiinokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwowiyn siya wi omwai waiyayokiyokii rani, iinokiinokin. Niingaka. Adi Komii siya siirin wi io prasae nwo rani. Mi siya siirin wi hiriyyar nonkwoninwoimwiirninkin kripkaii. Iriig.

Jisis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

4 ¹Farisi kamim Mosesni siyiu komii siir napiyim, simar wakae, iikam whiekakim ini Jisis siiraramar yamim, simiirin op siya baptais haiginiuwam. Mi Jon siirin ini siya haiburin. ²[Simiirin Jisis siyar bi baptais haiginiugin. Niingaka. Simiirin kamim siir kigna miriiyim sima baptais haiginiugim.] ³Mi iiya Jisis siya hiriinan wakaeyin, Farisi kamim sima bidi yinokninkinim mi siya nu haimii Judia siir asi haiburgigin. Mi nu haimii Galili hiriir asi swoki amkin. ⁴Mi iiya siya ti siyiuin nu haimii Galiliya namiyin siirar niki apamin mi siir kwoinin Adi Komii siya swoki hiurworwokaigi, siyiuin nu haimii Sameria namiyin siir napriokiinamim.

⁵Mi siya omisim whirin nu haimii Sameria hiranin siir yimbiyam. Ti omin siir inigin Saikakin. Ti omin ini nu maeyaua Jekopki si hauuwa siir yinisim iir Josepni numirim ini saiir kingiin hir nwowin. ⁶Mi ti aeyawieyin op sima kunaeyin ta maeyau aiir nwowin, siirin Jekop siyar nopgikin. Mi Jisis siya piugi piyaokin mi siya ti aeyawieyin saika kingiin hir ini idwo mi ta iiya ya nabeibopwoka.

⁷Mi Jisis siya hinar niki idwowin mi wig ira Sameria hirana ina yita op kunanakiyam, ti aeyawie iir. Mi Jisis siya kimidiniya saiir boinki, kira kariirin op kuna hauugi, kara kwiyaeyam. ⁸[Mi kamim siir kigna miriiyim yim ini om komiia hiriir yamim nae sainam.] ⁹Mi Jisis siya saiirin hiriinan boinkiyin mi ta Samerian wiga ina yowarkii boina, ni kira Isrelan inkamkin mi ankara Samerian wiga mi kira kariiramin opam dimuam boinkin, kira kwiyaeyam, ha? [Isrel simiir iikamim mobmir mob minim Samerian iikamim krime nae kwiyaeyim simiirara bi ningigir ae kwiyaekim. Sima ha naingwo tibmii kiini wi Adi Komii siya pi boinisi yim miyik rani.] ¹⁰Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kira diminim Adi Komii siya priihauuwiyim kiriir mi kira kariir mi inokninkini ti opam kiriiram sriiyin mi kira kariiramin pi op miyika iikam imiir whinkinsiis haiginiuwia omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiiyam pi saiiram nwoki sriiyim. ¹¹Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkam komii, kira two karamaeka mi tiki aeyawieyin siir opa kingiin kingiin nwomai rani. Mi kira ta op

aiirin pi paniin paniina haii, iikam imiir hauuwam simiir whinkinsiis haiginiuwam, omwai sima waiyayokiyokiiyim, ha? ¹²Ti aeyawieyin krimiir brougaeyin Jekop siyar hauugigin krimiirin mi siya mi siir yinisisim ikim yim sima siirar mi kwiyaekim. Mi siir bulmakau sibsibim yim iriipi hiriinan ta op aiirar mi kwiyaekim. Mi kira ha naingwowi, kira ini Jekop siir haiburin, ha? ¹³Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, iikamim ta op aiir kwiyaeyim, yim wi kwoinkar swoki haei. ¹⁴Mi yipiki kara hauuwi ta op aiir, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka. Mi taka opa kara hauuwana, siir whinkinsiis haiginiuwam, ya wi sinkai rani, ya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. ¹⁵Mi ta wiga saeya ina swoki boinkiya siirin. Inkam komii, kira wara op hiriinana kariir whauugi mi mhoiia kariir kwoinin wi haei karamae nwoki owim. Mi kara wi tiriir swoki it rani, op kunanakiyamin.

¹⁶Mi Jisis siya saiir boinki, kira kiriir kam iir tini ikiunaki. ¹⁷Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkai boin, kira kaimwower boini, kira kam karamaeka. ¹⁸Biiya kiriirin kamim iriyyara iki onkwona mi wara kamin kinaka nwowin yio kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwower ywowa. ¹⁹Mi wig saeya siir boinki, inkam komii, kara ini hainiingi yinokninkinkiya, kira profet inkamkin. ²⁰Krimiir brougaeyim yim sima Adi Komii siir inig iirin iripa ti mhiu iir haingiriyu hainanikim. Mi wim kima Isrelan iikamim, wim kima ha boini, krime Adi Komii siir inig iirin om komii Jerusalem hirarar hainan iski.

²¹Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boinki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saiir dwoki. Higwira saeya nimbini, krime Adi Komii siir inigin wi ti mhiu iir hainan tani mi wi om komii Jerusalem hir mi hainan tani. Niingaka. ²²Mi wim kima Samarian iikamim, wim kima diminim kima kig karamae nwowiyim simiiram hainanikim. Mi nim krime diminim krime kigninokninkinim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii siir miya iikam nanmaiwarakinaeiy Juda iikam krimiir hiriir nimbini. ²³Mi iya ta ii aeya nimbiyamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii kiingikiinim mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siya simiir whinkinsiis haiginiuwu mi sima siir inigi inig iirin siyu miyiki miyik iirar hainani mi Adi Komii siya ti hiriinan iikamim siiram naingwo tibmii kiiniyim mi siir inig iirgi iir hainaniyim simiiram naingwowikin. ²⁴Adi Komii siya piu karamaekin, siya ini siir naeyiun siir hiriinan ywowin. Mi yipiki siir inig iir hainani, sima wi daingwo tibmii kiin. Sima wi piu ara kipi hainan, sima simiir mhi kwoinim warar hauu iuguski.

²⁵Mi wig saeya siir boin, kara bidi yinokninkina Mesaia siya wi sipi niti, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir whinkinsiis haiginiuwam, sima dapiyin Krai. Mi iya siya niti, siya krimiirin wi

dimin kasakasa nowomwarkaiyu rani. ²⁶Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, karaigin, kraisin, ti kinakar boinin.

²⁷Mi iya siya saika niki boinaiyin mi kamim siir kigna miriyyim ina yimbiniyim. Mi iya sima hiriinan kigim sima ini mouni haniina siinkaokiyim. Dimusi rani, siya ta wig anaka boinaigin. Mi siirin inkam nwirki bi swoki boinkin hiniin, kira dimu diminim naingwowi? Mi kira saika dimuam boinkin?

²⁸Mi ta wiga saiir op twowa ini hirar kwaiburgika. Mi saeya ina iwitama oma hiriir. Mi saeya iikam imiirin dimin taeminim siya boinim saiir simiirar ini boinoudninkiniu. ²⁹Mi saeya kimidiniya simiir ini boiniu, kima unki it, iki inkamin dimin taeminim kara tirim biya simiir haknoudninkinin, tari Krai siya piyamisi owin? ³⁰Mi sima om hir haiburgigim mi sima ina yamim Jisis siir kignakiyam.

³¹Mi iya ta wiga saeya om hirar niki owa mi kamim siir kigna miriyyim sima naeyim siiram ha nonkwowim mi ina boinim, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira nae ti ae. ³²Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara bidi yaeyin, naeyin kima ninokninkin karamae nwowin siir. ³³Mi kamim siir kigna miriyyim sima, sima simar yinsrii ansriina. Mi siiramin nae inkam nwirki hainanikin, ha? ³⁴Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariir naeyin yio hiniingin, kara ti inkamin kariir nikropkiyin kara siir kwoin iirarar dap. Mi kara miya siya nimbingiya kariir saiir dankabimbidi digi.

³⁵Wim kima hiniina boinikim, bwanim pi whiia nwokii mi sasaeyim pi sasae wai haniingin nwokii. Mi kima pi hainii ningugu haii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima iki numiran sasaeyim simiir kigi, sima sasae wai bidi ywowim. Kima simiirin hindara ti inguguae. ³⁶Mi inkamin numiran sasaeyim simiir ningugu haiiyin, iikam nhirkim sim sainam yio ini ti inkamin, hinda tinda namiyin, iki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam ini siir hiriinan ywowin. Mi sima ha sibgu wakaeyoknaei mi wa nwoki aingwo tibmii kiinim. Mi iinokiinokin sima wi omwaiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim. Mi inkamin ti sasae imiir ninkinin mi inkamin ti sasaeyim wai nwowiyim simiir ningugu haiiyin, sowa nwisairarin pi maigimaiga nwowowi. Mi yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauwiyim mi yipiki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwisowii hiriinan ywowo. ³⁷Ta yaiya ya kaimwowaiga. Inkam nwirin yio hindira niyokninkinami mi nwirin yio wi hindira ningugu haiyami. ³⁸Ta kara nikropkiya kimiirin ya numirim inkam nhirkim niyokninkinim simiir sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhirkim niyokninkinkim. Ya ini biigi bi sima boinmimauwa kariir yai win kibiya iki iikam nhirim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mi wim kima ti yai win kibi kibiyyim iki iikamim biya naingwo tibmiiyim wi simiir swoki boinmimauuwami.

³⁹Mi mhoiia nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiramin ina yaingwo tibmiiyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiiir yai aiir wakaekim. Saeya hiniina boinka, siya dimin taeminim biiya biiya kara tirim mi tariinan mi tir ikim, siya simiirin ini hiriiriyar haknoudninkin digiyin.

⁴⁰Mi iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.

⁴¹Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiinim. Dimusi rani, sima siirgisiir yayiar wakaekim. ⁴²Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiramin bidi yaingwo tibmii kiingiyim. Krima yayia kira boina krimiir saiiir bi naingwo tibmii kiingim. Niingaka. Krima asi naingwo tibmii kiini krima krimiir wiingi wiingar wakaekim. Mi krima bidi yinokninkinkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Iriig.

**Jisis siya gavmani mii miriyyin inkam nwirin
siir yinisim iir haiswoniskiigikin**

⁴³Jisis siya hapaiirin iyo kwisa ywo. Mi mhoiia siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriiriyar swoki amin. ⁴⁴Jisis siyarin, hiniina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Niingaka. Sima hiniina bi naingwowikim. ⁴⁵Mi iia Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiramin ini maigimaiga ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiia wou nikwo aeiya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.

⁴⁶Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitmaigiya siir. Mi om Kapaneam hir nwowin gavmani inkam komii nwirin siir yinisim yinkamiyyinin makakin. ⁴⁷Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha namin Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boiniu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisim iir nini haiswoniskiiyuwim. Siir yinisimin ini nao kingiin nwowin. ⁴⁸Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karamae nwowi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. ⁴⁹Mi ti inkam komiyyin siya hiniina boinki, Biyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisim iir kignakiyam. Yinisim ieya naonamin yio miiyik rani. ⁵⁰Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyai. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin. ⁵¹Mi iia siya ha swoki haiyiug apnamin mi kamim siir miriyyim, sima siirin siyu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisimin ini wadieyar swoki owin. ⁵²Mi siya kimidiniya simiir srii, paki hiniin iia wadie sae nwokikin kariir yinisimin, ha? Mi sima siir boin,

siir piu huua kiniya ii nable bopwo digika. ⁵³Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiia mi siir adin ina swoki aingwokiya yaiya Jisis siya boina ii nable bopwo hiniin kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyai. Mi siya mi siir yinwig ima simaniiyin ini hiriir yaingwo tibmii kiin swokiyim Jisis siiram.

⁵⁴Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir niisiimauuam, iia siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamin nu haimii Galiliya hiriir. Iriig.

**Jisis siya inkam nwirin whiinausim kwira
Betesda dapiya saiir hir haiswoniskiigin**

5 ¹Mi tiriiginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyu aeiya ina yimbiam. Mi Jisis siya asi swoki amkin om komii Jerusalem hiriir. ²Mi om komii Jerusalem hirin anowin napninopkainamiy in iikamkim sim kiyaininopkainamiy in sibsib siir kingiin hirin whiinausim kwira ini hir nwowa. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hiniina dapikim Betesda. Mi ta whiinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriirya nwowa iikamkim sim nidwowam. ³Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeyim mi iikamim igrib iindib niimwowaeyao minkin kipiiyim mi iikamim kiu min naoninsimsiriru ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiiyim op aiirin imigak nwokiyam. ⁴Mi ii nhirim Adi Komii siir paekwosimin iki siya niunaiiniyim mi ta whiinausima pi imig iga siya nauni iniunui. Mi inkamin iki biigi bii natmainamiy in ta opa Adi Komii siir paekwosim ieya tiriya mi ta siir ma pa digi. ⁵Mi inkam nwirin iuru hir nidwowin biewiyim maki siya niyim kam nwir iur iriir whoimgim (38). ⁶Mi Jisis siya ti inkamin siir kigin siya hir whinin mi siya ina yinokninkinkiy in siya maki kwokiyaeya bi niigin. Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, kira hiniina naingwowa kira wadie swoki okiyim, aniya? ⁷Mi ti inkamin maki niinanaekaigiy in siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, iia Adi Komii siir paekwosim ieya tirkiiyim ta op aiirin mi kariirin inkamki haidunamam whaowae ta whiinausima saiir aowa hiriir. Mi kariirin pi nhirkim swoki haiburi, bii pi sima natmaidunami.

⁸Mi Jisis siya siir boinki, kira dinsiin okwoki mi kiriir nibmir aiir hai mipa dapnam. ⁹Mi biri kimiminkikin, ti inkamin siir ma ina digiya mi siya ini siir nibmir aiirar yinsiin hainamin. Taka iia ya Judami ii komiia piu siisiya Sabat, iia dimin taemin sima tir karamae nwowiya saeya. ¹⁰Mi siya nibmir ha hainamin mi gavmani inkamim sima ti inkamin Jisis siya nwowaiginiugiy in wadie siir sriiwin, tapa Judami ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karam nwowiya saeya mi kira

wara kiriir nibmira saiir dimusi hainanikin. Moses siir siyiwin hiriinanin siirin igbidgak bidi ywowin. ¹¹Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin wadie kariir nwowaiginiugiyin kariirin siya nokmwini haigikin ta kariir nibmir aiir ninsiin hainaniyamin. ¹²Mi sima kimidiniya ti inkam iir swoki kwasrii, yipikin kiriir boinkiyin ta kiriir nibmir aiir hainaniyamin, ha? ¹³Mi ti inkamin wadie Jisis siya nwowaiginiugiyin siya bi ninokninkinkikin ti inkam iirin. Dimusi rani, Jisis siya siir bidi haiburgigin mi siya paniinsi yinokninkinkisi, iikam kasakiwaeyao hir nokwowim.

¹⁴Mi mhoiia Jisis siya siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir kigin mi siya kimidiniya siir boin, wakae, kira mhoiia wi dimin whir kipi swoki tir. Niingaka. Kira hiriinan tiri mi ta hika mhoiia kira haii, ya wi hika biiya kira haiya wi saiir haiburi. ¹⁵Mi ti inkamin ha namin siya kimidiniya Juda simiir inkam komii komiiyim simiir ini boiniu, ti inkamin wadie kariir nwowaiginiugiyin yio Jisis siyairgin. ¹⁶Mi ti Isrelmi inkam komii komiiyim sima Jisis siirin siyu biye asi tirkim. Dimusi rani, iikamim maki niyim simiirin siya Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin whir tir karamae sima nwowiya siya saiir haiswonimniskii gin.

¹⁷Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariir Adin siya iinokiinokin hiriir miriigin. Mi an kara iriipi hiriinan asi mi mirii. ¹⁸Mi ta yai hiriinana Jisis siya boina mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim siir nisomaowam asi tirkim. Dimusi rani, ti makak iikamim siya haiswonimniskiiyim Judami ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karamae nwowiya sasa rani. Niingaka. Sima siirin io minsi nwokim ta siya boina hiniin, Adi Komiiyiin kariir Adgin. Mi siya ini inkam komii siya siyar swoki onain Adi Komii siir hiriinanin. Mi siirin saiirsi nisomaowam tirkim. Iriig.

Adi Komii siya siir yinisim iirin inigak bidi ywohaiginiuwun siir mii aiir miriiyamin

¹⁹Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwovar boini, kara siir yinisimin dimin whirin kariir kwoin airgi bi swoki aingwo tirkin. Niingaka. Kara diminim kara kigmimikim kariir Adin siyar tirim kara simiirarar tiri. ²⁰Adi Komii siya kariiramini nhami nhami bi naingwokwowikin mi siya digworaekwo whiekakim siya miriiyim kariir asi niisiimauugim. Mi digworaekwowim siya niisiimauuwi wi digworaekwowim ti kara tirim wi simiir haiburi. Mi ti dimin taeminim kima simiir kigi mi kima wi nanaa pranae kin tani. ²¹Adi Komii siya hidninsiin idwowiyim iikamim naokaowim omwai swoki waiyam siir hiriinan. Mi kara siir yinisimin iikamim yipikim kara hauuwam tiriyim kwoin miyik yio kariirar kwoinkin. ²²Mi kariir Adin

iikam imiirin siyar bi hidikin. Niingaka. Mi siir kirieya siir yinisimin kariir bidi hauuwin mi siirin kara bidi kisina owin mi iikam imiirin wi karar hidi. ²³Mi iikam whiekakim wi kariir inig iir asi hainani, kariir Adin siir inig iir sima hainana saiir hiriinan. Mi yipikin kariir inig iir hainan karamae nwowi siir yinisimin kima tira saiir hiriinan mi sima kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir inig iir mi hainan tani. Niingaka.

²⁴Kara Jisiskin kara kimiirin yaimwower boinkii mi yipikin kariir yai aiir wakaeyoknaei mi ha naingwo tibmii kiini mi sima wi kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir yai aiir warar mi wakaeyokna aingwo tibmii kiini. Mi yipikin kariir nikropkiyin siya wi siir naeyiu iir hauu haiginiuwi simiirin mi kima wi inigak nwoyokiyokiikaeyami. Adi Komii siya wi simiir wara hid rani mi sima wi nao rani. Niingaka. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiikaeyamim. ²⁵Kara kimiirin yaimwower boinkii, iya Adi Komii siya nimbina iikamim naokaoim simiiram ya bidi yimbiniya. Mi sima wi kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. ²⁶Adi Komii siya bi naowikin, siya kwoinbudin omwai waiyayokiyokiigiyin siir bwamkibwamin siyairgin. Mi ti hiriinan siyiuin siya kariirin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiigiyim simiir bwamki bwam iir asi mi tirkikin. ²⁷Adi Komii siya ha boinkin, kara siir yinisimkin mi iikam imiirin wi kara hidi. Dimusi rani, kara ini inkamnan ywowin. Mi kara simiir kwoinim ina ninokninkinin. ²⁸Mi kima wi ta saiirsi kipi nanaaki. Mi iya saeya nimbiyami mi iki iikamim niki aokaoim mi simiir ienau hir nwokaiyim sima wi kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. ²⁹Mi sima wi ie hirankar ninsiin idwonani. Mi yipiki siyiu miyik tirim yim wi omwaiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi yipiki siyiu biye tirim iya sima ninsiin idwowi wi yaigak nwowi. Mi sima wi paeya nami mi iinokiinokin simiirin wi hiriyar niunanaei.

Jisis siirin iikam nhirkim yanaakninkii haiginiu

³⁰Kara dimin whirin kariir kwoin airgi bi naingwo miriigin. Niingaka. Dimin taeminim kara wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim kara simiirarar tiri mi kara iikam imiirin asi hidi. Mi kara iikam imiirin wadieyar sibgu hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin ara naingwo diriraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoin iirar napi yipikin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir.

³¹Mi ti yayiyim kariir kwoinkar priinaingwo boinkiswo mi kima wi ha di ninokninkini ti yayiyim kara boinim kaimwoki piyamisi owim, iyie? Kara hindara priiboini. ³²Mi inkam nwirin yio ina mi owin yio siya Jonkin siirin Adi Komii siya nimbingikin, kariir yaiya saiir sibgu

boinmimauuwam. Kara bidi yinokninkinin yayim siya boinmimauuwim kariirim yim kaimwowaigim. ³³Mi wim kima kam nhirim kimidiniya Jon siiram yikropki mi ti inkamin siya boinkiyin simiir yio karaargin. ³⁴Kara kamim kariir yai aiir nanaakninki haiginiuwim simiirin yai karamaeka. Niingaki. Niingaka. Mi ti digworaekwowim ti kara boinmimauuwim kimiir, kima simiirin wi nwoki sibgu inokninkinim. Mi kima wi kariir yai aiirim nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kiinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. ³⁵Jon siya ini pae niuyanan ywowin kimiir niuya haiginiuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwam. Mi ta iya siya omwaiyar niki waiyai, kima siiramin nhami nhami bi naingwo tibmii kiingim. ³⁶Dimin nhirim ini ta yaiya Jon siya boina kariir ini saiir haiburim ya hiniinga. Mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginiugim kariirin hiniin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin. ³⁷Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boininkigikin mi siyar mi anaakninkii haiginiugikin. Mi wim kima siir yai aiir bi wakaekim mi siir whwonkam iir bi kigim. Niingaka. ³⁸Mi siir yaiya kimiir kwoinai bi haigi nonkworinuga. Niingaka. Dimusi rani, kima kariir yai aiirim bi naingwo tibmii kiingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin. ³⁹Wim kima Yokwo Komii saiir yayim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima saiir sibgu ninokninkinam mi saiir naingwo tibmii kinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. Mi wara miyim kima mwainkigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hiniinam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyokii haiginiuwim. Mi wara miyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim. ⁴⁰Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kiinim pi boriisopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiyyin kara kimiir hauuwim.

⁴¹Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iir hainan praprasim. Niingaka. Ya tariigina ya dimin komii rani. ⁴²Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo hiriru kin tani. ⁴³An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haniinaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aiir bi naingwo tibmii kiingim. Mi wim kima simiirin ini yimiiyuwim. Mi inkam nwirki nitkiswo mi siya siir yai imiir nini boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iye? ⁴⁴Mi kima kariir yai aiiramin wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainanamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Niingaka. ⁴⁵Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmimauuwim, kimiir boinwokiyopnatkaigiyim. Niingaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii

komiigak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sairsi nwoki ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmauwu kariir Adin siya boinwokiyopnatkaigiyamin. ⁴⁶Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kima tira sair hiriinan mi kima kariir yai aiiramin wa mi aingwo tibmii kiini. Dimusi rani, yayim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiingim. ⁴⁷Mi ti yayim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kiin karam nwowi mi kima kariir yai imiiram wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Yi siyu kamaeka. Niingaka. Iriig.

**Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigiyinim
simiir wara bi mwaingim**

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

6 ¹Mi mhoiia Jisis siya ti yayim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whiigbida hiriir, sair inig whirin sima dapiyin ta whii aiirin whii komii Taibiriaska. ²Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiia sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiiyim. Mi sima siir mhoiia asi sidkaenamkim. ³Mi Jisis siya mhuusim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriyyin simakar ini ii idwoiu. ⁴Mi Juda simiir ii komiia wou nikwo aeiya Pasova ini kingiin nwowa. ⁵Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiyyin nitin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krma bretim pi papi hai ti iikam ima naeyamin, ha? ⁶Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yio siyarin bidi yonkwokiyin siyuin pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi paniina namisi aingwokii. ⁷Mi Pilip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi krma bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiyyin krma simiirin haimii haimiia hauuwim pi digi dig nwo rani. Niingaka. ⁸Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikiuwiyyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hiniina boin, ⁹whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriyyara nwowi mi anasuwo whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret iriyyariuwam mi anasu whisuwa iko, ti hiriinan iikam isid komiyyin pi dig swoki o mimin tani. Niingaka. ¹⁰Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab nab dokmwın idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini sairar priigrinkin idwonamim. [Sima wigiyinim simiir warar bi mwaingim.]

¹¹Mi sima ha grinkin idwokiyim mi Jisis siya ti bret iriyyarim ha haigiyin mi siya ina boin wadiekiyyin Adi Komii siir. Mi mhoiia siya ina yiinibimbiir hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi ti bret haimiyyim simiirin kimidiniya sima yap hauuwam iikam imiir

sima naeyam. Mi mhohiia siya anasuwo ha mi haiyin, ina mi inoop iinispamspak hauugiyin kamim siir kigna miriiyim simiir, bret imiir siya niki tirkiya saiir hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim. ¹²Mi mhohiia simiir mhiiyim dig ha nwokiyim mi Jisis siya siir kigna miriiyim kamim simiir boinki, wara nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam iripa. ¹³Mi ta siya boinkiya saiir mhohiia, nae haimii haimiiyim simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin ini hiriiyar taugin haiswokiyim mi sima simiirin nib komii komiiyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo ini yaigiyaiya yaki itkikiniyim ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim.

¹⁴Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiiyim siya tirim simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamin Adi Komii siya boinin, nua tirii nitam siyairgin. ¹⁵Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin, sima siir nonkwonamam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya mhiua hiriirin sasar asi swoki amkin. Iriig.

Jisis siya whiia saiir op idwower napnaiidamkin
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶Mi mhohiia iia bieyin ha nikiiyamtibin mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yapniiyamtibin whiia hiriir. ¹⁷Mi sima kimidiniya i ira saiir yani apni kwiriinam. Mi ina iyikidamim whiia saiir mirmiiya hiriir. Mi iia bidi kakauu iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin. ¹⁸Mi ta iia opud komiia ha hugnaniya mi hinin komiia ina mi ii okwonaniya. ¹⁹Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima kignaidamim kilomitisim iriiyar kwir nanairgin. Mi simar kigwin Jisis siya op idwower napnii. Mi siya simiir iya saiir kingiin napamin mi sima nidid pranae bi kinwinkim. ²⁰Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nidid, ti karaargin nitin. ²¹Mi sima maigimaiga siiram ha nwowim mi siirin ina yinkikwona kwiriiyin. Mi biri kimiminkim, sima ina yimbiyamim ta maeyaua sima namam tira saiirin. Iriig.

Iikamim yim Jisis siiram naphansirkim

²²Mi iigwira iikamim sima bidi yinokninkinkiyim, tapaiir nwomaiya iya iruwairga. Mi sima Jisis siirin wara bi kigwo kwiriigikim kamim siir kigna miriiyim simakan. Niingaka. Sima siirin tirar haiburgigim. ²³Mi siyaii nhirim om komii Taibirias hiranki nitiyim yim ta maeyaua Jisis siya boin wadiekiya Adi Komii siiram mi bret siya hauu aeya kam 5,000nim sim saiir kingiin hiriir nitikim. ²⁴Mi iikamim sima hiriinan kigim, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima tir nwo rani mi sima kimidiniya siyaii sim nhirim sim kwiriinaidam om komii Kapaneama hiriirin Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram hansiram. Iriig.

Jisis siya ninomor kou hiran bret miïyiknankin

²⁵ Mi iikamim sima Jisis siirin whiigbid mirmiiya hir kigiuiwun mi sima kimidiniya siir srii, inkamin nowomwarkaiyuiwiyin, kira tiriirin paka hiniin iya sae nitkin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwower boinkii, kima kariiramin minam swoki aingwo hansirnikim bretin kara hauu aeyim kimiir mi kimiir mhiiyim ha nae kiniugiym simiiram. Mi kima kariiramin dimin kirie komii komiiym kara tirim kima kigim simiiram bi hansirnikim. Niingaka. ²⁷ Kima naeyim biyie nwowiyim simiiram kipi mirii. Kima naeyin kwoinbud hauu haiginiwiyin omwai waiyayokiyokiiyam siiram miriinanae. Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin, kimiirin wi kara hauuwi siirin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siya kariirin inigak bidi ywohaiginiugiym. Mi kara siir mii aiir miriiyam nitkin.

²⁸ Mi sima siir swoki srii mi krime wi dimu dimin ti tir big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowamin krimiiramin, ha? ²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, tiki diminin kima tiranin, big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowi mi maigimaigra siir nwowaiginiuiwi, kima kariir yai aiiram daingwo tibmii kiin, inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuugiym nua tiriir.

³⁰ Mi sima siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kira wi piki hiniin dimin kirie komii komiiym sim tiri, krime kigamin. Mi krime wa nwoki aingwo tibmiiym kiriir yai aiiramin, ha? ³¹ Krimiir yidiwi wanwiyaeyim iya sima nu siiyin apain siir hir nwowim sima dimin whirin mana dapiyin siirarar naekim Yokwo Komii saeya hiniina boinka, ti naeyin ninomor kouanki nitkin Moses siyar hauu aekim simiirin. ³² Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii ti bretin ninomor kouanki nitin kimiirin Moses siyar bi hauugin. Niingaka. Kariir Adin kimiirin siya hauugin ninomor kougi kou hiran bretki bretin. Mi tiki hiriinan naeyin kimiirin wi omwai siya waiyayokiyokii haiginiu rani. Niingaka. Kariir Adin ti hiriinan nae kibiyin siir om hiranin siyar hauuwikin bretnanin omwai kima waiyayokiyokiiyam. ³³ Mi bretin Adi Komii siya hauugiym ninomor kouwanin iikam kimiir, yio Jisis karaigin. Mi kimiirin kwoin win wi karar hauu haiginiuiwi omwai waiyayokiyokiiyam. ³⁴ Mi sima siir boinki, Biyan Inkam Komii, wari kiriir bretin krimiirin iinokiinok hiriyar whauunanae mi nim wi omwai hiriyar nwoki waiyayokiyokiiym. ³⁵ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, ti bretin kwoin win hauu haiginiwiyin iikam imiir omwai sima waiyayokiyokiiyam, yio karaigin. Yipiki kariirim niti yio wi mhiigi nao rani. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kiin, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka.

³⁶ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kariir bidiyar kigim mi kima bi naingwo tibmii kiingim. ³⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siya

hauugiyim kariir iin nonkwowim, yim sima wi kariir siyiu iirar napi. Mi kara iikamim kariirim nitim mi kariirim naingwo tibmii kiinim, simiirin wi hiuyarmai rani. Niingaka. ³⁸Kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha niuunaiiniyin, kara kariir kwoin iirara napam bi nitkin Niingaka. Kara nua tiriirin minam niuunaiinikin, ti inkamin kariir nikropkiyin siir kwoin iirarar napim. ³⁹Mi ti inkamin kariir nikropkiyin siir kwoinin yio hiniingin. Kara ti iikamim siya hauugiyim kariir, kara simiir nwirni kipi haiburgig. Niingaka. Iikam imiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi, iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁴⁰Ti diminin kariir Adin siya naingwowin kara tiram yio hiniingin mi ti iikamim yipiki kariir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim kariir, siir yinisimin. Mi sima kariiram naingwo tibmii kiinim mi ha mi wakaeyoknam kariir yai aiir, simiirin wi kara hauu haiginiuwu kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiniyin siirin. Mi simiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi. Mi sima wi omwaiyar waiyayokiyokii iya Adi Komii siya simiir hidana.

⁴¹Mi ti yayiim siya boinkiyim simiir mhoiia Isrel simiir kamim io ha nwowim mi ina nhinkii boinainamim Jisis siir. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, bretin ninomor kouanki nitin yio karairgin. ⁴²Sima hiniina boin, tiki inkamin siya Jisiskin, Josepni yinisim ikin. Krima siir yopii ad owiirin bidiyar iki inokninkinim. Mi siya hiniina dimusi boinkin, kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha niuunaiinikin, ha?

⁴³Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima, kima kimar kipi nomboinyokaina. ⁴⁴Inkam nwirki siir kwoin airgi bi swoki aingwo tibmii kiingin pi siya yangwo tibmii kiin kariiramin siirin Adi Komii siyar hiurworwokaigikin. Mi siirin wi siyar swoki hidninsiin idwowi mi siya wi yaeya kwoin win haii. Mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Ya tariigina wi iya Adi Komii siya iikam imiir hidana wi saiir nimbiyami. ⁴⁵Yaiya profet kamim sima winboinkiya Yokwo Komii saiir ya hiniinga. Adi Komii siya wi iikam kasa nowomwarkaiyu rani, dimin taeminim wadie simiir nwowaiginiuam. Mi iikamim yipiki kariir Adin siir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim, kariiramin wi sima naingwo tibmii kiini. ⁴⁶Ti iikam whiekakim simiir nwirki Adi Komii siir bi swoki kigimiminkin. Niingaka. Kana kanairgin siir kigin ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

⁴⁷Kara kimiirin yaimwower boini, inkamin kariiram naingwo tibmii kiiniyin, yio wi yaeya kwoin win haii. Mi siya wi omwai hiriir waiyayokiyokiigiyami. ⁴⁸An kararin ini bretnan ywowin, iikam imiirin karar whinkinsiis haiginiuwu omwai waiyayokiyokiinyamin. ⁴⁹Biiya kimiir yidiwi wanwiyaeyim iya sima nu siiyin apain siir nwowim, sima manaim Adi Komii siya hauuwim simiirarar naeyaonamkim. ⁵⁰Mi an kara ti inkamin Adi Komii siir om iir haiburgigin mi ha niuunaiiniyin nu tiriir, an kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginiuam.

Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, yim wi nao rani. Niingaka. Yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiigiyami. ⁵¹ An kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam omwai sima waiyayokiyokiigiyim. Ankara Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin. Mi iikamim ti bret iir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami. Yio ti bretin nuan iikamim sima naeyanin ya kariir piu aeyairga. Mi simiirin wi kara nwoki whinkinsiis haiginiuim, yaeya kwoin win haiyamin omwai waiyayokiyokiigiyamin.

⁵² Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mi Isrel simiir iikamim simiir kwoinim ina iwitpaomaigiyim. Mi sima ini sima simar yinkinwamwarkii whrie boinamim. Sima hiniina boin, ti inkamin siir pua krimiirin wi paniina hauuwi, krime naeyamin, ha? ⁵³ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boini. Mi kima ta kariir kip aiir nae karamae nwowi ti inkamin ninomor kouanki nitin mi kima kariir nhie aiir kwiyaie karamae mi owi mi kima wi yaeya kwoin win hai rani, omwai waiyayokiyokiigiyamin. Niingaka. ⁵⁴ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaie, yio wi yaeya kwoin win haii, omwai waiyayokiyokiigiyamin. Mi siirin wi karar swoki hidninsiin idwokii mi siya inkamnan wi omwaiyar swoki waiyai iia Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁵⁵ Kariir kipa saeyairga diminki dimina naeiya. Mi kariir nhieya saeyairga diminki dimina kwiyaieya. ⁵⁶ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaie, yim sima kanakar nwowi mi ankara simaka mi owi. ⁵⁷ Adi Komii siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiigiyim simiir Adin mi yio siyarin omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyamikin. Mi kariirin siya nikropkikin mi ankara iriipi hiriinan omwai asi mi waiyayokiyokiii. Mi yipiki kariir kip aiir naei, yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami ti digworaekwo imiirsi. ⁵⁸ Karaargin ti bretin, Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitin. Ti bretin yio ti bretin kimiir yidiwi wanwiyaeyim biia sima naeyin siir hiriinan tani. Niingaka. Sima ti bret iir naeyim mi iia sima waibiyie nwowa mi sima ina yaonamim. Mi yipiki ti bretin kara hauuanin siir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami. ⁵⁹ Jisis siya yayim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya om Kapaneam hirana saiir hir boinmimaugun. Iriig.

Jisis siir yayia saiir miyim, iikam imiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwam omwai waiyayokiyokiigiyamin

⁶⁰ Mi iikam whiekakim yipiki siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim sima hiniina boin wari yai hiriinanin kira boinim, krime simiirin ninokninkin tani. Mi krimiirin hikak sima nwowi. Mi ti hiriinan yayim simiiramin pi nhinga nwowi, simiir wakaeyamin, ha? ⁶¹ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin ti yai hiriinanin sima boinim. Mi siya

simiir boinki mi ti yaiyim kara boinim simiir miyim kimiir kwoinim sima haipridkikaigim, aniya? ⁶²Mi kima ti inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin kariir kigii kara swoki ami, ti omin kara niki itin siir mi kima wi paniina naingwokii, ha? ⁶³Iikam kima, kima kimar whinkinsiis ankinsiisnaim omwai waiyayokiyokiiyamin wi dig nwo rani. Niingaka. Adi Komii siir naeyiuin mi ta yaiya kara boin aka mi sowa sowaigo kimiir whinkinsiis haiginiuwano omwai waiyayokiyokiiyam. ⁶⁴Mi kimiir nhirim yim kariirim bi naingwo tibmiigim. [Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin iya siya kamim siir kigna miriiyim simiir nimbiniim mi yipiki inkamkin siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowin, siirin wi wir siya napwouwi siir sau omomin siya hainim siirin.] ⁶⁵Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, kara kimiir bidiyar iki boinkiyin, inkam nwirki kariiramin siir kwoinairga bi swoki aingwo tibmii kiinmiminkin. Niingaka. Pi siya yaingwo tibmii kiin mi siir kwoinin Adi Komii siyar bidi hiurworwokaigiyin.

⁶⁶Mi ti yaiyim siya boinim simiir mhoiia iikam whie komiia biiya siir niki kigna apim mi tariinanin sima siirin ini digiumii haimriiyugigim. Mi sima siir haiburgigim mi ina yinoopamim. ⁶⁷Mi mhoiia Jisis siya siir kigna miriiyim kam iur nwiso simiir srii mi wim kima tari kariir haiburgigam warar mi aingwowi? ⁶⁸Mi siir yai aka Saimon Pita siya yowarkii boin, biiyan Inkam Komii, krma wi nhiniiram nami, ha? Kiriir yaiya sasaiga krimiir whinkinsiis haiginiuwana, omwai krma waiyayokiyokiiyamin. ⁶⁹Nim krimarin ina ninokninkinim kiriirin, yipikin ti krma wakaeyokna aingwo tibmiiyin kirairgin ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin. ⁷⁰Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kimiirin kara bidi yimbiniin kariir kigna miriiyan kam iur nwis nwowam. Mi kimiir nwirin yio miyik rani, ini yumi biiyan inkamin Setan ini siir hiriinan ywowin. ⁷¹Siya Judas siir boinkin, Saimon Iskariotni yinisimin. Siya ti kam iur nwiso siir kigna miriiyim simiir nwirkin. Mi mhoiia Jisis siirin wi wir siya napwouwi iki kam biyieyim simiir, sima hainim siirin. Iriig.

Jisis siir nomousisimim sima siiramin hiniina bi naingwo tibmii kiingim siya Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin

7 ¹Mi tiriiginim dig nwokiyim mi Jisis siya ini nu haimii Galili hiras yapmiriiyin. Dimusi rani, inkam komii komiiyim bii nwowiyim hiranim sima siir nisomaowam tirkim. ²Mi Isrel simiir iikamim simiir iia kingiin nwowa, iripa sima haingiriyu owiya yaewou naeya saair nikwo aeyam amar omaka saair. Ya ta iia simiir ii aeya numirin sasaeyim wai bii nwowim, simiir ninkin imiiaeyam Adi Komii siir. ³Mi Jisis siir nomousisimim sima siir boin, kira ti om iir haiburgik mi kira nu haimii Judia hiriir dam mi iikamim yipiki kiriir yai aair naingwo

tibmii wi sima nwoki kigim, dimin taeminim kira tiri. ⁴Mi inkamin ha naingwowi iikamim siir dinokninkin mi siya siir dimin taeminim hindara kipi nimprio diriraerar. Niingaka. Mi kira ti hiriinan dimin taeminim simiir tiri mi biyyin kirar tiki iisiimauuna hinda tinda. Mi ti dimin taeminim iikamim sima nwoki kigim kira diriraerarim dimin miyyik miyyikim. ⁵Mi siir nomousimim yim simiir hiriinan yayim hinda piuaigra mi boinkim, sima bi mi aingwo tibmii kiingim. ⁶Mi simiir yayim ha boin digiyim mi Jisis siya simiir boin, kariir iya bi niki imbinika karar niisiimauunana hiniin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi kima paki hiniin iya sae mi ami ta iya Isrel simiir iikamim yaewou iripa sima ninkin imiyyaeyana, numiran sasaeyim wai bii nwowiyim sim Adi Komii, yio kimiirar kwoinkin. ⁷Iikamim nu tiranim sima io kimiir bi nwowikim Niingaka. Sima io kariir nwowikim. Whisarii rani, simiir aowa aowan dimin taeminim sima tiriyyim kara haknoudninkinikim. ⁸Kimar ti am simakan, ta yaewou aairamin. Ankara niingaka pi wara nam tani. An kara ii nhirim tirar niki owamar naingwowi. Kara simiirin hiniinin asiima niki iisiimauuwim pi boriisopi, kara ti inkamin Adi komii siya nikropkiyin siya. Niingaka. Ya ina niki owa. ⁹Mi siya simiirin hiriinan boinkiyin mi siya ini nu haimii Galili hirar ywokiyyin. Iriig.

**Jisis siya yaewou naeya amar omaka saiir
naeya saiirin warar ini ikwo aeyiu**

¹⁰Mi Jisis siir nomousisimim ha namim sima ta yaewouwa saiir nikwo aeyam mi yio siya ini mhoiyyar mi amin. Siya iikam whiekak aka bi namkin. Siya sasar yimprio am. ¹¹Mi Isrel simiir iikamim iya sima ta yaewou aiir nikwo aeya, yim sima kimidiniya Jisis siiram yoksirboin. Mi sima ini simasimar yinsrii ansriiyim siya ini papi nwowin. ¹²Mi Jisis siiramin simasimar whrie boinam. Nhirim yim hiniina boin, siya inkam wadiekin. Mi nhirim hiniina boin, kiya yio inkam paii rani, iikam ima naingwo tibmii yamin, siir kwoinkar priinaingwo boini iikamim simiir nikpitmaiyyamin. ¹³Iikam hoimgaki bi boinkim Jisis siir nhinkiiyyamin. Niingaka. Dimusi rani, sima minsi nididkim, Isrel simiir biyyan inkam komii komiiyyim pi sima wakaei mi simiirin pi sima niki.

¹⁴Mi ii kwoimim yaewou sima nikwo aeyim simiir mhoiyya Jisis siya iikam imiirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriin, ini idowiiyyar boinmimauuin. ¹⁵Mi Isrelmi inkam komii komiiyyim sima hiriinan kigim, sima ini hindara yanaakiyyim. Mi sima boin, ti inkam hiriinanin ti dimin taeminim yokwo tir nwowim, siya simiirin paniin paniina ninokninkinkim? Mi siya ti iikam imiir kwomwarkaiyyuin, inkam ninokninkin komiigaknan siya skulam bi swoki amiminkin. Niingaka. ¹⁶Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti dimin taeminim

ti kara nowomwarkaiyiuwim kimiir, yim kariir tani. Niingaka. Ti yaiyim yim Adi Komii siirgim, inkamin kariir nikropkiyin. ¹⁷Mi inkamin siir kwoin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwowi mi siya pa ninokninkinkii ta yaiya kara boinmimauuwa. Kara kariir kwoinkar priinaingwo boini iyie? Kara Adi Komii siir yai imiir boini. ¹⁸Mi inkamin siir kwoinkar naingwo boini, yio ti hiriinan inkamin yio siir inig iilar hainanamar tiri. Mi inkamin ti inkamin siya nikropkiyin mi ha nitin, siir inig iilar hainani mi yai ha boinmimauuwi mi yio ti inkam hiriinanin, yio inkam wadiekin bi iksisaeikin. Niingaka.

¹⁹Biiya Moses siya siyiu komii siir siyiuim kimiir hauuwin mi kimiir nwirki ti siyiu iilar bi swoki sibgu apkim. Niingaka. Mi kima kariir nisomaowam dimuam tiri, kara ti Moses siir siyiu iilar nap karamae nwowin, ha? ²⁰Mi iikam nhirim siir yai akan sima yowarkii boinki, yipikin kiriir nisomaowam tirin. Mi kira ti hiriinan yai boinin mi tari kiriirin uridiyugi bidi ii okwokaiyin, aniya? ²¹Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima io kariir dimusi nwo rani mii kibi kwira, iikamim makiniyim simiir kara ninimniskiiyim, Judami ii komiia piu siiskuwakia dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi kima kwoin bibiyie kariiramin saiirs naingwowi. ²²Mi biiya Moses siya kimiirin min boinkin, kimiir yinisim yinkamiyinin simiir miois imiir kitiyopnir haiyim. Niingaka. Yio kimiir brougae ima tirkin biyin. Mi wim kima kimiir yinisim yinkamiyinin simiir mioisim Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya, saiirar mi kitiyopnimnir haiigim. Mi Moses siir siyiuin siirar mi apkin. ²³Wim kima ti diminim Judami ii komiia Sabat piu siiskuwakia dimin taemin whir tir karamae nwowiya saiirin ini Moses siir siyiu iilar mi apim. Mi kima pi io kariir dimusi nwowi, ti makak iikamim kara ninimniskiiyim simiirsiiyin ta Judami ii komiia piu siiskuwakia Sabat dimin taemin whir tir karamae nwowiya saiir, ha? ²⁴Diminim kara kimiir boinim kima simiirin hindara whisariiya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyiu iilar mi ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkinim kariir yaiyim kaimwowaigim. Iriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam siya

²⁵Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranin sima boin, ti inkamin siya sima nisomaowi. ²⁶Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir siya boinim, siya isi hindara krinkinkiiyim. Mi siirin inkam nwirki bi swoki boin hiuriyiu miminkin. Mi inkam komii komiiyim sima hiriyar yaingwo mi tari Krais siyairgi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuugiyin, iyie? Si rani? ²⁷Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin panin panina nimbngikin. Krima ina ninokninkinim siir om iilarin. Mi mhoyia ti inkamin Krais nikuiwiyin, Adi

Komii siya nimbingiyin, siya swoki iti mi iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki niuwi siya tari Krai rani.

²⁸ Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiia, Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiar niki owin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin mi kara pindanki nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinim siyar naingwowiyim yim kaimwowaigim mi kima siir ninokninkin tani. ²⁹ An kara siirin ina ninokninkin, whisarii rani, kara biiya saika hiar niki okin mi kariirin nua tiriirin siyar nikropkikin. ³⁰ Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mhoiia, inkam komii komii nhirim ina yamim siir hiugripkiikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mii biyie miriia saiir hiriir. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, iia siya namana ya kingiin niki o rani. ³¹ Mi iikam whiekakim, dimin taeminim siya nowomwarkaiyuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siiram. Mi sima boin, mhoiia ti inkamin Krai nikiuwiin Adi Komii siya nimbingiyin tiriir nitam, dimin kirie Komii komiiyim siya tiri wi tari ti inkamin siya tirim dimin kirie komii komiiyim wi tari simiir namsi haiburi? Niingaka. Iriig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

³² Mi Farisi kamim sima hiriinan wakaeyim, iikamim sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biiyan inkam ikim, sima polis inkamim simiir asi nikropkikin siir nonkwowamin. ³³ Mi iia sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinin simiirin, kara kimaka tapaiirin ii priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi. ³⁴ Mi mhoiia kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramin wi mhoiia siiram nintirop it rani. Niingaka. ³⁵ Mi ti yai hiriinanim siya boinkiyim simiir mhoiia, Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamim, siya ti hiriinan boinin mi siya wi pinda nami krime siir kig karamae nwowi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwowim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamim simiir kam nwonwirakin ninkin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmi isidin hiranim wi simiir nini boinmimauwuiwi, ania? ³⁶ Mi siya hiniin dimusi boinkin? Mhoiia kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintirop it karamae nwowin wi siir nami. Iriig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginiuwana kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyam saiir boinkin

³⁷ Mi iikam ta yaewou naeya saiir nikopkaini iia saiirar niki ikwo aeyim amar omaka saiir hir mi Jisis siya ha ninsiin okwokiin ini

komiiyar kauwok boinamnankiyin. Yipiki kwoinke haei yio kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginiugii. ³⁸Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini saiir hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, yio wi Adi Komii siir naeyiun hiriir namyokiyokiyyin wi siir haii. Yio wi opa ieno anki niriidkiinmwimoinaniniya wi saiir hiriinan niriidkiinmwimoinanini siir kwoin hirankin mi wi siya whinkisiis haiginiuwi iikam nhirim simiirin. ³⁹Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyiu iir boinkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiini, tiriiginin wi ini haniin siir kwoin iir kwirii idwokaii. Mi ta iya Adi Komii siir naeyiun bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiin idwonamkin omwai waiyayokiyokiyyamin. Mi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiriir bi niki amkin, kirie komii haiyamin. Niingaka. Iriig.

**Mi iikamim isido whisa yiinibirgi. Nhirim yim sima
kwoin mi aingwo mi nhirim yim sima kwoin**

⁴⁰Mi iikam whiekakim hir nwomimirim sima boin, kaimwoka, ti profet inkamin krime nwokwokinin siyairgin. ⁴¹Mi nhirim sima boin mi tari Krais siya ti inkamin krime nwokwokinin Adi Komii siya nikropkiyam. Mi Jisis siya nu Galili hirankin nitkin mi nhirim yim hiniina boin, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin siya wi nu haimii Galili hirii nimbiiyami. Niingaka. ⁴²Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiriir boinkikin. Ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin yio Devidni namougin. Siir yopiiya siirin wi om Betlehem omin biya Devid siyar nwowin wi siir hir naokinaei. Mi hiriinanki niuwi mi siya tari Krais rani. ⁴³Mi iikam whiekakim hir nwowim kasa rani. Mi sima isido whisa yiinikibirnam, nhirim yim sima dimin mi boin mi nhirim yim sima dimin mi boin, Jisis siirin. ⁴⁴Mi ti yayim simiir mhoiia, nhirim kimidiniya Jisis siir yonkwowam tir, maeyauwa mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaigiyim. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, ta iya siya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Inkam komii komiiyim sima Jisis siiram bi naingwo tibmiigim

⁴⁵Mi ti dimin taeminim simiir mhoiia, polis inkamim sima Jisis siir haiburgigim mi sima ina swoki amim prismi biyan inkamim mi Farisi kam ikim simiiram. Mi sima simiirin hiniina boinwin, kima siir nonkwonani karamae dimusi nwokim, ha? ⁴⁶Mi polis inkamim sima simiir yayaka hiniina yowarkii boinki, biya inkam nwirki ti inkamin siir hiriinan yai bi swoki boinmin boinminkin. Niingaka. ⁴⁷Mi Farisi kamim sima hiniina yowarkii boin mi siya iki iikam nhirim simiir kinsinan mi tari kimiirin ini warar yinkin hiuspak haiyin siir siyu iir napam, aniya? ⁴⁸Mi kima hiriir kigi, inkam komii komiiyim

kimiir kigirkakiyim mi Farisi krima, krimiir inkam nwirkin ini warar wakaeyoknan siir yai aiiramin, aniya? Niingaka. ⁴⁹Yim ti iikamim, yim Moses siir siyu komiiyim siir siyu imiir bi ninokninkinkin krimiir hiriinan. Mi simiirin wi Adi Komii siya tirbugii, iia siya iikam imiir hidana. ⁵⁰Mi Nikodimasin ti inkamin Jisis siiram namwiinyin niyaka yio ti Farisi inkamim simiir inkam nwirkin. Mi siya simiir boin, ⁵¹Krimiir siyiuin yio ha boinkin, krima kamim simiir kigirkakiyim, krima inkamin yai boiniyin siir yai aiirim tiki mauugi mi diminin siya tiranin siiram tiki kigi mi mhoyiya krima wi haini boinim, siya wadieki piyamisi owin, iyie? Wadie rani. ⁵²Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ni kira iriipi hiriinan nu haimii Galili hiran inkam paeprikabgin, aniya? Kira Yokwo Komii saiir sibgu mwaini mi kira wa nwoki inokninkinim, profet inkam nwirin wi nu haimii Galili hir swoki imbiyamimin tani. Niingaka. Iriig.

Wiga, kamkaka wig nhirmi kam aka nwowiya saeya

8 ¹[Mi iia sima simiir yai imiir digiyim mi ti iikamim hir haingiriyiu owim ina nhinmaigiyim simiir yapa yapa oma. Mi Jisis siya yio kimidina mhiu whirin Oliv nikiuwiyyin siir yam. ²Mi iigwir nugak iimuma Jisis siya ina swoki amyakwokin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi iikam whiekakim ha nitim ini siiran ini idwo kaeyokainiyim. Mi siya ini simiir bopwonau hiran yidwokai owomwarkaiyuwin. ³Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim sima wiga kamkaka wig nhirmi kam aka nwowa saiirin warar yikiunani. Mi sima kimidina saiir boinki, saeya iikamim simiir whwonkam idar ninsiin okwokiyyim. ⁴Mi sima kimidiniya Jisis siir boinki, inkamin nowomwarkaiyuwiyyin ta wiga, wig nhirmi kam aka nwowa krima saiir bidi kigim. ⁵Krimiir siyu komiiyin Moses siya winkiyyin yio hiniina boinkikin, ta hiriinan wiga krima saiirin siyani kaiyimik aoki. Mi ni kira pi paniina boini ti hiriinan siyu iirin, ha? ⁶Sima ti hiriinan yayim minam boinkim sirni haniin siya kiyiskaiyim mi siirin pa nwoki boin hiuriyuim. Mi siirin pa nwoki onkwonamim maeyauwa mii biyie miriia saiir hiugripkiikikaiyam. Mi sima siir bi swoki iksisaekim. Niingaka. Siya bidiyar yinokninkinin. Mi Jisis siya ha waisiinainamin mi siya kimidiniya nu iir win.

⁷Mi sima hiran niki okwowim mi sima siiram in a kintinu sriiraraokiyim. Mi Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyyin mi siya ina boinkiyin simiirin, yipiki kimiir nwirin dimin biyie tir karamae nwonin, bii pi siya dit saiirin siyani. ⁸Mi siya ha swoki waisiinainamin mi siya yai nhirim ina swoki winamin nu iir. ⁹Mi yayim Jisis siya boinim simiir mhoyiya, sima ina kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma namim. Mi biyyin adiyaowae waibibiyeyim sima haiburgig hiran. Mi mhoyiya yainan whran, kopak mwiigak ima. Mi sima ina yamim simiir

oma. Mi hapaiirin Jisis saisar ywoki ta wig anakan. ¹⁰ Mi Jisis siya ha ninsiin okwoyinyinkiyin mi siya kimidina saiir srii, wig, sima ini papi nwowim? Tapaiirin inkam nwirki swoki o rani, kiriir boin hiuriyiuwamin wari dimin biyieyim kira tirim simiirsiyin, ha? ¹¹ Mi wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkam Komii tapaiirin inkam nwirki swoki o rani. Niingaka. Sima bidi yamswokiyim. Mi Jisis siya saiir boin, an kara iriipi hiriinan wari siyiu biyieyim kira mi tirim pi simiirsi boin hiuriyiu rani. Mi kira tapaiir haiburgig mipi ti am. Mi kira wi dimin biyie kipi swoki tirmimin. Niingaka. Iriig.]

Jisis siya ini bieki whwoyanan ywowin nu iir

¹² Mi Jisis siya yipiki siir kigna apim, simiirin ina swoki boinkiyin, kara ti nu iirin ini bienan whwoyan. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kiini mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi siya wi siyiu biyieyin niibwomambwonan nwokiyamin wi siir nap rani. Niingaka. Siya wi yaeya kwoinwinin omwai waiyayokiyokiiyiin wi siir haii bienan whwoyaeiyin. ¹³ Mi Farisi kamim sima Jisis siir boinki, wari dimin taeminim kira boiniyim yim kiriir kwoinkar priinaingwo boini. Wari dimin taeminim kira boiniyim yim dimin komii rani, yim krimiirin ha niisiimauu rani, kira yipikin. Niingaka. ¹⁴ Jisis siya hiniina yowarkii boin. Niingaka. Ti dimin taeminim kanakanar boin wakaenam yim kaimwowaigim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin omin kara nitin mi omin kara namanin. Mi wim kima ha ninokninkin tani kara pindanki nitkin mi kara wi pinda nami. ¹⁵ Wim kima kariirin nuan dimin imiirarar hidikin. Kima kariirin dimin mwoni bi boinikim. Mi kima kariirin ini hiriirar boin hiuriyiu kriпкаiyim. Mi an kara inkam imiirin hiriinan bi hidikin. Niingaka. ¹⁶ Mi kara iikamim kariir whwonkam ida nokwowim simiir dimin taeminim sima tirim simiir hidi, kara wi wadieyar hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin airgi priinaingwo hid rani. Niingaka. Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin siya ini kanakar nwowin. ¹⁷ Kimiir siyiuin yio hiniina boinkin, inkamwo pi nwise ywoki kwoin whiruwa iki diminin sowar boinin pi kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoin whiruwa bidi ywokiyo. ¹⁸ Kara kimiirin dimin taeminim kariirarim simiir boini, kara ti inkamin Adi Komii siir omanki nitin. Adi Komiiyin kariir Adin, yipikin kariir nikropkiyin, siya mi kara, krira kimiir ninokninkin haiginiuwam tiri kariirin hiniin, kara yipikin. ¹⁹ Mi sima siirin hiniina srii, kiriir Adin ini papi nwowin? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kima kariirin ha ninokninkin karamae nwowi kara yipikin mi kima kariir Adin siirin wi wara mi inokninkin tani. Mi kima kariir ninokninkini mi kima kariir Ad iirin wa mi inokninkini.

²⁰ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir maeyau kwira hiuyokiyokaiya maeyaua umirim Adi Komiiini sima hauwiyim, sim

haigiya sair hir boinmimauugin. Mi sima siir bi nonkwokim maeyaua mii biye miriia sair hir hiugripiikikaiyamin. Dimusi rani, siir iya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Kima omin kara namanin siirin wi wara nit rani

²¹ Mi Jisis siya simiirin ini hiriyar swoki haingiyas boin taraowamin. Kara wi kapi namkripkainami. Mi mhoiia kima wi kariirim hansirnanaei. Mi mhoiia kima wa naonami. Dimusi rani, ti dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. Niingi, niingaka. ²² Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima hiniina boin mi siya hiniina dimusi boinkin, kima omin siya namanin wi siir wara nam tani? Mi ti yayim ti siya kwaboinkiyim, yim tari hiniina boinkim, siya wi siya siyar swoki isomaonaei. Mi krime wi wara ninkin am tani, ha? ²³ Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, wim kima nu tiran iikamkim mi an kara ninomor kouan inkamkin wim kima ti nuin siir tirankar nitkim, an kara kouanki nitkin. ²⁴ Kara kimiirin ti hiriinan siirsi boinmauugin. Kima wa naonami. Dimusi rani, kimiir dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima ha bi naingwo tibmii kiingim kara ti Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ²⁵ Mi sima siir yai aka ina swoki owarkii boinim, ihi mi kira yipikin? Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, kara ti yayim kimiir bidiyar iki boinmauuin, iya kara biigi bii Adi Komii siir yai aiar boimimauuin. ²⁶ Kara kimiirin wa pi boinin mi wa pi mi hidin dimin biye biyeyim kima tirim simiirsiiyin. Mi tariinanin iye? Yio ini niinga ywowin. Mi tariinanin kara nuan iikamim kimiirin pi yaimin diminim kara hainaniyim siir hiranki, inkamin yipiki kariir nikropkiyin pi simiir boinmimauuwi. Siyairgin kaimwoki kaimwowin. Mi ta saeyairga kara boinmimauuwiya iikamim nuanim kimiir.

²⁷ Sima ha bi ninokninkinkim ti dimin taeminim siya boinmimauuwim, yim siir Adin siirgin. Niingaka. ²⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, mhoiia iya kima kariir hainani, inkamin ninomor kouanki nitin paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi kara ha naonami mi kima wi haini ninokninkini, kara yipikin. Mi kima wi haini ninokninkini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi priinaingwo boinkim. Mi ti yayim kara boinmimauuwim kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin. ²⁹ Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi kigninkinkiin. Dimusi rani, siir yayim karar wakaekim mi kara siir kwoin iirar napikin. ³⁰ Mi iikam whiekakim ta yayia Jisis siya boina sair wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siirim. Iriig.

**Jisis siya simiirin minsi boinmimauugin siya simiir whinkinsiis
haiginiugin sima dimin biyeyim rirmiia simiirsi nwowim**

³¹ Mi mhoiia Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiar wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii kiingiyim ti yayim siya boinin

simiiram. Mi kima ti yayim kara boinim simiiram naingwo tibmii kiini mi kima wi kariir kigna miriyan inkam nwowi. ³² Mi mhoiia kima wi haini ninokninkini yaimwokiyaaimwowa. Mi ta yaimwokiyaaimwowa kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi rirmiiya dimin biyeyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyin mi ha haiburgigiyin, siir hiriinan.

³³ Mi sima ina yowarkii boinim, nim krime Ebrahimni namouwim, krime biiya inkam nwirniyim niinga niinga bi swoki mirii miminkim. Mi kira hiniin dimusi boinkin, kima wi inkamin maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin mi rirmiiya ha nwowiyin wi siir hiriinan nwowi.

³⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii, iikam kima yipiki dimin biye tirim, yim ini iikamim maeyaua mii biye miriia hir hiugripkiikikaiyim dimin biyeyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³⁵ Iikamim maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyim, sima diminim sima naingwowiyim wi tir tani. Mi inkamin yipiki om hira nwowiyin yio nikrani, diminin iki siya naingwowiyim tiram, yim wa tiri. ³⁶ Mi kara ti yinisimin kimiirin wadie tir haiginiuwi mi kima iki dimin biyeyim simiirsiyin wi rirmiiyar nwowi mi kima mhoiia wi rirmiigirirmiiyar nwoki.

³⁷ Kara ina ninokninkinin, kima Ebrahim siir namougim. Wim kima kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, kima yayim kara boinmimauuim simiiram naingwo tibmii kiin tani. ³⁸ Kara kimiirin yayim kariir Adin biiya siya niisiisimauuim kariir, simiir boinmimauuwi. Mi wim kima ini dimin taeminim biiya kimiir ad ima boinmimauuim ini simiirar swoki tirim.

³⁹ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, krimiir adin Ebrahimkin. Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin mi kima Ebrahim siir yinisimki niuwi mi kima wi dimin taeminim siya tirim wi simiir hiriinanar ti tir. ⁴⁰ Mi ti yayim kara boinmimauuwim, yim yaimwowaigim, yim ti yayim yim kara wakaenani ima Adi Komii siirim. Mi wim kima ini hiriirar niksisae kripkaiyim kariir nisomaowamin. Abraham siya ti hiriinan siyu iir bi swoki tirmiminkin. Niingaka. ⁴¹ Wim kima dimin taeminim kimiir ad ima tirim simiirarar tirim. Mi sima siirin ini igao yayar boinkiyim, krime hiyin tani. Krime ad nwiruwan yinkim Adi Komii siirgisiirgim. ⁴² Mi Jisis siya simiirin hiniina boin mi Adi Komii siya kimiir Adgi niuwi mi kima kariiram warar timi aingwokwo, ti inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iungiyin nua tiriir siir om hiranki. Kara tiriirin kariir kwoin ara napam bi nitkin. Kariirin siyar nikropकिन. ⁴³ Mi kima ti yayim kara boinim simiir ninokninkin karamae dimusi nwokim? Kima wi ninokninkin tani. Dimusi rani, kima, kima nwowa saiir hiriinan

nwo rani mi kima kariir yai aiirin wi ha wakaeyoknarani. ⁴⁴Wim kima kimiir adin Setan siir yinisisimkim. Mi wim kima dimin biyie biyieyim siya naingwowiyim simiirar mi aingwowikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nisomsom aowaki waiwigin siya miyiknansim bi swoki omin ominkin. Dimusika, minsika siya simiir whinkinsiisamin yaimwoni wara bi boinikin. Siya niksisaeyaki waiwigin, iikamim simiir kwoin imiir nikpitmayam. Mi iiya siya niksisaeyim, siya siir kwoin iirar napikin. Dimusi rani, siyairgin iikamim niksisaeyim simiir adin. ⁴⁵Kara kimiirin yaimwowar boini yayim kara boiniyim kara yaimwo imiirarar boini. Kara bi niksisaekin mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiinikim. Dimusi rani, kara kimiirin Setani dimin taeminim sim boinkin. ⁴⁶Mi kimiir nwrki hiriinan boin karamae dimusi nwowi, ti dimin taeminim kara tirim yim kipiii rani, ha? Kara kimiirin yaimwowar boini mi kima kariiram naingwo tibmii kiinim payop. ⁴⁷Mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir yinisisim nwowi, yim sima dimin taeminim Adi Komii siya boinim simiir wakaeyoknakim. Wim kima Adi Komii siir yinisim tani mi kima dimin taeminim siya boiniyim simiir panisi wakaeyoknasi. Iriig.

Ebrahim siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriyyar nwokin

⁴⁸Mi inkam komii komiiyim Isrel simiir iikamim simiir kigirkakiyim sima siir boin, biiya krma kiriirin yaimwowar boinkikim, ti nu haimii Samerian inkamin, kiriirin yiu biyieki bidi ii okwokaivin. ⁴⁹Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariirin uridiyugi bi nii okwokaigin. Kara, kariir Adin siir inig iirarar hainan prapras. Mi wim kima kariir swoki igbumbuwi mi kima kariir inig iir bi hainanikim. ⁵⁰Kara dimin taeminim minam bi tirkim, iikamim kima kariirin hiniina boinim, kara inkam wadiekin. Niingaka. Adi Komii siya iikam kimiirin wi mhoyiya niisiimauwi kariirin hiniin kara inkam wadiekin. Mi dimin taeminim kara tirim, wi siyar hidi. ⁵¹Kara kimiirin yaimwowar boini, yipiki kariir yayim kara boinim simiir naingwo tibmii kiinin yio wi nao rani. Niingaki, niingakiinga. Sima wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiigiyami. ⁵²Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, simiir kigirkakiyim, sima siir boin, krma ini haini yinokninkinkiyim kira asi whaowaei, kiriirin uridiyugi bidi yitkiivin. Mi kariir kwoinin siya kiyipiyaokiinaowidi. ⁵³Mi inkamin Ebrahim nikuiwiyin mi profet inkam ikim yipiki Adi Komii siir yai aiir nowomwarkai haiginiugigim yim bidi yaonamim. Mi ni kira kimidiniya hiniina boin, yipiki kariiram naingwo tibmii kiini wi nao rani. Yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiii. Mi kira hiriyyar naingwowi Ebrahim siya mi profet inkam ikim, simiir kouwin ini kira ywowin, ha? Mi kira hiriyyar mi naingwowi kira ini Adi Komii siir hiriinan ywowin? ⁵⁴Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kara kariir inig iirar swoki hainan prapras, yio dimin komii rani. Kara wi hiriinan

tir tani, Adi Komii, kariir Adin yipikin kima boinin hiniin kima siiram naingwo tibmii kiini, siya siyairgin kariir inig iir hainan prapras. ⁵⁵Kima ha boinkim, kima siirin ina ninokninkinin mi kima siiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. An kara siirin ina ninokninkinin mi kara ina mi wakaeyokna aingwo tibmii kiinin siiramin. Mi kara ha boini, kara siir bi ninokninkinkin. Kara wi iikam kimiir hiriinanar pi mi owin niksisaeyan inkam. Niingaka. Kara siirin ina ninokninkinin mi kara siiram asi wakaeyokna aingwo tibmii kiini. ⁵⁶Kimiir brougaeyin Ebrahamin minam naingwokwonanaekin, iya kara haiburgigana Adi Komii siir om iir mi nua tiriir nitim, inkam nauuni oniyim nuan iikamim kimakar. Siya bidi yinokninkinin mi siir kwoinin mairgimairga komiigak asi nwokin. ⁵⁷Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima siir boin, kira waibiye bi niki okin mi kira Ebraham siirin ha kigin, aniya? Kiya, nipi niksisaei. ⁵⁸Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwower boini, biya Ebraham siir yopiya siir naokaina, ankara hiriyyar nwokin. ⁵⁹Mi ti yayim siya boinim simiir mhoiia, kamim siya ina haiyim siir kaiyimik aowam. Mi Jisis siya idowiiya bi nwokin. Mi siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair haiburgigin mi ina yapnaniyamin idowiiya hiriir. Iriig.

Inkam nhwokwisaeyin siir niwiigin

9 ¹Mi Jisis siya ha napnamin sasar mi siya inkam nhwokwisaeyin siir kig, siir yopiya siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakika. ²Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii, inkamin nowomwarkaiyiuiwiyin, siyiu biye nhinga tirkin, ti inkamin siir yopiya siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainain. Siyar, iye? Siir yopii ad owa? ³Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti inkamin mi siir yopii ad owa simani dimin biye bi tirkim? Siya nhwokwisae hiriyyar nwokin. Dimusi rani, Adi Komii siya siirin wi dimin kibiki kibi iir tirhaiginiuiwi, iikamim simiir nisiimauuwam. ⁴Krima Adi Komii siir dimin taemin imiirar tirkripkai, inkamin yipikin kariir nikropkiyin tiriirin. Krima ti iiyim siya nimbingiyim krimiir hiriyyar tir. Dimusi rani, mhoiia ta ii aeya niti, iikamim sima wi ti hiriinan dimin iir tir tani. ⁵Mi kara ti nu tirar niki owin, kara ini paenan niuya haiginiunan ywowin, iikamim simiir siyiu iir. Kara simiirin Adi Komii siir dimin taemin imiir nisiimauui. ⁶Mi ti yayim siya boinim, simiir mhoiia siya yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiyin mi siya kimidiniya nu inakar yinkin hiubrombropki nu bropair nwokiyam. Mi siya kimidiniya siir nhwo iir yaki itimakiugiyin. ⁷Mi ti siya nitimakiugiyin inkamin siir nhwona iir sair mhoiyyain, siya siir boinki, kira whiia Siloam nikiuwiya sair tani whaunaki.

⁸Mi siya ha swoki itin mi iikamim saika kingiin hir nwowim mi iikam nhirim yipiki siir kigim, siya nu hir nidwowin umiram iikam imiiram

kauin, sima, sima simar yinsrii ansriina, ti inkamin biya hir nidwowin mi umiram iikam imiiram kauin siir hauuwam mi tari siyairgin ti inkamin, iyie? Si rani? ⁹Mi iikam nhirim sima boin, ti inkamin siyairgin nu hir nidwowin krimiiram kauin. Mi nhirim sima boin. Niingaka. Ti inkamin si rani, siir whwonkamin ti inkamin nhwokwisae nwowin siir whwonkamnankin. ¹⁰Mi siya simiir boinki, karaairgin, ti inkamin biya nhwokwisae niki owin. Mi ta siya boinkiya simiir saiir mhoiiyan, sima kimidiniya siir srii, kira paniin paniina tirkin wara kiriir nhwoin wadie nwokiyin mi kira hinda tinda ha kigomokiyin? ¹¹Mi siya simiir boinki, inkamin Jisis nikiuwiyin siir yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiya mi siya kimidiniya nu inaka yinkin hiubrombropki, brop nwokiyam mi mhoiia siya kimidiniya kariir nhwo iir yaki itimakiugi. Mi siya ina boinkiyin kariirin, kira kiriir whwonkamin whii Siloam saiir tani whausoknaki. Mi ta saiir mhoiiyan, kara ina yamin kariir nhwo iir whausoknakiyim. Mi kariir nhwoin ini ta saiirsiiyar kigomokiyin, hinda tinda. ¹²Mi ta siya boina saiir mhoiia, sima siir srii, siya ini papi nwowin? Mi siya ina yowarkii boinkiyin, kara siir ninokninkin tani. Iriig.

Mi Farisi kamim sima ti inkam iir srii Jisis siya dimu dimin tirkin

¹³Mi mhoiia siya ti inkamin biya nhwokwisae niki owin siir yikiunam, Farisi kamim simiiram yipiki Mosesni siyiuim sim sibgu inokninkiniyim. ¹⁴Mi iia Jisis siya nu bropairin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwo iir naki itimakiugiyin mi siir nhwoin wadie ha swoki okiyin mi siya ina dikaoraekaokiyin hinda tindain. Siya ti diminin Juda simiir ii komiia piu siiskuwakia dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir tirkin. ¹⁵Mi siya hiriirin simakar yam Farisi kamim simiir kigamin. Mi sima kimidiniya siir srii siya simiir swoki boinmauuim, siya wadie paniin paniina nwokikin, tiki sibgu kigomokiyin. Mi siya ina yowarkii boinin, kariir nhwonain inkam nwirin nu bropairin siya nitimakiu haiginiugikin mi kara op ha nani whausoknakiyin mi kara hinda tinda ina priikigomokiyin. ¹⁶Mi Farisi simiir iikamim simiir nhirima boin ti inkamin Adi Komii siya bi nikropkikin. Niingaka. Dimusi rani, siya mii Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya Sabat saiir miriigin. Mi siya Moses siir siyu komii iir bi napkin. Mi nhirim sima boin mi siya uridiyugiswo wi ti hiriinan dimin miyik miyik imiirar pi tirin? Mi sima, sima simarin isido whisa yiinibir. Nhirim yim hiniina boin, Jisis siya inkam paii rani mi nhirim sima boin, siya inkam wadiekin.

¹⁷Mi sima inkamin biya nhwokwisae niki owin, siir sriigi, kira paniina naingwowi inkamin wadie kiriir nhwo iir nwowaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hiniina boinki, siya profet inkamkin? ¹⁸Mi Isrel simiir kigriraowiyim inkam komii komiiyim, sima ti inkam iir bi

ninokninkinkim mi sima paniinsi yaingwo tibmii kiinsi hiniin, ti inkamin biiya nhwokwisae niki okin mi tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi sima ti yaiyim siya boinim simiir bi naingwo tibmii kiingim. Sima wi siir yopii ad owiirar srii iski. ¹⁹Mi sima sowiirwai srii, ana tiriiginin kowiirwai yinisimkin kowawaiyin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin siirin? Mi siya paniin paniina kigimokikin, tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin? ²⁰Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira ina ninokninkino, tiriiginin kririir yinisimkin yipikin krirawai naokainakiyin siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin. ²¹Krirawaiyin ninokninkin tani siya paniina nanao kaowirirkikin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Krira ninokninkin tani, siirin nhinga namsi tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Kima siir srii. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi siyar nwoki boinim. ²²Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa Isrel simiir inkam komii komiyyim simiir iikamim simiir kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiyyim biiya sima hiniina boinkim, inkam nwirki ha boini, Jisis siya Kraiskin, yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam nitin. Mi sima sowiirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya wi sair hiriir kigninkin apninopkaigi rani. ²³Mi siir yopii ado sowawaiyin bidiyar yinokninkino siirin. Mi sowawaiyin simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin, kima siirar srii.

²⁴Mi sima ina swoki ikiunain ti inkamin yipiki biiya nhwokwisae niki owin siiram. Mi sima siirin ina boinim, kira Adi Komii siir hainanprapraski mi mipi yaimwower boinki. Krima ina ninokninkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir siyiugi siyu iir sibgu ap rani. Kira hiniina dinokninkin wari inkamin, yio inkam paii rani.

²⁵Mi siya simiir boin, kara ninokninkin tani tiki inkamin siya wadieki piyamisi owin, iyie? Miiyik rani. Kara ti siirarar ninokninkini, biiya kara nhwokwisae nwokin mi tariinanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu kigomokiyim. ²⁶Mi sima siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu dimin tirkikin? Mi siya kiriir nhwo iirin wadie paniina nwowaiginiugigin? ²⁷Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiir bidiyar iki boinmauwwin. Mi kima bi sibgu wakaekim. Mi kima pi idip idip wakaeyam dimuam swoki tiri? Mi kima siir wakaeyokna apam naingwowi, aniya? ²⁸Mi ti siya boinkiya hiriinan sair mhoiiyan mi sima siirin yai miiyikni bi boinkikim, sima hiniina boinki mi ni kira tari siir yai aiir mi wakaeyokna apam mi tiri. Nim krima niingaka. Nim krima Mosesni miiyim si wingikim sim wakaeyokna apikim. ²⁹Krima Adi Komii siir miiyim Mosesni boinim siya winam simiirarar ninokninkini. Mi wari inkam paeprikab hiriinanin krima siir ninokninkin tani, siirin nhinga nikropkikin tiriirin. ³⁰Mi ti inkamin siya simiir boin, ti diminin yio ini saika sa ywowin. Kima ninokninkin tani siirin nhinga namisi

ikropkikin. Siya nitkin mi kariir nhwoin wadie siya nwowaiginiugikin. ³¹Krima ti siirin ina ninokninkin, Adi Komii siya ti hiriinan inkam biyeyim dimin taeminam siiram sriiyim simiir yai bi swoki wakaeikin. Siya iki iikam miyik miyikim yipiki siir kwoin iirara napiyim, simiir yai imiirarar wakaeikin. ³²Mi bidi bidiniyar in iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiin mi ini tariinanar yadigniyin, krima hiriinan bi swoki wakaemiminkim, inkam nwirin, inkamin nhwokwisae nwowiyin siir bi swoki whindiraerarkin, siya sibgu kigomokiyim iki dimin taeminim sim. ³³Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropki karamaekiswo siya wi ti hiriinan dimin miyikar pi tirin? Niingaka. ³⁴Mi ti kamim sima siir boinki, kiriir yopiya kiriir naokainakiya, saeya kiriirin siyu biyeyan inkam naokainakikin. Mi tariinanin kira dimin taemin krimiir niisiimauwam tiri, aniya? Mi ta sima boina hiriinan saiir mhoiiyan sima siir yikidu mi sima siirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirankar yikropki. Iriig.

**Iikamim Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim yim ini
iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan yowowim**

³⁵Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, sima siirin idowiiya hiriir nikrop apnikiyim mi siya kimidiniya siiram hansiram. Mi mhoiiya siya siir hansiryiskaiyin mi siya kimidiniya siir srii, kira inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siir om hirankin, kira siiramin ina naingwo tibmii kiin? ³⁶Mi ti inkamin ina yowarkii boinin Biyan Inkam Komii, kira kariir boinmauu ti inkamin siya yipikin mi kara pi siir yai aiir niki wakaeyokna apim. ³⁷Mi Jisis siya siirin hiniina boin, kira siir bidiyar iki kigin ti siyairgin ti kinaka boinaiyin. ³⁸Mi ti inkamin siir yai akan hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, kara ina naingwo tibmii kiin kiraairgin inkamin Adi Komii siir om hiranin. Mi siya ogmwo ha waisii hiunanaiinamin mi siya kimidiniya siir inig iir hainan.

³⁹Mi mhoiiya Jisis siya ina boinin, kara ti nu iirin minam nitkin iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim simiir hidam. Kara tiriirin minam nitkin iki iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim yipiki iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan nwowim simiir whinkinsis haiginiuwam nitkin. Mi sima wi siiram nwoki sibgu aingwo tibmii kiin. Kara minam nitkin iikamim yipiki ha naingwowim, sima Moses siir siyu komiiyin siir yai imiir bidi sibgu inokninkinim, iikamim sibgu kigomokiyim simiir hiriinan. Kara simiir niisiimauwam nitkin. Tiriiginim, yipiki Adi siiram naingwo tibmii karamae nwowim iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan, sima nwowa saiir hiriinan. ⁴⁰Mi Farisi kam nhirim yim saika hir warar ninkin okwokim mi sima bidi wakaekiyim dimin taeminim

siya boinkiyim mi sima kimidiniya siir boin mi kira hiriyar naingwowi nim krime iriipi hiriinan nhwokwisaekim ti iikamim simiir hiriinan, aniya? ⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ini ti iikamim nhwokwisae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta hiriinan saairsika, kimiirin wi Adi Komii siya boinwokiopnatkaigi rani. Mi wim kima iinokiinokin hirii hiriyar boininaeikim, kimiir mhii kwoinim dimin whirki swoki kinyiskai rani. Mi kima ina ninokninkinim Adi Komii siirgisii dimin taemin imiirin. Mi hiriinanki niuwi kimiirin Adi Komii siya boinwokiopnatkaigiyim wi digar nwowi. Mi kimiir dimin biyeyim wi haiyoprindiyiumiigi rani, sima wi hiriyar nwokripkaii. Iriig.

**Jisis siya iikam imiirin inkamin sibsib
kigriraowiyin siir hiriinan kigriraokin**

10 ¹ Kara kimiirin yaimwower boinkii, inkamin hira sibsib imiir hiuyokiyokaiiya sairgisair ano iir napninopkainam karamae nwowi mi siya hinda kaina iiyami hir aairin, yio ti hiriinam siyiun, yio ini inkamin digworaekwo tauaehaiyam namiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi inkamin anoki ano iirar napninopkainamiyin, yio siya inkamki inkamin sibsib imiir kigriraowikin. ³ Mi inkamin ta hira sair anowin napninopkainamiyin siir kigriraowiyin, siya pi ti inkam iir kigwini, siya siirin pa kigninkin apninopkaigi. Mi sibsibim pi siir yai aair wakaesibgii mi siya sibsibim simiir inigim irira irira pa dapkii mi siya simiirin pa whinapnaniyami idowiiya hiriir. ⁴ Mi siya siir sibsib imiirin pa nikiunaniyami mi simiir biyin pi siyar nwonami. Mi ti sibsibim siir mhoiia asi sidkaenamkim. Dimusi rani, simiirin siya nikiunaim mi sima siir yai aair wakaesibgiyim mi sima ini siir mhoiayar sidkaenamim. ⁵ Mi inkam nwirkiswo, sima wi siir di wakaeyoknaei mi wi siir mhoiia di mi ami. Niingaka. Sima wi siirsi pi yididin mi wa pi yidamin. Dimusi rani, sima inkamin yipiki simiir kigriraowiyin siir yainan wakaeki rani. ⁶ Jisis siya ti yayim Farisi kamim simiirin boiniyo yai ara boinkin. Mi sima simiir bi sibgu ninokninkinkim siya tiriiginim, yio siyar boinakin. Iriig.

Jisis siyairgin inkam kibiyin yipikin sibsib sibgu kigriraowiyin

⁷ Mi ti kamim sima ti dimin taeminim Jisis siya boinim simiir bi ninokninkinkim. Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinkii, karaigin sibsibim simiir anowin. Iikamim yipiki sibsibnan nwowi mi Adi Komii siiramin ha niti simiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwu. ⁸ Iikamim yipiki biya kariiram niki itim Isrelmi iikamim sima kigriraowim, yim hiiyan iikam niki okim. Sima iinokiinokin sibsib imiir tauaehaiyamar nitikim. Mi sibsibim simiir yai imiir bi swoki wakaesibgim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir sibsibnan nwowim yim wi ti hiriinan inkamim simiiram kipi naingwo tibmii kiin.

Niingaka. ⁹Anowin karaingin. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiinin yio ini sibsibin hira sairgisaiir ano iir napninopkainaniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan sairsika, siirin wi asi nanmaiwarkainaei. Mi mhoiia siya idowiiya nami mi siya wraisu nae mi kii minim simiir kigi mi wi haini naei. ¹⁰Mi yio hiiyan inkamin, yio dimin taemin imiir tauaehainaki aramar nitikin. Mi sibsib imiir nisomsom aokaogig mi digworaekwo imiir nonkwobumbuninkingig aramar niti. Mi ti kara nitin sima wi nao rani, sima wi omwai waiyayokiyokii siyiuiin Adi Komii siya naingwowin siir.

¹¹Kara ini inkam miyikin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara wi minsi naowi, kariirgi kariir sibsibim simiir whinkinsiis haiginiuwam wadie sima sibgu owam. ¹²Mi ti miiyan inkamin yipikin umir aramar miriiyin, yio inkamin sibsibgi sibsib kigriraowiyin si rani. Mi sima wi siir sibsib nwo rani. Mi siya niimauan wra biyieyin siir kigwini mi siya siirsi nididwini mi wa nidamnani. Mi niimauan wra biyieyin pi sibsib imiir ninkin aeyokiyoknami. Mipi siya simiir irni yonkwo, iki nhirim yimba kakidamkii hinda tinda. ¹³Mi ti inkamin ti hiriinan nidamamin, yio siir sibsib imiiram bi naingwowikin. Yio siya sibsib imiirin umiraramar kigriraowi. ¹⁴Kara ini inkam kibiin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara ti iikamim kariir sibsibnan nwowim simiirin ina sibgu inokninkinim mi sima ina mi sibgu inokninkinim tiki iikamim yipiki kariir sibsibnan nwowim simiirin. Mi sima kariirin ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmii kiinim kariirim. ¹⁵Kara mi kariir Ad ieya kriraniyin, krira krira ina sibgu ninan inokninkinao. Mi krira nwirni nwirniyamin ina ninan aingwokwowo. Mi krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi ti hiriinan siyiuiin, kara ina ninokninkinin tiriirginim yipiki kariir sibsibnan nwowim mi sima kariirin ina mi inokninkinim. Kara mi kariir sibsib ima krira krira irni nwirniyamin ina ninan aingwokwonam. Mi kara wi hiriirnansi naowi simiir whinkinsiis haiginiuwam. ¹⁶Mi iki iikam nhirim kariir sibsib nwowim, yim sima kariir piugana Isrel simiir iikam tani. Kara simiirin wi tiki nhir imakar ninkin kigriraowi. Mi sima kariir yai aiir wakaei mi sima wi kariir siyu iirar napi. Mi mhoiia sima wi piugan kwiruwar nwowi. Mi simiirin wi kanakanar kigirkaki.

¹⁷Kariir Adin siya kariiramin ina naingwokwonanaeyin. Dimusi rani, kara iikam imiirsi naowam naingwokin. Mi kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiyar swoki waiyai. ¹⁸Kariirin wi inkam nwirki tir tani, kara naowamin. Niingaka. Kara kariir kwoin iirar nwowi. Ti dimin taeminim Adi Komii siyar boinkikim mi kara asi tiri simiirin. Kariirin siyar bidi boinki iskiyin naowamin mi kariirin wi siyar swoki kiwaki omwai kara swoki waiyayokiyokiiyamin.

¹⁹Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim isido whisa yiinikibir mi sima ta yai aiir yinkinyaeyo boin. Nhirim, yim sima dimin whir boin

mi nhirim yim sima dimin whir mi boin. ²⁰Mi iikam whiekak ima boin, siirin uridyugi bidi ii okwokaiyin mi siir kwoinin siya kiyipiyaokii. Mi siya ti hiniin dimin taeminim sim asi priiwhaowae boini. Mi kima waraur dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeyamin? ²¹Mi nhirim sima boin, siir yayim siya boinim, siya iki inkamin uridyugakin siir hiriinan swoki boin tani. Niingaka. Uridyiu biyeyin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain pi hiriinan wadie di swoki ohaiginiui, iki dimin taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima Jisis siir nikwowaisiigim

²²Jisis siya ti diminim om komii Jerusalem hir boinkin, iya iikamim iripa sima haingiriyu owa saiir. Ta iya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biyie imiir niinikinhimnhiin itkiigiigiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir hirankin mi saeya bidi swoki haiwaokiya Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ta iya ya naopii iiga. ²³Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomongi si miriia saiir iuru aiir napririrkin. ²⁴Mi iya siya hiarar niki apriririn mi Isrel simiir inkam komii komiiyim ha nitim kimidiniya siir ini kaiyokaini mi sima ina sriiyim mi kira ti hiriinan yayim krimiirin iiyim wi pariga kinanankiuwi? Kira krimiirin hindara boinmauu kiin iski, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam siya, iye? Si rani? ²⁵Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kima kariir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Ti dimin miyik miyikim ti kara tirim, kara kariir Adin siir kirie aiirar mirii, tiriiginim yim min niisiimaugim kara yipikin. ²⁶Mi kima kariir yai imiirim bi naingwo tibmii kiingim. Dimusi rani, biya kara kimiir bidiyar iki boinim, kima kariir sibsib rani. ²⁷Kariir sibsibim sima kariir yai aiirin pa wakaei mi ankara simiirin irira irirain ina ninokninkinin. Mi sima pi kariir yai aiirar mi wakaeyoknaei. ²⁸Mi simiirin kara wi hiriinansi whinkinsiis haiginiui. Mi sima wi inigak hiriirar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim mi sima wi nao rani. Mi kariir iikamim sibsibnanim, simiirin wi inkam nwirki kariir iinanki nispakii hainaki rani. Mi sima kariiram naingwo tibmii kiin karamae wi ha nwo rani. Niingaki, niingaka. ²⁹Kariir Adin yipikin ti iikam imiir hauugiyin, siyairgin iki digworaekwo whiekakim simiir kougi kou nwowin. Mi iikamim yipiki siir siyu iir sibgu apim simiirin wi inkam nwirki swoki ispakii hai rani, siir iin ankin. Mi sima siirin hiriinansi nikwowaisiiyim wi digmin digmin nwo rani. ³⁰Kara mi kariir Ad ieya krirani ini nwiruwar ywowiskiyo.

³¹Mi ti yayim siya boinkiyim simiir mhoiiyain mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, siya ina yuihaiyim siir kaiyimik aowam. ³²Mi Jisis siya simiir sriigi. Kara tapairin dimin miyik miyik kasa bi tirkin, kimiir whwonkam idain ti dimin taeminim kariir Ad ieya nimbingiyim kara

tiram. Mi kima siiya kariirin piki hiniin diminim simsi kaiyimikam tiri?
³³ Mi Isrel simiir kigriraowiyim sima siir boinki, krime siiya ti dimin kibikibiyim kira tirim simiirsi kaiyimikam tir tani. Niingaka. Krime kiriirin siiya pi dimusi kaiyimik rani, kira yai miyiknan bi boinkin kira inkamaargin mi kira hiniin dimusi boinkin, kira ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai akan hiniina yowarkii boin, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwowa hiniina boinka, iikamim sima hiniina boinkim, kara hiniina boinkin wim kima ini Adi Komiinan ywowim. ³⁵ Krime ina ninokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siir yayim Yokwo Komii saiir hir nwowim yim kaimwowaigim mi sima wi digmin digmin nwo rani, simiir kisinaim. Mi Adi Komii siya iikamim yipiki siya siiboboinuim siir yai aiir, yim sima ini Adi Komii siir hiriinan ywowim. ³⁶ Kariirin Adi Komii siyar nimbingiyin mi siya kariirin ina yikropkiyin nua tiriir mi kima kariirin hiriinan dimusi boinkim, kara dimin biyie boinmimauuwi. Dimusi rani, kara kimiirin pi hiniina boini, karaargin Adi Komii siir yinisimin. ³⁷ Mi kara diminim kariir Adin siya nimbingiyim kariir simiir tir karamae nwowi mi kima wi hiriinan saiirsi nwowi ti yaimin diminim simiiram naingwo tibmii kiin karamaeyin. ³⁸ Mi kara siir mii aiir mirii mi inkam nwirki kariir yai aiirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wa ti aingwo tibmii kiin ti miyim ti kara tir imiiramin. Mi kima wi hiriinan nwoki sibgu inomkninkinim Adi Komii siya mi kara krira ini iripar yinkiamasuwo. Mi krira ini nwiruar ywowiskiyo. Mi kririir kwoino ini whiruar ywoki iskiyin.
³⁹ Mi sima ina swoki kinankiuim siir nonkwoim mi siirin maeyau biyieya mii biyie miriia saiir hir hiugripkiikikaigigam. Mi siya simiir haiburgigin mi ina yamin. ⁴⁰ Mi siya simiir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi siya ie Jodan siirar swoki iyapidnam mi siya kimidiniya maeyau biiya Jonki si baptais haiginiua iikamim sim, saiir hiriir yimbiyam. Mi siya kimidiniya hir ini owou. ⁴¹ Mi iikam whiekakim ha nitim mi kimidiniya sima ini boini, Jon siya iikamim makiniiyim simiirin hiriinan dimin miyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinmimauuwim krimiir yim kaimwowaigim. ⁴² Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsiis haiginiuniyam. Iriig.

Inkamin Lasaras nikiuwiyin, bidi yaonamin

11 ¹ Inkam nwirin Lasaras nikiuwiyin siya om Betani hir nwowikin mi siya makiniigin. Ti om Betaniyin yio omin Maria mi saiir yaowae aeya Mata sowa nwowi ieya. ² [Ta wiga Maria nikiuwiya biiya Biiyan Inkam Komii siir iga kwis owiir naokina wain piuii miyik whakiyin si mi mhoyia saeya siir iga kwis owiirin, kimidiniya saiir

kan aiirar swoki iyaaki. Mi ti saiir pomou ieya makiniyin.] ³Mi siir yokmano yaiya ina boinkiyi Jisis siiram, Biiyan Inkam Komii, kiriir nomiiyauin kira naingwokwonanaeyin siya makinii. ⁴Mi Jisis siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ina boinkiyin, Lasaras siya ta ma hiriinana siya wi saiirsi nao rani. Niingaka. Mi ti hiriinan diminin siya nimbiyami mi ti iikamim wi siir inig iir hainanprapraskii mi sima kariir inig iir in wi warar mi hainanprapraskii, ti Adi Komii siir yinisimin.

⁵Jisis siya Mata mi saiir nomousim aeya mi Lasaras siya sowiir pomouw in simiiram naingwokwonanaeikin. ⁶Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, lasaras siya makinii mi siya bi niki amsaugin. Mi siya maeyaua siya nwowa hirarin iiyim kwisa swoki okiiyunam. ⁷Mi ti ii kwiso ha digiyo mi siya kimidiniya kamim siir kigna miriiyim simiir boin. Humbae, nimbi swoki ami, Judia nu haimii hiriir. ⁸Mi siir kigna miriiyim kamim sima siir boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira ti om iir namam swoki tirin, ti omin siir hiran kamim hir nwowiyim, sima siiyani kiriir kaiyimik aowamar niki tirkim krime tir mi owi pi wadieyar mi owi, aniya? ⁹Mi Jisis siya hiniina naingwokin siya paenankin mi siya simiir boinki, aniya iigwira, ii aeya pirkinkiyim mi ii aeya kakaugiyim, aoaim iuur kwiskak rani, aniya? Mi inkamin nabe napriririyin, yio bi swoki akaiikin. Mi wi pa nopi? Dimusi rani, yio siya nabeayar kigomok api. ¹⁰Mi siya niyaka, napamwii mi siya ha nakaii mi wi pa nopi. Dimusi rani, siirin dimin whiki niuya haiginiu karamaeka. ¹¹Mi ti hiriinan Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan, siya simiirin ina swoki boinkiyin, tariinanin Lasaras siya ini nhwo whinin mi kara hiriirin, pa nami, siir nini indguiuwamin mi siya pa nwoki insiin idwowim. ¹²Mi siir kigna miriiyim kamim sima siir yai akain ina swoki owarkii sriiyim, Biiyan Inkam Komii mi siya nhwo whini mi mhoiia siya wadie ha swoki owi mi krime wi tirar timi o, aniya? ¹³Mi Jisis siya hiniina boinki, lasaras siya bidi yaonamin mi simiir kwoinin ha naingwokim siya nhwo whini. ¹⁴Mi diminki diminin, Jisis siya simiirin ini haini boimauuniskiyin. Lasaras siya bidi yaonamin. ¹⁵Mi kara mairgimairga asi nwowinkin, kara siya naonama kara saika hir bi nwokin. Dimusi rani, kima wi haini ninokninkini kariirin Adi Komii siya nikropkikin tiriirin, iya kara siir whinkinsis haiginiuwi. Mi tapa krime pi siiram nami siir nini kigiuwam. ¹⁶Mi inkamin Tumas nikiuwiyin, sima dapiyin siir inig whirin hiniingin. Itmwoyin, siya boin, kam nhirim Jisis siir kigna miriiyim simiir, humbae nimbi nami inkamin nowowarkaiyuwiyin saikar mi krime pi saikar nwoki aonamim. Iriig.

**Jisis siya ha nitin, siya kimidiniya Lasaras
siir yokman iso sowakar ini boini**

¹⁷Mi Jisis siya ha nitin mi siirin hiran kam ima boinwin, Lasaras siya naonama iiyim kwiiya yamki. Mi krime siirin ini siyano whirin siir ini

wokaigigin. ¹⁸Mi om Betaniyin, yio ini om komii Jerusalem siir kingiinar kwowin 3 kiromita nanairgin. ¹⁹Mi iikam whiekakim Isrel hiranim ina yitim om Betaniya tiriir, Mata mi Maria sowiir kignakiyam mi sowiir nini kinsiis haiginiuniyam. Dimusi rani, sowiir pomouwin Lasarasin bidi yaonamin.

²⁰Mi Mata saeya hiriinan wakaewina, Jisis siya ini nitin mi saeya ha nama, siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi Maria saeya ini omaka hiras ywokiya. ²¹Mi Mata saeya Jisis siir boin, Biiyan Inkam Komii, kira biiya wakaewina saiir nitkiswo mi tirar nini onikiswo mi kariir pomouwin, wi di yaowi. Niingaka. ²²Mi kara ina ninokninkinin, Adi Komii siya dimin taeminim kira srii siiram, siya wa hauugii kiriirin. ²³Mi Jisis siya saiir boinki, kiriir pomouwin siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁴Mi saeya ina yowarkii boina, kara ina ninokninkina, iya dig nwokii, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana, siya wi omwaiyar swoki waiyai. ²⁵Mi Jisis siya saiir boinki, karaigin iikamim ieyanki ninsiin idwowyim mi omwai ha waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwamin. Mi iikamim omwai swoki waiyayokiyokiii, sima wi yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaim, sima wa naonami mi mhoiia sima wa swoki insiin idwowi ie hirankar. Mi sima wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁶Mi yipiki omwaiyar niki waiyai mi siya kariiramin ha naingwo tibmii kiini, sima wi yaeya kwoin miyik haii mi sima wi omwai hiriir waiyayokiyokiigiyami. Mi kira ti yai imiiramin ina naingwo tibmii kiina? ²⁷Mi saeya ina yowarkii boina, ihi, Biiyan Inkam Komii, kara kiriir yai imiiramin ina naingwo tibmii kiina. Kara kariiramin dimusi naingwo tibmii kiin tani, kara ina ninokninkina, kira Adi Komii siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin ti nu iir nitam. friig.

Jisis siya inkam wiirin siirsi nougin

²⁸Mi Mata saeya hiriinan boinkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya kimidiniya saiir nomousima Maria saiiram yikiugi. Mi sowa sowa ha nwowo mi saeya saiir boin, Biiyan Inkam Komiiyin siya ini nitin mi siya kariir boinkikin, kiriir nini boinmauuniyam hiniin, siya ini papi nwowin. Mi ta saeya boinkiya hiriinan, saiir mhoiia, saeya ina yama ti dimin iir tiram. ²⁹Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya bi kimiminkika, ina iwitnam sasaua Jisis siir kigiuam. ³⁰[Jisis siya oma hiriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina siir, ini hiras niki owin.] ³¹Mi Isrel simiir iikamim Maria saika omaka hir nwowim saiir whinkinsiisim, sima hiriinan kigiya saeya ninsiin iwitnaniyama mi sima bi kimiminkikim, ini saiir mhoiia yamim. Sima hiniina naingwokikim, saeya ieyin siir wokaigikin hiriir nami, hir nini ouwouwam.

³²Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hiriir nimbiyama mi saeya siir kiga mi saeya ini siir igmiigar ini akai hiuiua. Mi saeya siir inig iir ha hainana mi saeya ina boinkiya, Biiyan Inkam Komii, kira biiyar nitkiswo tiriirin mi kariir pomouwin wi di naowi. ³³Mi Jisis siya saiir kigiyin, saeya noua mi iikamim saika nitim simiir mi kigiyim sima mi ouim mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir piua ini warar yinkin whiridgiyin. Mi siya maigimaigra bi nwokin. ³⁴Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima siirin ini papi haingikaiyin? Mi sima siirin ina boinim, Biiyan Inkam Komii, kira unkini kigni. ³⁵Mi Jisis siya ini hindara iyisrimripugiyin. ³⁶Mi siya ha nouwin mi Isrel simiir iikam ima boin, siir kaoki, siya siiramin, pranae pranae mi aingwokwowi. ³⁷Mi kam nhirim sima boinki, biya siya inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain, siya niki tirkiyin mi siya bi kigimokikin aniya, ihi mi siya ti inkamin Lasaras nikiuwiyin mi siya siirin wi naonamsi nikidu rani, aniya? Iriig.

**Lasaras siirin Jisis siya hidninsiin idwokin
mi siya ini omwaiyar swoki waiyan**

³⁸Jisis siir kwoinin ini hindara wrieyimyokiyin mi siya ina yamin ieyin sima kikaigiyin siir, siiram. Mi ti siyanoin sima wokaigiyin siir, siir iiiiin siiyani sima bidi warkintopokgigin. ³⁹Jisis siya boinki, ti siiyain ti warnam. Mi ti inkamin naonamin siir yokmana Mata saeya wakae boinki, Biiyan Inkam Komii, siya kwokiyaya bi naokin, iiyim kwiiya yamki mi siya tariinanin pi nhami nhami whak rani. Kipi haiwaoki. ⁴⁰Jisis siya saiir boinki, kara kiriir boinkii, kira siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kira wa kigi Adi Komii siir kirie aiirin, saeya tirkii. ⁴¹Mi sima siiya ha warnama mi Jisis siya ha kigiyin mi ina boinkiyin, Adi, wadieka, kira bidi wakaeyim dimin taeminim kara kiriiram srii boinkiyim. ⁴²Kara ina ninokninkinin, kira iinokiinokin kariir yai imiirar wakaeikin. Mi kara ti siirin pi dimusi boinki rani, ti iikamim ti tir nwowim, sima wa nwoki inokninkinim kariirin kira nikropkikin nua tiriirin. ⁴³Mi ti diminin siya kwisboinkiyin Adi Komii siiram, siir mhoiiyan mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, Lasaras, kira tiriir idowiiya wapnanini. ⁴⁴Mi ti inkamin yipiki niki aonamin ina yapnaniniyin idowiiya. Mi siir iga iinim yuiisni sima bidi whrinkiyim iya sima siir haingikaigiya. Mi yuiisa siir whwonkam iir bidi yitimwaniugiya. Mi Jisis siya simiir boinki, wari yuiisim siir nwowim haigi. Mipi siirarar kigninkinki. Iriig.

**Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima minam kitibmii boinam
tirkim Jisis siir nisomaowam
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)**

⁴⁵Mi iikam whiekakim, yipiki Maria saika namim, sima ti dimin iir kigiyim, Jisis siya tirkiyin, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siiram.

⁴⁶Mi kam nhirim ha namim, kimidiniya sima ini boinmauuu Farisi kam imiirin ti diminin Jisis siya tirin. ⁴⁷Mi mhoiya Farisi kamim mi prismi inkam komii komii ikim mi kaunsil inkam ikim, sima iripa ha haingiriyu owim mi ina boinim, krima wi paniin paniina tiri? Siya dimin komii kirie kirie kasa bi tirkin. ⁴⁸Mi krima siirin ti hiriinan dimin iilar kigninkin tirkripkaii mi iikam whiekakim wi siiraramar nami. Mi iikam whiekakim sima siiraramar nami mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima simiir kamim yaii niniyim simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin, wi sima nini iipirgiinii mi Isrel krimiir iikamim wi warar ninkin onkwobumbuninkingigi.

⁴⁹Mi inkam nwirin Kaiafas nikiuwiyin, yipiki ti biewi iilar nwowin prismi biigi Biyan Inkam Komiiyin siya simiir boinki, kima, dimin sim whir swoki inokninkinmimin tani. Niingaka. ⁵⁰Kima tari ta saiir ninokninkin tani, ti inkam nwiruwan siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krimiir piugana saiir iikamim yim wi wara nao rani. ⁵¹Siya ti diminin siir kwoin aigi bi priinaingwo boinkin. Niingaka. Siya ti biewiyin siir biigi biyan prismi inkam komii nwokin. Mi yayim siya boinkiyim, siya profet inkamnan boinkikin, siya hiniina boinkikin, Jisis siya wi sipi naowi Isrel simiir iikamim simiir whinkinsis haiginiuwam. ⁵²Siya wi simiiram ara nao rani. Niingaka. Siya wi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yinisisimnan nwowim, iki hinda tinda nwowim, wi simiir ninkiamasuwan warar naowi. Mi sima iripar nahaingiriyu iuwi mi wi piugan komii kwiruwar nwokii. ⁵³Mi taka iya mi mhoiya iripi hiriinan, Isrel simiir inkam komii komiiyim, wi Jisis siiram kininankiuwi siir nisomaowam. ⁵⁴Mi ti hiriinan saiirsika, Jisis siya idowiiya nu haimii Judia simiir iikamim simiir bopwonau paniinsi yapririrsi. Mi siya hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa niingain siir hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hiriin siya siir kigna miriiyim kamim, simaka ini owou.

⁵⁵Mi ii komiiya Isrel simiir iikamim iripa sima haingiriyu owiya yaewou nae komiiya Pasova saiir nikwo aeya ini kingiin nwowa. Mi biiya ta hiriinan yaewou nae komiiya pi saeya yimbiyam mi iki iikamim, simiir yapa yapa om hiran nwowim, sima pi om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mi simiir dimin taeminim sima ninkin imiiyaeyanim Adi Komii siir pi prismi inkam imiir nini hauuiuwu. Mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima dimin whirki bi kimbugim. Moses siir siyu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan. ⁵⁶Mi iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir mi sima kimidiniya Jisis siiram ini hansirni. Mi sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirirar namwo iuwim mi sima irni nwirniyin sima, sima simar yinsrii ansriina, kima paniina naingwowi Jisis siirin? Krime hiniina naingwowi, siya wi nit rani, nae iikam krimaka nini aeniyam. ⁵⁷Mi prismi inkam komii

komiiyim mi Farisi inkam ikim sima iikam imiir boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ini papi nwowin mi sima wi simiir wini boinmauuni. Mi biiyan inkam komii komiiyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Iriig.

**Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga
kwis owiir naokinkikin
(Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)**

12 ¹ Mi iiyim iriiyar kwira niki owim, iikamim iripa sima haingiriyu owam, yaewou nae komiia Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mi Jisis siya ini om Betani hiriir swoki amin, omin, Lasaras siya nwowiyin siir, inkamin yipiki biiya Jisis siya hidninsiin idwown, ie hirankin, iya siya naonama saiir mhoiia. ² Mi sima nae ina diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkin diriraerar kamim nae diriraerarim simakan. Mi inkamin Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae. ³ Mi mhoiia wiga Maria nikiuwiya, Lasaras siir yokmana saeya wa yiukidin, piuii miyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mi ti wa hiriinanin siirin umir prasae bi sainikin. Mi mhoiia saeya kimidiniya saiir kan aiirar swoki iiaonam. Mi ta siir piuiiya omaka ini warar yitnopkiya mi digworaekwo whiekakim ini wadiekinar whakiyim. ⁴ Mi Jisis siir kigna miriyyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamin yipiki mhoiia wir Jisis siir napwouwi Isrelmi inkam komii komiiyim simiir iin hauugi, siya boinki siirin. ⁵ Mi sima ti hiriinan wain piuii miyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mi sima siirin umirim pi 300 kina pi haiyim mi ti umirim wi iki iikam paeprikab nhirim sim pi hauuwin. ⁶ Siya iki iikam paeprikabim simiiram bi naingwokin siya hiiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyin siyar kigriraokin. Mi umirim siya tauaehaiyim, yim ini siya haigiprakaiyim. ⁷ Mi Jisis siya siir boinki, saiirarar kigninkinki. Ti diminin ti saeya niyopkiyin kariir, yio minam diriraerarkwokinka, mhoiia iya sima kariir kikaigii ienau, saiiramka. Dimusi rani, kariir iya ini kingiin nwowa. ⁸ Mi iikam paeprikabim yim wi kimiir bopwo waraurar nwowi iinokiinokin. Mi ankara niingaka. figwirki niuwi, kara wi kimiir haiburgigi. Iriig.

Prismi biiyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitibmii boinkim

⁹ Mi Isrel simiir iikamim hiriinan wakaeyim, Jisis siya ini om Betani hir nwowin. Mi sima ina yamim hiriir siir kigam. Sima siir kigam bi namkim, sima Lasaras siir kigam namkim, yipikin Jisis siya swoki hidninsiin idwown ie hirankin. ¹⁰ Mi prismi Biiyan Inkam Komii komiiyim, sima minam kinankiugim Lasaras Jisis sowiir nimprio isomaowim. ¹¹ Dimusi rani, dimin taeminim Jisis siya tirim mi iikam

whiekakim sima Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir yaiyim, simiirin ini hindara ikworipukimaigikim. Mi sima ini siiraramar yinmiininkinamim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalema hiriirin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Mi iigwir nugakin, iikam whiekakim ta yaewou nae komiia pasova nikiuwiya saiiiram nitim, sima iripa ha nahaingiriyiuniyim mi simar wakaewin, Jisis siya wi sipi niti om komii Jerusalem tiriirin. ¹³ Mi sima sikwowim ha haiyim mi kimindiniya siyiu iirar haiyikwokwowin. Mi mhoiia sima ina kairwao boinkiyim, Adi Komii kira wadiekin. Kira ti inkamin siir inig iir hainanprapraski, yipiki ti tiriir nitin Adi Komii kiriir ogsop aiir nokwokairinam. Kira ti inkamin siir whinkinsiis haiginiu, Isrel krimiir iikamim simiir kigriraowim. ¹⁴ Mi Jisis siya donki ha haiyin mi siya ina yidwonamin siir idwo. Yokwo Komii saiir yai aeya boinkiya saiir hiriinan,

¹⁵ iikamim yipiki om komii Saion siir hir nwowiyim, yim kipi nidid!

Tariinanin kiriir inkam komiiyin nu kigriraowiyin ini nitin, siya ini donki haomin siir idwo nidwonaniyin.

¹⁶ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima bi ninokninkinkim sima ti hiriinan dimin tirim. Mi mhoiia iia Jisis siya swoki iti, omwai siya waiyai mi siya ha nami Adi Komii siir om iir mi siya wi inig komiigak ha nwowi. Mi mhoiia sima ina boinim, krima yayim Yokwo Komii saeya boinim simiir ti swoki aingwowoknaki mi sima ti hiriinan diminin siir dimusi tiri.

¹⁷ Mi iikam whiekakim yipiki biiya Jisis saika nwowim, iia Lasaras siya swoki insiin idwowa ie hirankin mi ti iikamim, sima ti dimin iir kigim mi kimidiniya sima haagiririr boinam ti diminin siya tirin.

¹⁸ Mi ti hiriinan siirsi bwaekiinaniyamkim iikam whiekakim Jisis siir kigwinamin. Sima bidi wakaewinim hiniin, Jisis siya ti hiniin dimin komiiyin si tirkin. ¹⁹ Mi Farisi simiir kamim, yai sima simar yomboin amboin, simiir kigi, diminim siya tirim kima kaiyaonaowidi kima wi dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiranin, wi siiraramar ninkirionaei. Iriig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

²⁰ Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saiiirim, sima om komii Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka yinkin it yaewou nae komiia Pasova saiir nikwo aeyam. ²¹ Sima kimidiniya inkamin Pilip nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Betsaida hirankin.] Sima boin, inkam Komii, krima minam naingwowi, Jisis siir kigim mi yai

saika boinim. ²² Mi Pilip siya ha namin kimidiniya Endru siir ini boiniu mi mhoyiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, iya kingiin bidi yitkiya, kararin ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin, Adi Komii siya wi kariir hauuwi, siir inig komiiyin mi siirin wi kara haii. ²⁴ Kara kimiirin yaimwower boinkii, twonidim nua nikiigiyam karamae nwowi mi hapaiirin nhisuwakar nwokii mi kira simiirin nu ha haingikali mi mhoyiya sima wi yin kasa budgi rani. Mi ti hiriinan siyuiin kara naowi mi inkamim kariirin ha haingikali mi mhoyiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa whinkinsiis haiginiu rani, kariiram naingwo tibmiiyim. ²⁵ Mi yipiki simiir kwoin iilar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei. Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iirin mi sima Adi Komii siir kwoin iilaramar naingwo iskii, yim wi omwai hiriirar waiyayokiyokiikaeyami. ²⁶ Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi kariir mii aiir miriiyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi sair warar mi owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi simiir hiriinan nwo haiginiuwi. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo rani, sima kariir kigna apkim. Iriig.

Jisis siya naonama saair boinkin

²⁷ Tariinanin kariir kwoinin miiyik miiyik nwo rani, kariir kwoinin ini warar yaowhriewhrieyiuwin mi kara pi paniina ti boin? Mi kara hiniina boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyin kariir nisomaowam siirsi? Niingaka. Dimusi rani, kara ti nu iirin hiriinanamar nitkin. ²⁸ Adi Komii, kira kiriir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi komiiyar swoki okii.

²⁹ Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam nhirim yim hiniina boin, paekwosimkin, Adi Komii siir inkamin siya boinkii siirin. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, taka yaiya kariiram bi boinkika, kariir whinkinsiis haiginiuam. Niingaka. Ya kimiiram boinkika, kimiir whinkinsiis haiginiuam. ³¹ Mi tariinanin taka iya nita, Adi Komii siya wi ti iikamim ti nu iir nwowim wi simiir dimin biyie biyeyim sima tirim wi simiirsi hidi. Mi tariinanin siya Setan siirin wi haini nikwowaisiigii, yipikin dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiir kigirkakiyin. ³² Mi mhoyiya inkamim kariirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugii mi simiir kwoinim wi kara kiyaii, kariiram naingwo tibmiiyim mi kariir mhoyiya nitim. ³³ Jisis siya ti yai hiriinanin minam boinkin, iikamim simiir niisiimauuwam hiniin, siya wi paniina namisi aonami. ³⁴ Mi mhoyiya iikam whiekakim sima siir yai aka hiniina yowarkii boin,

Moses siir siyiu komiiyin krima napiyin, ti inkamin biiya siya winkiyin Yokwo Komii aiir, yim hiniina boinkikim inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin, iikamim omwai waiyayokiyokiiyanim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kira hiniin dimusi boinkin, inkamin Adi Komii siir om hiranin, siirin wi paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugi mi siya wa naonami, ha? Yipiki siya ti inkamin Adi Komii siir omin siir hiranin? ³⁵ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, bieyin wi ii priei whwoki rani, iikam kimiir waraurin. Kima iya bie ieya whwokii mi kima wi wadie haini nwokii. Mi niya wi ti siyiu iir higriniu rani. Mi kara kimiir haiburgigi mi kima wi inkamin, niyiim niyiim napiyin, siyiu iir sibgu kigomok ap karamae nwowiyin maeyaua siya namam tira sair hiriir, ini siir hiriinan ywowin. ³⁶ Kima kariiram kigna ap mi kariiram daingwo tibmii kiin, karaigin bienan whwoyai iya kara ti nu iir nwowi. Mi mhoiia kima wi dimin miyikimiyik imiiram naingwo tibmii kiini. Iriig.

**Isrel simiir iikam whiekakim sima Jisis siir yai imiiram bi
naingwo tibmiigim mi siir siyiu iir bi kigna apkim**

³⁷ Mi ti iikamim sima dimin kirie komii komiiyim siya tirim, iikamim makiniyim simiir siya haiswonimniskiiyim simiirin bidiyar iki kigim mi sima siiramin hiniina bi naingwo tibmiigim siya Mesaiaikin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin. ³⁸ Sima siiram bi naingwo tibmii kiingim ta yaiya profet Aisaiaikin siya win boinkiya ya wi kaimwower nwowi, siya hiniina boinkikin,

Biiyan Inkam Komii, wi nhinga naingwo tibmii kiini, ti krimiir yai imiiramin? Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya wi nhinir niisiimauwi? Ini inkam karamaeyar ywowiskiyin.

³⁹ Mi iikamim sima wi siiram naingwo tibmii kiin tani mi wi siir mi kigna ap rani. Dimusi rani, biiya yaiya Aisaia siya kaimwower swoki winkiya yai kwira yokwoni, ya hiniina win boinkika, ⁴⁰ simiir kwonim Adi Komii siya bidi kinkripim mi sima wi hindarar nanaingwoyimiyok iui. Mi sima hirii hiriyyar naingwo whriewhriei mi sima dimin taeminim wi sibgu naingwo omok rani. Mi sima sibgu naingwo omoki mi simiir nhwowim sibgu kigi mi sima wi haini naingwo tibmii kiini mi wi haini sibgu wakaeyokna api siiramin mi simiirin wi haini haiswonimniskiii. Mi yim sima, wi dig nwo rani. ⁴¹ Aisaia profet inkamin siya ti hiriinan dimusi bi boinkikin, siya Jisis siir bidi kigin, siya siir inig komii iir haiyin mi siya hiriinansi boinourwokaigikin.

⁴² Mi tiki iiyim inkam komii komiiyim Isrel simiirim, sima ini Jisis siiramar yamim. Sima Farisi inkamim simiirsi nididgim mi sima hiniin paniinsi boinsi, sima Jisis siiram naingwo tibmii. Mi sima hiriinan boini, sima siiram naingwo tibmii kiini mi simiirin wi Farisi inkam ima

kiyitkikinkii idowiiya hiriirin, omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiia saiiir hirankin. ⁴³Mi simiir kwoin komiiyin ha naingwowi, iikam nhirim simiirin hiniina boinim, sima inkam wadiekim mi simiir inig imiir hainanprapraski. Mi sima Adi Komii siiram in komiiwao naingwo rani mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima inkam wadiekim. Mi simarin, yio ini niingaki, niingar ywowiskiyim. Iriig.

Mi mhoiiyan iikamim simiirin wi Jisis sikisiyar hidi

⁴⁴Mi Jisis siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, siya wi kariiramar kipi naingwo tibmii kiin. Siya wi ti yipikin kariir nikropkiyin, nua tiriir wi siiram warar ti aingwo tibmii kiin. ⁴⁵Mi ti iikamim yipiki kariir kigim mi sima yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir siir warar timi kig. ⁴⁶Kara ti nu iir nitin, kara ini bienan whwoyanan ywokiyin. Mi ta hiriinan sairsika mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini mi kariiram niti, siya wi biyie nwo rani, inkamin niibwomambwo nwowiyin siir hiriinan. ⁴⁷Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir mi wakaeyokna ap karamae mi owi mi kara siirin wi hid rani. Kara ti iikamim nu tir nwowim simiir hidam bi nitkin. Niingaka. Kara simiir whinkinsis haiginiuam nitkin. ⁴⁸Mi kimiir iikam nhirkim kariir nikwowaisii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiia inkam nwirin siirin wi siya hidi. Mi yayim biia kara boinmimauuim, siirin wi simiirar swoki hidi, iia Adi Komii siya iikam imiir hidi. ⁴⁹Tiriiginim yim kaimwo dimusi bi nwokim, kara kariir kwoin ara bi diriraerarkin mi ha bi boinmimauugin. Niingaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirin siya boinkikin boinamin. Mi kara simiir asi boinourwokai haiginiugin. ⁵⁰Kara ina ninokninkinin yayim siya boinkiyim, iikamim omwai sima waiyayokiyokiigiyamim siya tirkiyim. Mi ti dimin taeminim ti kara boinmimauuim, yim kariir Adin siya boinmimauugi ima kariir. Iriig.

Kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir igam siya hiisokim

13 ¹Mi ii komiia wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin siir iia siya naowana, ti nu iir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya iinokiinokin yipiki siir iikam nwowim, siir iikamim ti nu iir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir niisiimauuwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramin.

²Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyeyim sim iin hauugiyam. ³Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwuwim siir Adin siir iinarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin

hiniin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hiriyyar swoki ami. ⁴Mi mhoiyya Jisis siya ha ninsiin okwokiyyin, ipiyya siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya saiir hirankin mi siya siir idan yiuisa ina yiskiya. Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya saiir kaihaiginiu. ⁵Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya ha kaiyaiginiuin mi mhoiyya siya opa kimidiniya two ira saiir yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriiyyin inkam nwirin siir iga kwis owiir hiisoki mi mhoiyya siya sowiirin yiuisa piu niiyaowiya saiir yiyiiaoki. ⁶Mi Jisis siya ha namin Saimon Pita siir hiisok haiginiuwam mi siya siir boinki, Biyyan Inkam Komii, kira kariir iga kwiso pi warar ninkin hiisokii?

⁷Jisis siya ina yowarkii boinkiiyyin, tariinanin kira ninokninkin tani, ti diminin kara tirkiyyin mi mhoiyya kira wi haini ninokninkini. ⁸Pita siya Jisis siir boinki, kira kariir iga owiir kipi hiisok. Niingaka. Mi Jisis siya ina boinkiiyyin mi kara kiriiir iga kwis owiir hiisok karamae nwowi mi kira wi kariir kigna miriiyyan inkam nwo rani. ⁹Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinkiiyyin, Biyyan Inkam Komii, kira kariir iga owiirara kipi hiisok, kira kariir iina mwo minim warar dinkin hiisoki. ¹⁰Jisis siya boinki, inkamin kariiram naingwo tibmii kiini, yio ini inkamin op whaugiiyyin mi whauriyyinan ha nwokiyyin, yio mhoiyya op whauam bi swoki naingwowikin. Niingaka. Siya wi siir iga aiiirarar hiisoki. Kima ombudarin ini whauriyyinkinar nwoswowim inkamin op whauwiyyin mi whauriyyinan ha nwokiyyin siir hiriinan. Nwiruwakin hiriinan nwo karamae nwowin. Yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiiyyin hiriinan tainakiyyinar nwowiiyyin ini siir hiriinan ywowin. ¹¹Jisis siya bidinanar ninokninkinkin, yipiki wir siir napwouwi mi siirin inkam biyieyim sim iin hauugi sima hainam. Siya kamim siir kigna miriiyyim simiir boin, kimiir kwoinim ini inkamin op whaugiiyyin mi whauriyyinan ha nwokiyyin ini siir hiriinan ywowim. Mi inkam nwirin siir kwoinin yio miyyik rani, yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiiyyin, hiriinan tainakiyyinar nwowiiyyin, ini siir hiriinan ywowin.

¹²Mi mhoiyya Jisis siya simiir iga imiirim ha hiisok digiiyim mi siya siir yiuisa ha swoki iyyin mi siya ha swoki idwokaiyyin ipii aiir. Mi siya simiirin ina sriiyyin, kima ina ninokninkinim, ti kara tirkiyyin hiriinan? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, ¹³wim kima kariirin hiniina boinikim, Biyyan Inkam Komii mi Inkam Nowomwarkaiyyuwiiyyin, yio ini ywowin kima kariirin hiriinan boinin yio. Dimusi rani, karar, kara ini inig komiigak ywowin. ¹⁴Kara kimiir Biyyan Inkam Komiigin mi kimiir Nowomwarkaiyyuwan Inkamkin mi kimiir igam kara bidi hiisokiiyim. Mi kima ti diminin kara mi tirin wi siir hiriinanar timi tir. Mi kima kimiir nomiiyauwim simiir igam wi hiriinanar timi hiisok haiginiu inkamin, inkam nwirni mii priimiriyyin umir hai karamae nwowiiyyin. ¹⁵Kara ti diminin kimiirin minam niisiimaugikin, kima wi ti kara tirim wi simiir

hiriinanar tir. ¹⁶Kara kimiirin yaimwower boinkii, inkamin whisarii mii priimiriyyin siya inkamin siir kigriraowiyin siir kou bi nwokin. Mi siya hiriinanam bi namkin iki digworaekwo whiekakim simiirin siir inigi wara nwowim. Niingaka. Inkamin iki inkam nwirni nikropkiyyin siya siirin pa boinkii hiniin, ti inkamin yipiki siir nikropkiyyin siya ini siir kou ywowin. ¹⁷Mi tariinanin kima bidi yinokninkinkiyim ti diminim kara boinim mi kima ti dimin imiir sibgu api mi kima wi maingimainga prasae nwo rani.

¹⁸Mi kara kimiir hoimgakar boin tani. Niingaka. Kara bidi yinokninkinin yipiki kara nimbinim kariir iikam nwowi. Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, ti diminim wi sipi nimbiyami. Inkamin nae kara hauuwi mi ti inkamin kariirin wi siya tirbuwi. ¹⁹Mi ti diminim ti kara boinmimauuwim kimiir kara minsi boinmimauugin mhoiyya ti dimin ima nimbiyami mi kima wa nwoki inokninkin kiinim, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin siya iikam whiekakim ti nuin siir tiranim simiir whinkinsiis haiginiuwankin. ²⁰Kara kimiirin yaimwower boinkii, iikamim yipiki kara nikropkiyyim simiir sibgu kigriraowi, yio kima ini kariir kigriraowan iikam ywowim. Mi yipiki kariir sibgu kigriraowi, yio ini Adi Komii siir boin maingimaingan ywowin, yipikin kariir nikropkiyyin. Iriig.

Jisis siirin Judas siya iyopmauugi sau omomin siir iin
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)

²¹Mi mhoiyya Jisis siya ti dimin imiir boin digiyyin mi siir kwoinin hik prasae bi kinkin. Mi siya simiirin hiniin boinmauu wakae, kara kimiirin yaimwower boinkii, kimiir nwirin, kariirin wi wir siya napwouwi mi kariirin wi iki kam biyieyyim simiir iin nonkwokii sima nisomaowam. ²²Mi kamim siir kigna miriyyim sima, sima simar yinkao ankaona. Dimusi rani, sima bi ninokninkinkim siya yipikin. ²³Mi kara inkamin Jisis siir kigna miriyyin siya naingwokwonanaeyin, an kara saika kingiinar kinmasu idwokin. ²⁴Mi Saimon Pita siya kimidiniya kariir kinmauugi kira siir sriigi, kira siir sriigi hiniin, siya yipikin? ²⁵Mi ta Pita siya sriigiya kariir saiir mhoiyyan, kara ina yamasunamin Jisis siir kingiin mi ina yaki sriiyyin, Biyan Inkam Komii, wi nhinga tiri hiriinanin, ha? ²⁶Mi Jisis siya kariirin hiniina boinki, kara pi ti bret iir haii mipi op hopmaigii mi pa hauugii mi ti inkamin siya kariir tiri hiriinan mi ta yaiya siya boinkiya saiir mhoiyyan siya ti bretin ina hauugiyyin Judas siir siya naeyam. ²⁷Mi mhoiyya Judas siya ti bret iirin ha naeswokiyyin mi Setan siya kimidiniya siir kwoin iir kiyagi mi Jisis siya siir boinki, diminim kira tiram naingwowyiyyin, kira kipi kimimin, kira ha tirsauigi. ²⁸Mi kamim nae hir nidwokai aeyim, sima ta yaiya Jisis siya boinkiya siir, sima saiir bi ninokninkinkikim, siya

dimu nasi boinkikin. ²⁹Mi krima kamim siir kigna miriyyim krima bidi yinokninkinim, krimiir umir tipnairin Judas siya nonkwowikin. Mi krimiir nhirim yim ha naingwokim siya siirin naeyam boinkii, nae sainakiyam ta yaewou nikwo aei ii komiyya saiir nikwo aeyam. Mi siya ha mi boinkii, iki iikam paeprikabim umir simiir tini hauuwu. Iriig.

Siyu winin siir yai aeya.

³⁰Mi Judas siya bret iir nae swokiyin mi siya biri kimiminkikin ina yamsaugiyin idowiiya hiriir, ya niibwomambwo komii aeyairga. ³¹Mi Judas siya namkiya idowiiya saiir mhoiyan mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitnin, kara wi inig komiigi komii iirar haii. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam simiirsika. Mi Adi Komii siya wi iriipi inig komiigi komii iirar mi haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim kara tiri simiirsika. ³²Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin iikam imiirin dimin kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyyim Adi Komii siirim simiir niisiimauwi mi Adi Komii siya iriipi hiriinan iikam imiirin wi kariir kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyyim wi simiir mi iisiimauwi. Mi Adi Komii siya ti siirin wi kimimin tani, siya wa tirsisaugi. Dimusi rani, siyairgin ti kariir dimin kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyyin simiir bwamkibwamin. Yim tiriiginim, yim ini siir hirirar nwowim. ³³Ti kariir yinisisimim kara ti nu iirin kimaka wi ii priei nwo rani. Mi mhoiyya kima wi kariiram swoki hansirni. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti yayiim biya kara niki boinim Isrelmi inkam komii komiyyim sim hiniin, kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. ³⁴Mi kara kimiirin pi yaeya yayiwin swoki boinkii, siyiwin kima sibgu napanin kima irni nwirniyam nhami nhami kipi naingwokwo, ti siyu hiriinanin kara naingwokwowyin kimiiram siir hiriinan. Mi kima irni nwirniyam wi hiriinanar timi inan aingwokwo. ³⁵Mi kima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi iki iikamim hinda tinda nwowim sima kimiir kigi mi sima wi hiniina boini, kima Jisis kariir kigna miriyyan inkamkim. Iriig.

**Jisis siya Pita siir boinkin siya wi digiumii siir haimriyiugigi
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)**

³⁶Saimon Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, kira wi pinda nami? Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, kira wi kariir mhoiyya nit rani, maeyauwa kara namana saiir hiriirin mi mhoiyya kira wi haini niti kariir mhoiyyan. ³⁷Pita siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii mi kara kariir mhoiyya tariinanar mi itin ini mi owin? Kara naowam asi naingwowi. Dimusi rani, kara kariiram naingwo tibmii kiingin. ³⁸Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, ana kira kanakar ninkin aowamar naingwowi. Dimusi rani, ni kira kariiram

naingwo tibmii kiingin, aniya? Kara kiriirin yaimwowar boinkii, iuumin niki ik karamaeyar niki owi mi kira idipidipin kariirin wi kwoima miisisaei hiniinin, kira kariir bi ninokninkinkin. Iriig.

Jisis siyairgin siyiun Adi Komii siir hiriir namiyin

14 ¹Jisis siya ina swoki boinkiyin, kariir kwoinin kwoin biyie biyie naingwowam mi hikak nwowam kipi kiwaki. Mi kira Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiikiini mi kira tariinanin wi kariiram warar timi aingwo tibmiikiin. ²Kariir Adin siir omaka maeyauim hiuyokiyokaiyim kasa rani. Hiriirin biyiyin wi kara nami mi digworaekwowim wi bii kara nini diriraerarkwokini kimiiram. Kara kimiirin pi ti sim boinmauwuwi. Dimusi rani, ti digworaekwowim yim kaimwowaigim ina nwowim. ³Mi mhoiia kara ti om iir diriraerar digigi mi kara wa swoki iti kimiir nikiunakiyam mi taka iia kima wi ti omin kara nwowin siir hirin wi haini nwowi. ⁴Mi kima ina ninokninkinim siyiun kara namanin maeyaua kara nini owouwi. ⁵Mi inkamin Tumas nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, krma ninokninkin tani maeyaua kira namana. Mi krma wi paniina ninokninkini siyiun hiriir namanin? ⁶Mi Jisis siya siir boinki, siyuananin ini karar ywowin mi inkamin Adi Komii siir kigi, inkamin yaimwokiyaimwowar boiniyin siyiun ini karar ywowin. Mi iikamim simiir whinkinsiisiiyim digworaekwowim iinokiinok kanaka waiyayokiyokiiyam simiir siyiun ini karar ywowin. Mi yipiki Adi Komii siiram nami mi sima wi kariiram warar timi it, yipiki simiir hiriinan ti siyu iir mi apin. ⁷Mi tariinanin kima kariir bidi yinokninkinkiyim mi kima kariir Adi Komii iirin wi warar mi inokninkini. Mi tariinanin kima siirin ina ninokninkinim mi ina mi kigim.

⁸Mi inkam nwirin Filip nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siirin krimiir diisiimauu mi krimiir kwoinin wi ta hiriinan saiirsi nwoki wokmai haiginiuwim. ⁹Jisis siya siir boinki, kara kimaka kwokiyaeya bi nwokin mi tariinanin kima ina niki whaowae kripkaiyim. Filip kira kariirin ina ninokninkinin? Yipiki kariir kigin mi siya kariir Adin siirin warar bidi mi kigin. Mi kira kariiramini kariir Adin siirin kariir niisiimauuam dimuam sriigin hiniin, kariir Adi Komiiyin siya paniingin? ¹⁰Filip kira ninokninkin tani, kariir Adi Komiiyin siya kanaka tir nwowin mi krira nwiruwar nwowo? Digworaekwowim kara niki boinmimauuwim kimiir, yim kariir yai rani. Adi Komiiyin yipiki ti kariir kwoin iir kwirii idwokaiyin siya siir kwoin iirarar napikin siir mii imiir miriiyamin. ¹¹Kima ti yayim kara boinmimauuwim simiiram daingwo tibmiikiin kara mi kariir Ad ieya, krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi kima ti yayim simiiram naingwo tibmii karamae nwowi mi kima wi haini kigi, diminpai diminpaiyim kara tirim iikamim simiir whinkinsiis

haiginiuam. Mi kima wi haini ninokninkinki ti siirin hiniin kara mi kariir Ad ieya, kriraniyin ini nwiruwar ywowiskiyo. ¹²Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikiinim mi digworaekwowim sima tiri, yim wi ti digworaekwowim kara tirim wi simiir haiburi. Dimin taeminim sima tiri, yim wi kara tirim wi simiir haiburi. Dimusi rani, kara wi kariir Ad iiram swoki ami mi wi saika nini owouwi mi wi Adi Komii siir naeyiu iir nikropkii, simiir whinkinsiis haiginiuam. ¹³Dimin taeminim kima Adi Komii siiram srii kariir inig komii iir mi kara simiirin wa hauugii kimiir. Mi iikamim wi ta hiriinan sairsi hainan prapraskii Adi Komii siir inig iirin. Dimusi rani, yio karar tirkikin. ¹⁴Mi kima diminamin kariir inig komii iir sriigii mi simiirin wa karar tirkii mi wa hauugii kimiir. Iriig.

**Jisis siya ha boinkin, Adi Komii siir naeyiuin
wi siya nikropkii simiiram**

¹⁵Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima yaayim kara boinmimauuwim simiirin wa wakaeyokna api. ¹⁶Kara wi kariir Adi Komiiyin siiram sriigii mi siya kimiirin wi yaeya hauugii, yipiki kimiiram niti, kimiir whinkinsiis haiginiuam mi siya kimaka wi hiriayar nwokripkaigiyamim. ¹⁷Siya Adi Komiiyin mi Adi Komii siir naeyiugin yipiki yaimwokiayimwo boiniyin iikam imiir mi siya simiir kwoin imiirin yaimwo imiirarar boinkikin. Siya wi iki iikamim nu tiranim simiir kwoinaw nwokai rani. Dimusi rani, sima siir bi kigim mi siir bi mi inokninkinkim. Mi kima wi haini ninokninkini siirin. Dimusi rani, siya wi kimakar nwowi mi mhoiia siya wi kimiir kwoinaw kwirii idwokaii.

¹⁸Kara wi kimiir haiburgig rani mi kima wi kima kimar nwo rani, yinisimin yopii ad karamaeyin siir hiriinan. Kara wa swoki iti. ¹⁹Iya kingiin bidi yitkiya mi ti iikamim ti nu iiranim sima wi kariir swoki kig rani mi wim kima kariirin wa kigi. Mhoiia kima naowi mi kima wi omwaiyar swoki waiyai. Dimusi rani, kara wi kapi naowi mi kara wa swoki insiin idwowi. ²⁰Mi mhoiia kara swoki insiin idwowi omwai swoki waiyam mi kima wi haini ninokninkini ti siirin, kara mi kariir Ad ieya Adi Komii krira wi nwiruwar nwowi. Mi kima ta saiirin ina mi inokninkinin, kara mi kima krime ini nwiruwar mi owim.

²¹Mi yipiki kariir yai aiir ninokninkini mi simiir wakaeyokna api, sima kariiraramar daingwokwo iski. Mi hiriinankiniuwi, kariir Adi Komiiyin siya wi simiiram mi aingwokwowi. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi simiiramar mi aingwokwowi. Mi simiirin wi hiniina niisiimauuwi kara ini simakar nwowin. ²²Mi inkamin Judas nikiuwiyin siya boinki, (yio tiriiginin yio Judas Iskariot si rani) Biian Inkam Komii, kira, kirar niisiimauunaei krimiir, wi paniina niisiimauuwi mi iikamim ti nu iir nwowim

ninokninkin karamae sima ywo, ha? ²³Mi Jisis siya siir boinki, yipiki kariiram naingwo tibmiikiini mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi kariir Adin, Adi Komii siya wi siiram mi aingwokwowi mi siya mi kara krira wi ini haniin siir kwoin iir kwirid idwokaii. ²⁴Mi yipiki kariiram naingwo tibmiikiin karamae nwowi mi yayim kara boinim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti yayim kara boinim, yim kariir kwoinairga bi priinaingwo boinkim, yim kariir Adin, Adi Komii siir hiranki nitkim yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir nitam.

²⁵Kara ini kimakar niki owin mi ti dimin taeminim kara kimiir asi boinmimauwi. ²⁶Mi whinkinsiisan inkamin Adi Komii siir naeyiuin, yipiki mhoiia Adi Komii siya nikropkii kariir maeyau aair nokwokairinaowidim kimiirin wi siya niisiimauwi dimin taemin whiekakim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi yayim biia kara niki boinim kimiir simiir swoki aingwowarkaiyamin. ²⁷Mi kara kimiir haiburgigi mi kara kimiirin wi kwoin hiinsima nwowaigniugigi. Mi ti kwoinin hiinsima nwowiyin kara kimiir hauwi, yio ti kwoinin hiinsima nwowiyin, iikamim ti nu iiranim sima hauwin yio siir hiriinan tani. Yio ini siir kou ywowin mi yio ini sakisa ywowin. Kima wi kipi nidid mi wi kipi nidgin, ti diminin siya nimbiyami. Niingaka. ²⁸Kima bidiyar wakaeyim kara boinim yayim hiniin, kara wi kapi niki amkii mi kara wa swoki iti kimiiram. Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima wi maigimaigra nwokii, kara kariir Ad iiram nami. Dimusi rani, siya ini kariir kou ywowin mi kimiirin wi siyar whinkinsiisi dimin taeminim simiir tiramin. ²⁹Ti diminim kara kimiir boinmimauwim biia, yim ina niki owim bi niki imbiyamkim. Mi mhoiia sima nimbiyami mi kima wi haini ninokninkini mi wi haini naingwo tibmiikiini kariiramin hiniin kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ³⁰Kara kimaka pi hiriiririi yai boin tani. Dimusi rani, inkam biyeyin Setan nikiuwiyin yipikin, iikamim ti nu iirar nwowirkakim simiir kigirkakiyin, siya ini nitin kariir nonkwonakiyam siya kariir kou bi nwokin. Niingaka. ³¹Mi kara ha naingwowi iikamim ti nu iiranim sima hiniina daingwo, kara ini Adi Komii siiramar naingwokwowin. Mi ti hiriinan saiirsika, kara wi hiriinan asi tiri iinokiinokin. Siya iinokiinokin kariir kariirar boinanaei. Mi kara wa kiwakii siiram, Setan siya nonkwonamim kariirin. Mi tariinanin kima dinsiingi, krime pi ta maeyau aair haiburgigi mipi pi namkii. Iriig.

**Jisis siya ha boinkin urid kibiyin iikam
whinkinsiis haiginiuwiin karaairgin**

15 ¹Jisis siya boin, uridgiuridin karaairgin. Kariir Adin yio ini inkamin siir numiran urid iir kigiriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. ²Mi iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikiini, yim ini

kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram sibgu wakaeyokna ap karamae nwowi, yim ini kwiya waiwhwokaayim nae bud karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi kariir Ad ieya kaibwaembwae itkiigi. Mi kwiya nae budiyim, yim wi kariir Ad ieya niyikii yaeya kwo swoki sainam. Mi biewi whirki niuwi sima wi nae kasakasa bud rani. ³Wim kima wadie bidinanar nwokim. Dimusi rani, kariir yaayim kara boinmimauuwim kimiir, yim ini kimiir kwoinau waraurar nwokaayim. ⁴Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi kara wi kimiir kwoinau kwirii idwokaii. Mi kwiya uridbud iir nitinakiu karamae nwowi, ya wi naesim whir swoki bud rani. Mi iikam kima kariiram naingwo tibmii karamae nwowi, kima wi mii miyik sibgu mirii rani.

⁵Kara ini uridnan ywowin mi wim kima ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, kara wi inan siir kwoinau kwirii idwokaii. Mi siya wi mii miyik aiirar mirii. Mi kima kwoin whiruwa kanaka nwo karamae nwowi mi kima wi mii miyik swoki mirii mimin tani. ⁶Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi, simiirin wi Adi Komii siya nhiinikriropkii, inkamin iki kwiya biyie biyeyim sim kainiyimnik itkiigiigiyyin nua bieki whwoswomswaeyim wi simiir hiriinan tiri. Mi mhoiia ti hiriinan kwiya ha haii mi wi paeya nitoudnankaigii mi yim wi hirar nwoki iusomswaekiyamim. ⁷Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi kariir kwoinin kimiir kwoinau nwokaii mi kimiirin siya kiyaii, siir napam mi mhoiia kima Adi Komii krimiir Wanin siiram srii, diminin kima naingwowin siiram mi siya wi hiriinanar mi imbiyami, ti kima sriigiyyim Adi Komii siiram. ⁸Mi kima mii miyik mirii mi iikamim sima wi kariir Adin Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Mi kima iikam imiirin wi hiniina niisiimauuwi, kima kariir kigna miriiyan inkamkim mi kariiram naingwo tibmiigim. ⁹Kara ini kimiiramar naingwokwonanaeyin Adi Komii siya mi aingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kima kariiram kiwaki, kara kigriraoyokiyokiiyam mi kara naingwokwowam kimiiramin. ¹⁰Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi kima wi kariiram nwoki kiwakiyam kara kigriraoyokiyokiiyam mi kara naingwokwonanaeyam kimiiramin, ta kara mi wakaeyokna apa kariir Adin siir yai aiir, saiir hiriinan. Mi siya kariirin ta hiriinan saiirsiyar kigriraokin mi saiirsiyar naingwokwonanaekin. Mi an kara ta siya naingwoyimyok naingwokwonanaeya ini saiir warar ninkin owin.

¹¹Kara ti yaayim kimiir boinmimauuwim, kara minsi boinkin, kara hiniinam naingwowi kariir maigimaiga kimiir waraur dwo mi ta maigimaiga wi kimiir kwoinau waraur nwoki inkiniukikaayim.

¹²Kara kimiir boinki, ti yaayim kima wakaeyokna apanim, kima irni nwirniyam dinan aingwokwo, ta kara naingwokwowa kimiiram saiir

hiriinan. ¹³Inkam nwirki wi yaeya dimin komii whir swoki tir tani, ti iikamim siya naingwokwonanaeyim simiirin. Niingaka. Dimin komii ta siya naowi simiirsi wi sasar tiriskii. ¹⁴Mi kima ti dimin taeminim kara boinmimauuwim simiir wakaeyokna api mi kima wi kariir nomiiyau nwowi. ¹⁵Mi tariinanin kara kimiirin pi hiniina boin tani, kima kariir mii priimiriiyan inkamkim. Dimusi rani, iikamim ti hiriinan nwowim yim sima diminin simiir kigriraowiyin inkamin siya tiriiyim simiir bi ninokninkinikim. Niingaka. Mi ankara kimiirin pi hiniina boini, wim kima kariir nomiiyauyim. Dimusi rani, yaimin diminim kariir Adin siya boinmimauuwim kariir, kara kimiir bidi boinmimauuwim. ¹⁶Kima kariirgi kariir bi hiririugim mi kariir siyiu iir bi napkim. Niingaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyiu iir napim mi mii miyik miriiyim. Mi ti diminin wi hiriiyar nwoki okripkaeyim. Mi kima ti dimin iir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauwi diminin kima sriiyin siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai air wakaeyoknaeikim. ¹⁷Mi ti hiriinanki niuwi mi kariir yaiya kimiirin pi hiniina boini, kima irni nwirnyamin nhami nhami kipi naingwokwo. Iriig.

**Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir
siyiu iir napim wi simiir sau omom nwowi**

¹⁸Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwo rani mi kima ta saiirin wi hiriiyar daingwokwonanae, sima biya kariiram bi naingwokim. ¹⁹Mi kima ti nu iirin hinda tindan dimin taemin tiri mi iikamim ti nu iiranin wi kimiiram naingwowi, wi simamar naingwonaeyia wi sair hiriinan naingwowi. Kimiirin kara bidi yimbiingiyim kariir siyiu iir napim. Mi wim kima ti nuin siir tiran tani mi iikamim ti nuin siir tiranin sima wi kimiiram naingwo rani. ²⁰Kima yayim kara niki boinmimauuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwowoknaki. Inkamin yipiki inkam nwirni miriiyin, yio siir biyan inkamin siir kou bi nwokin. Mi sima dimin biyie kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyiu biyieyar mi tiri. Mi sima kariir yai air mi wakaeyoknakiswo mi sima kimiir yai imiirin wa pi wakaeyoknan. ²¹Mi sima ti hiriinan siyiu biyieyin wi kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyiu iir napikim. Sima Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyiu iir nap rani. ²²Mi kara simiir boinmimauuwim nit karamaekiswo mi dimin miyik tir karamaekiswo mi Adi Komii siir nikwowaisiigiswo, yio wi dimin komii di ywowi. Mi an kara simiirin dimin taeminim bidiyar iki boinmimauuwim. Mi kara dimin miyik miyik imiirar bidi mi tirin. Mi tariinanin sima Adi Komii siirin ini digiumii swoki haimriyugigim. Mi Adi Komii siya hiniina boinkikin, sima siyiu miyiknan bi tirkim mi simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini. ²³Mi yipiki kariiram naingwo karamae nwowi mi io whwonkam kariir kaowi mi kariirim naingwo tibmii kiin karamae

nwowi mi yim tiriiginim sima, kariir Adin io whwonkam siir kaowiyim mi siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyin ini hiriinan ywowim. ²⁴Mi kara diminin biya inkamki tir karamae nwowin, siir tir nwowi mi sima Adi Komii siirin ha nikwowsaisiigiswo, yio tiriigin sima wi dimin biye di tiri. Mi sima diminim kara tirim simiirin bidiyar kigin mi sima Adi Komii siirin ina swoki ikwowsaisiyyim mi sima io whwonkam karar mi kariir Ad ieya, kimidiniya kririirni swoki anao. Mi tiriiginin wi dimin biye komiigi komii nwowi. ²⁵Mi ti dimin hiriinanin ti sima tirin siya nimbiyami mi ti yayim Yokwo Komii hir nwowim sima kigna apiyim, yim wa nimbiyami ti kamim sima boinkiya saiir hiriinan. Ti yayim yim hiniina boinkikim, sima kariirin wi hinda whisarii io whwonkamar mi anaowi.

²⁶Mi mhoyia yipiki iikam imiir whinkinsiisi, siya wi sipi niti. Siya Adi Komii siir naeyiugin, yipiki wi yaimwo ara boini. Siya wi Adi Komii siir omin siir hiranki niti. Mi siya wi Adi Komii siir haiburgigi mi siirin wi kara nikropkii iikam kimiiram mi kariir dimin taeminim wi siya ninomokninkin haiginiuwu. ²⁷Wim kima iriipi hiriinan, kariirin mi kariir mii aka, saiirin wi yaimwowar mi boini. Dimusi rani, iya karar mirii bwakaina, kara kimiirar ninokninkin haiginiugin, kariir yayia mi kariir miya iya kima kanaka nwowa. Iriig.

16 ¹Jisis siya boin mi kara ti kariir yayim pi kimiir boini mi kima ta kariir yai aiirin wi kipi naingwo owouumimin mi wi iki dimin biyeyim simiiram kipi kigninkwonam. ²Mi sima kimiirin wi omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wi saiir hiranki nhinikriropkii. Mi mhoyia ii aeya nimbiyami mi iikamim yim wi hiniina naingwowi, sima kimiir nisomaowi, sima Adi Komii siir whinkinsiisi. ³Mi sima ti dimin hiriinanin kimiirin wi hiniina tiri. Dimusi rani, sima kariir Adin, Adi Komii siya mi kara, kririir bi ninokninkinko mi sima wi kririiram mi aingwo tibmii rani. ⁴Mi ti diminim, ti kara boinmimauuwim kimiir mi mhoyia ti dimin ima nimbiyami mi sima ti dimin hiriinanin siya kimiir nimbiyami mi kima wa nwoki aingwowarkaigiyim ti diminim kara boinim simiir. Mi ti diminim yim wi Adi Komii siir naeyiu ieya tiri.

Adi Komii siir naeyiugin siir mii aeya.

⁵Mi tariinanin kara pi kariir Adin, Adi Komii siir kigam nami, yipiki kariir nikropkiyin mi kara ha nitin. Mi kimiir nwirki kariiramini hiniina bi swoki aingwokin mi hiniina bi swoki sriigin, kira pinda nami? ⁶Mi tariinanin kara kimiirin pi hiniina boinki. Kimiir kwoinim maigimaigra nwo rani. ⁷Mi kara kimiirin yaimwowar boinkii. Tiriiginin yio wi wadieyar nwowi. Mi kara nami kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mi ti inkamin kimiir whinkinsiis haiginiuwanin, siya wi niki it rani, kimaka nwowamin. Niingaka. Mi

kara nami mi siirin wi kara nikropkii, kimiiram, kimaka nauuni oniyam. ⁸Mi mhoiia siya niti, iikamim ti nu iirananim wi siya nauuni iisiimauuni, ti dimin biyeyim sima tirim sima ninokninkin karamae nwowim simiirin. Mi sima ninokninkin tani, piki hiniin ikin wadieyin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinan sairsiyar hidi. ⁹Mi iikamim yipiki dimin biye tirim simiirin wi siya niisiimauwi. Dimusi rani, sima kariiram bi naingwo tibmii kiingim. ¹⁰Siya iikam imiirin wi diminim dimin whirki kimbu karamae nwowim simiirarar tiri. Dimusi rani, mhoiia kara nami kariir Ad iiram mi kariir igsoa wi siya nokwokairinanaowidi. Mi kima kariirin wi kig karamae hiriinan sairsi nwowi. ¹¹Mi iikam imiirin wi siya niisiimauwi hiniinin, iikamim ti nuin siir tiranim yipiki siyu biyeyim sim napim, simiirin wi Adi Komii siya hidi. Dimusi rani, Adi Komii siya ti inkamin Setan nikiuwiyin yipiki ti nu iir kigriraowiyin siirin wi warar ninkin hidi.

¹²Kara dimin kasa naingwo rani, kimiir boinamin. Mi kara simiirin pi kimiir boin tani. Dimusi rani, tariinanin sima simiir ninokninkin tani. ¹³Mi mhoiia Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun yipiki yaimwo boiniyin siya niti mi wi siya niisiimauwi, dimin wadie wadieyim mi dimin kiingi kiinim. Siya yaeyim wi siir kwoin airgi naingwo boin tani. Niingaka. Yaeyim siyar wakaeyim, siya wi simiirgi simiirar boinmimauwi kimiirin ti diminim mhoiia nimbiniyanim. ¹⁴Siya wi kariir inig iir hainanprapras. Dimusi rani, ti dimin taeminim ti kara boinmimauwim, siya wi simiir haii mi wi simiirar swoki hiurworwokai haiginiuwi kimiir kwoin imiirin. ¹⁵Digworaekwowim kariir Adin, Adi Komii siirim yim kariirgim. Mi kara hiriinan asi boini, Adi Komii siir naeyiun kariir yaeyim wi siya hainaowidi mi wi siya boinmimauwi kimiirin, kimiir kwoinau haigi okaiyam. friig.

Tariinanin kima ini maigimaiga karamae niki owim mi mhoiia kima wa maigimaigaei

¹⁶Hi priei rani, kima kariir kig karamae niki oki. Mi mhoiia iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kwakigwini. ¹⁷Mi kam nhirim siir kigna miriiyim sima, sima simar yinsrii ansriina, ta yaiya sair yaimwokiayimwowa ta siya boinkiya ya paniinga? Siya hiniina boinkin, mhoiia kima wi kariir kig rani. Mi mhoiia kima kariirin wa swoki kigwini. Mi siya ti siir warar mi boin, kara kariir Adin siiram nami mi siya hiriinan dimusi boinkin? ¹⁸Mi sima diriiyar boinki, ti siya boinkiyin siya dimu kwaboinkikin, siya ii priei bi kwaboinkikin? Krima ta yai aiir bi swoki inokninkinkikim. ¹⁹Jisis siya bidi yinokninkinkiyin kwoinin sima naingwowin siir sriyam ti dimin iiram. Mi siya simiir boinki, kima, kima kima minam ninsrii ansriigim, ti diminin kara boinkiyin hiniin, mhoiia ii priei rani, kima kariir kig karamae nwowi. Mi mhoiia

iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kigwini. Ana kima ti dimin iiram sriigin? ²⁰ Kara kimiirin yaimwower boinkii, mhoiia kima wi kariiram nougii mi kima wi nouuboboin prasae kinki rani mi kima wi maigimaiga nwo rani. Mi iikamim nuanim, sima wi maigimaiga prasae kinki rani. Mi kima wi maigimaiga nwoki rani mi mhoiia kima wi maigimaiga haini nwowi. ²¹ Mi wiga yinisim naokainam tiriim, saeya ina ninokninkina iia yinisim ieya kaknanaokaiyana. Kariir iia ini kingiin nita. Mi saeya pi kimpipisu prasae swoki kin tani mi saeya pi maigimaiga nwo rani, ti siiramin. Mi mhoiia saeya pi yinisim iir yaokainaki mi saeya pi ta kimpipisu aar swoki aingwoki rani. Niingaka. Saeya maigimaiga dimusi nwo rani, saeya yinisim iirin bidi yaokainakiyin. ²² Tariinanin kima maigimaiga nwo rani. Dimusi rani, kara wi kapi naowi. Mi mhoiia kara swoki insiin idwowi, kara wi omwaiyar swoki waiyai. Mi kara wi kimiir swoki kigi mi kima wi maigimaiga prasae nwo rani. Ta maigimaiga kimiir kwonau waraur nwokaiya sairin wi inkam nwirki niniskii hai rani. Niingaka.

²³ Mi mhoiia ta iia saeya nimbini, kima wi diminam kariiram srii rani. Kara kimiirin yaimwower boinkii, kima Adi Komii siiramin diminam srii, siya kimiirin wa hauugii. Dimusi rani, kima kariir yai aar wakaeyoknakim. ²⁴ Mi biiya mi tariinanin iriipi hiriinan, kima Adi Komii siiramin diminamin kariir inig komii iir bi srii boinkikin. Niingaka. Mi kima siiramin diminam sriigii mi kima wa haiwini. Mi siya kimiirin wi maigimaiga komiiyar nwokii. Iriig.

Jisis siya nuan dimin biye biyeyim bidi ikwowaisiigim

²⁵ Kara kimiirin boiniyo yai boini mi mhoiia ta ii aeya nimbini mi kara ti diminim simiir yaimwokiayimwowim wi boinmimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi yaimwo imiirarar boini, Adi Komii siirin. Mi mhoiia kima siir ninokninkini, kima wi wadie nwoki owim. ²⁶ Mi mhoiia ta ii aeya nimbiyami, kima Adi Komii siiramin wi kariir inig komiiyin siir inig iir kwisboinki. Mi kara siiramin dimin taeminamin wi kimiiram srii rani. Niingaka. ²⁷ Dimusi rani, krimiir Adi Komii krimiir Wanin, siyarin ini kimiiramar naingwokwokripkaiyin. Mi siya diminin kima sriigii siiram, siya wa wakaai. Siya kimiiramin ina naingwokwowin. Dimusi rani, kima kariiram naingwokwowikim. Mi kima wi haini ninokninkini, kara Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi nua tiriirin ha nitkin. ²⁸ Biiya kara Adi Komii siir haiburgigin mi kara ti nu iirin ha nitkin. Mi tariinanin kara ti nu iir haiburgigi mi kara wi hiriir swoki ami Adi Komii siir kigam.

²⁹ Mi kamim siir kigna miriim sima siir boin, yayim tariinan kira boiniyim kira nimprio boin tani, ini hindara haknowidninkinkiyim. Kira boiniyo yai boin tani. ³⁰ Mi tariinanin krime ini haini yinokninkinkiyim,

dimin taemin whiekakim kira simiirin ina ninomokninkin digin mi krime pi kiriir sriiyam swoki min tani. Niingaka. Diminim kira boini yim kaimwowaigim. Krime hiriir ninokninkini, kira Adi Komii siir haiburgigin mi ha nitkin ti nu iir nauuni oniyam. Dimusi rani, wara yayim kira boiniyim krimiir, yim bwamkibwamim simiirar nanaakninkii haiginiuwu. ³¹Jisis siya boinki, tariinanin, kima ini hiriirar naingwo tibmii kiinim, kara Adi Komii siir haiburgigin mi tiriirin ha nitkin, aniya? ³²Iya bida yimbiniya. Niingaka. Sima bida yitim. Mi iikamim kimiirin wi yapa yapa sima nwowaiginiugii mi kima wi hinda tinda ninoopami. Mi an kara ti inkam nwiruwani an wi kanakanar nwoki kara wi kanakana nwoki rani. Niingaka. Adi Komii siya wi kanakar nwowi. ³³Kara ti diminim kimiir bidiyar iki boinmauwun, kima kanaka nitanakiukripkaii mi kima mhii hiinsima nwowi. Mi ti nuan iikamim dimin biyie kimiir tirhaiginiuwu, kima wi kipi krei, wi sibgu dokworinu. An kara ti siyiu bibiyeyim ti nuan iikamim sima tirkiyamiyim simiirin bida yokworipukimaigim. Iriig.

**Jisis siya Adi Komii siiramin minam sriigin siir kigna
miriiyim kamim simiir whinkinsiis haiginiuwim**

17 ¹Mi ti dimin taeminim Jisis siya boinkiyim simiir mhoiyan, siya koua ha ninansiina kaokiyin mi siya ina boinkiyin, Adi, kariir iya bida yimbiniya. Kira kariir inig iir hainanki ti dimin taeminim wi kira tiri kariir simiirsi. Mi ti hiriinan siyiuin kara, kiriir yinisimin wi kiriir inig iir nwoki hainankiyim. ²Dimusi rani, kira kariirin inig komii bida hauugiyin, kira hiniina boinkikin, yio ini ywowin. Mi kara wi ti nuan iikamim simiir nwoki hauuwim, yipiki kira hauugiyim kariir. Mi simiirin wi yaeya inig win kara hauu haiginiuwu mi sima wi wadie hiriirar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ³Iikamim kiriirin ina ninokninkinim, Adi Komii nwirki nwiruwani kinakinairgin. Mi kira mi Jisis Kraisi kara inkamin kira nikropkiyin, kara hiriinanam nitkin sima kririir ninokninkinim mi kririir siyiu iir nwoki apim. Mi hiriinanki niuwu, iikamim yipiki ti digworaekwo imiiram naingwo tibmii kiinim yim wi wadie hiriirar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ⁴Mi iikam imiirin kiriir inig komii iirin kara bida yiisimauuwim ti nu iiranim. Kara dimin taeminim kira nimbingiyim kariir kara tiram, yim bida digiyim. ⁵Adi, kira ti inig komiiyin biya nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, iya kara kinakar niki owa mi ha haiyin mi kira siirin kariirar swoki hauugi.

⁶Kara ti iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, ti nu iiranim simiir nanaakninkii haiginiuwam tiri mi simiir boinmauwam tiri hiniin, kira paniingin. Sima kiriir iikamim mi kira simiirin kariir bida hauugiyim mi sima ini kiriir yai imiirar wakaeyokna apim. ⁷Mi tariinanin sima

bidi yinokninkinkiyim dimin taeminim kara tirim simiirin, biiya kira hauugiyim kariir, kara tiram. ⁸Kara yayim biiya kira boinim kariir simiir bidi boinmimauuwim mi sima, simiiram ina naingwo tibmii kiinim. Mi sima ina ninokninkinim kiriirin, kariirin kirar nikropkikin mi kara kiriir om waraurankar niuunaiinikin tiriirin.

⁹Kara kiriirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Kara kiriirin minam bi sriigikin, iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir whinkinsiisim. Niingaka. Kara kiriiramin minam sriigikin iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis haiginiuwim. Dimusi rani, sima kiriir iikamkim. ¹⁰Dimin taeminim kara nonkwowim yim kiriirgim. Mi tiriiginim kira nonkwowim yim kariirgim. Iikamim wi kariir inig komii iir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir nwowim simiirsika. ¹¹Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriir kigamin. Mi mhoiia kara wi ti nu iir nwo rani mi yim sima wi tirar nwowi. Adi Komii, kira wadiekin simiirin kira kigrirao, kiriir kirie komii aeya. Ta kirieya biiya kira hauugiya kariir. Mi ti iikamim ti tir nwowim sima wi iripa kinaka ta kirie aiirsi nwowi. Kririir hiriinan, ta iripa krira mi owiya saiir hiriinan. ¹²Mi iia kara simakar nwowa, simiirin karar kigriraokim, kiriir inigin siir kirieni. Mi yim sima ini wadie kinar nwowim, nwirki nwiruwaigim, yipikin wi sasar nonkwobumbuninkini. Mi ti kiriir yayim Yokwo Komii hir nwowim biiya, biiyan kamim sima winkiyim, wi hiriinanar mi imbiyami. ¹³Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriiram. Mi ti yayim ti kara boinim kara ti nu iir nwowin mi sima bidi wakaekiyim ti yayim kara boinkiyim kiriir. Mi kariir maigimaigra wi simiir kwoinaw nwoki owim. ¹⁴Kara simiirin yayim kira boinmimauugiyim kariir simiir boinmimauugin. Nuan iikamim sima wi io whwonkam simiir nanaowi. Dimusi rani, ti iikamim sima nuan digworaekwowim simiir nap rani, kariir hiriinan, ti simiir nap karamae kara mi owa saiir hiriinan. ¹⁵Kara kiriirin minam bi sriigin simiir nikiunam, ti nuin siir tirankin. Niingaka. Kara kiriiramin minam sriigikin, simiir kigriraowim. Mi ti inkam biyeyin Setan nikiuwiyin, simiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ¹⁶Sima ti dimin taeminim ti inkamin siya boiniyim simiir bi wakaeyokna apikim. Ta wakaeyokna ap karamae kara mi owiya simiir saiir hiriinan. ¹⁷Kira ti kam imiir dimbingi kiriir inkam nwowam ta kiriir yaimwowa kara boinmimauuwa simiir saiirsi. Kiriir yayim yim yaimwowaigim. ¹⁸Kara bidi yikropkiyim simiirin iki iikamim nuanim simiiram kariir mii aiir miriyyam. Ta biiya kira nikropkiya kariir mi kara ha nitin nuan iikamim simiiram kiriir mii aiir miriyyam saiir hiriinan. ¹⁹Kara, kanakanar hauunakin kariir piu aiirin pi naonamim kiriiram. Mi ti iikamim kira nimbinim sima wi kiriir siyiu iir nwoki apim, ta kiriir yai kibiya kara boinmimauuwa simiir, saiirsi.

²⁰Kara ti kamim ti tir nwowim simiiraram kwisboinki rani, kara kiriiramin ti iikamim yipiki kiriir yai aiir wakaei mi sima kariiramin wi haniingi naingwo tibmii kiingikiini. ²¹Adi, kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima nwiruwar dwowiski, ti kira mi kara krira mi owiya nwiruwa saiir hiriinan. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima kririiraramar wakaeyokna ap iski. Mi ti iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim, kariirin kira nikropkikin tiriirin. ²²Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiiyin biiya kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi nwiruwa asi nwowi, ta nwirua krira mi owiya saiir hiriinan. ²³Kara wi simiir kwoin iir kwirii idwokaii, ta kira mi kwirii idwokaiya kariir kwoin iir saiir hiriinan. Mi sima wi nwiruwar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinkiyim hiniin, kariirin kira nikropkikin ti nu iir nitamin. Mi kira simiiramin wa timi aingwokwonanae ta kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan.

²⁴Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir ywowim. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima wi kanakar wini oni, omin mhoiia kara nwowanin siirin mi sima kariir dimin komiiyin paenan niuyaeyin wi siir nwoki kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iia kira ti nu iir nonkwokwowa mi kira ti dimin komiiyin paenan niuyaeyin kariirin hiriinansi hauugin. ²⁵Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyiu iir mi sibgu ap rani. Niingaka. Ini kanakanar ywowiskiyin mi ti kamim ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar nikropkikin tiriirin mi ha nitkin. ²⁶Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara simiirin pa swoki boinmauwu hiniinin, kira wi simiiram daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii idwokaiyim. Iriig.

Jisis siirin Judas siya hauugin sau omomim simiir iin.

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

18 ¹Mi mhoiia Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin mi mhoiia siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya iesisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim sima hir ini idwowski. ²Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisni napwouin, siya ta numir aiir bidi yinokninkinin. Dimusi rani, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima iinokiinokin iripa hir haingiriyiu owikim. ³Mi mhoiia Judas siya kam nhirim yaii niniyim mi kam nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigirraowiyim yipiki prismi biiyan inkam nwowim mi Farisi kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas saikan sima

simar yam ta numira saiir hiriirin. Mi sima sau, irim hipig minim warar yinkin hainam mi sikwo paeyim warar mi inkin bigna apnam. ⁴Jisis siya ti dimin taeminim iikam ima tiranim siir, siya bidiyar yinokninkinin. Mi siya simiir kingiingikingiin ha nitin mi ina ini sriiniyin, kima nhiniiram kigi? ⁵Mi sima siir boin, krima Jisisin om Nasaretanin siiram nitkim siir nonkwonamam. Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, karaairgin Jisisin.

Mi inkamin Judas nikiuwiyin, yipiki wir Jisis siir napwouin, yio ini simaka hinar ninkin okwowin. ⁶Mi Jisis siya ha boinkiyin hiniin, karaairgin Jisisin. Mi ti kamim hir nwowim, sima siir kigim mi sima ha swoki kriinamim mi ina yakaigainamim nua. ⁷Jisis siya simiirin ina swoki sriigiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hiniin, kima nhiniiram kigi? Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, krima Jisisin om Nasaretanin siir nokwonamam nitkim. ⁸Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hiniin, karaairgin Jisisin. Mi kima kariir nonkwonamam niti mi kima ti kariir kamim simiirin pi hindara kigninkin amki. ⁹Mi siya ti diminim ha boinkiyim mi ti yayim biya siya boinim, wi simiir hiriinanar mi imbiyami. Biya siya hiniina boinkin, adi, iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, kara simiirin wi nwirni nonkwo iuguski rani. Niingaka. ¹⁰Saimon Pita yio kamkiuwun whira nwowi mi siya ha kiwokhaigiyin maeyauwa siir hopkrikiuwa hiranki mi siya ha kinawana yomkiyin mi siya kimidiniya inkam nwirin Malkas niukiwiyin siir wiin aiir haingrip itkiigi yipikin prismi biyan inkam komiiyin si mi miriyyin. ¹¹Jisis siya Pita siir boinki, kira, wara kiriir kamkiuwun maeyauwa siir hopkrikiuwiya saiir ti swoki hopkrikiugi. Kara ti kamim simiirar mi kigninkin diriraeramar mi tiri, ti diminin sima tiram tirin kariir. Kariir Adin siya nibingiyin kariir siya hiriinanamar nimbingikin ti hiriinan dimin iir tiram. Sima kariirin wa tiowi mi kariirin wa kimbipisu haiginiuwi. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komiiyin Anas nikiuwiyin siirim yikropki

¹²Mi kamim yaii niniiyim mi kamim simiir kigriraowi ikim, sima simar ywoki kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim simakan. Mi sima Jisis siirin ha nonkwonamim mi sima siir iinao ha kogrimdinunamim, ¹³mi sima siirin bii kimidiniya inkamin Anas nikiuwiyin siiram yikiunam, siir kigiuwim. Siya Kaiafasni niugin, yipiki prismi biyan inkam komii nwowin ti biowi iir. ¹⁴Ti inkamin Kaiafas nikiuwiyin biya Isrelmi iikamim sim niki boinin hiniin, siya siyar mi aowi ini mi owin, iikam whiekak krimiirsiiyin. Iriig.

Pita siya Jisis siir wokinomokou boinkin
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵Mi sima Jisis siirin ha nikiunanamin hiriir mi Saimon Pita mi inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, sowa siir mhoiiyar yam. Mi prismi

biian inkam komiiyin yio siya bidi yinokninkinin ti inkam nwirin siir kigna miriiyin siirin. Mi siya ha namin, kimidiniya hira omaka aiir nidyokiyokaiya saiir bopwo hir ini okwokaiyu. ¹⁶Pita yio hiriinan bi tirkin, yio siya ini anowin napninopkainamiyin hiira saiirin, ini hirar yokwowin. Mi inkamin Jisis siir kigna miriiyin yipiki prismi biian inkam komiiyin siya ninokninkinin siya idowiiya ha swoki apnaniyamin mi siya wiga anowin napninopkainamiyin siir hir nokwowa saiir yani boiniu, Pita siir nikiunaninopkainamam hiriir. ¹⁷Mi wiga hira saiir ano iir kigraowiya saeya Pita siir boinki, ana kira Jisis siir kigna miriiyan inkam nwirkin, iyie? Mi Pita siya ina boinkiyin, kara wara rani.

¹⁸Ya taka iia pan prasaeki bi nwoka mi iikamim yipiki prismi biian inkam komiiyin siir mi miriiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowi ikim sima pae aiirar nokwoyokai onikim simiir piuim huua kinam. Mi Pita siya ha mi amin mi siya simakar mini okwo oniyiu, siir piua huua mi kinim. Iriig.

Prismi biian inkam komiiyin siya Jisis siir srii, srii nhirim
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹Prismi biian inkam komiiyin siya Jisis siir srii, yayim biia iikam imiir siya boinmimauuim simiiram. ²⁰Mi Jisis siya siir boinki, iinokiinokin kara maeyauwim iikam hoimgaki haingiriyiu owiyim simiir hirar mi boinmimauugin. Mi kara kariir yayim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi omakam Adi Komii siir inig hainani ikim, simiir hir bidiyar mi boinmimauuin. Kara, kariir yayim bi swoki imprio boinmiminkin. Niingaka. ²¹Dimusika, kira ti hiriinan diminim kariir sriiyan, ha? Kira iki iikamim kariir yay aiir wakaeyim simiirar srii. Kira kara boinim yayim simiiramin simiir srii sima ina ninokninkinim dimin taeminim kara boin imiirin. ²²Mi mhoiia Jisis siya hiriinan ha boinkiyin mi inkam nwirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiiyan saika kingiin hir nokwowin, Jisis siirin siya yobwaeki mi ina boinkiyin, ti hiniin yay biyeyim prismi biian inkam komiiyin siir kipi boin. ²³Jisis siya siir boinki mi kara yay biyie boinksw mi kira nhirmiyin ha mi boinkiswo yio nikrani mi kara ti yay wadie aiirar boinkiyin mi kira kariirin whisarii dimusi tiokin, ha?

²⁴Mi sima Jisis siir srii digiyim mi sima siirin ina kogrimdinuwun mi ti inkamim sima siirin hiriinankakar yikropki prismi biian inkam komii nwirin Kaiafas nikiuwiyan siir nini kigiuwam. Iriig.

Pita siya Jisis siir miisisaekin mi siya ina swoki boinkiyin
kara siir bi ninokninkinkin
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵Pita siya pae hirar niki okwo onikripkaiyan siir piua huua kinam mi kam nhirim sima srii siirin, ana kira Jisis siir kigna miriiyan inkam

nwirkin, iyie? Si rani? Mi Pita siya ini hiriyyar miisisae boinkripkaiyin. Niingaka. ²⁶Mi inkam nwirin prismi biiyan inkam komiiyin siir mi miriyyin, ti inkamin yipiki Pitaki si haingrip itkiigiyyin siir wiin aiir mi siir piugani inkam nwir ieya. Mi siya srii siirin hiniin, biiya kara ta numir aiir nwowin kara kiriirin hir kigin, kira saikar nokwokin, ana kira? ²⁷Pita siya ha swoki miisisaeyin mi siya ina boinkiyin, kira kariir bi kigin. Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyan kakarugin ina yikiyin. Iriig.

Sima Jisis siirin gavmani inkamin Pailat nikiuwiyyin siiram yikropki
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸Mi kamim Jisis siir nikiunamim sima Kaiafas siir omaka aiir haiburgigim mi sima siirin gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir yikiunam. Ya tariigina ya iiya bidi pirkinkiyakwoka. Mi inkam komii komiiyim Isrel simiirim sima gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir paniinsi yamsi. Dimusi rani, pi sima omaka inkamin yipikin Isrel simiir piugana saiir karamaeyin pi saiir napninopkainami mi Moses siir siyiu komiiyin yio ha boinkin, sima wi miyiknan nwo rani, Adi Komii siir whwonkam idan wi iki inkamim piu iokak nwowiyim wi simiir hiriinan nwowi. Mi sima naeyim ii komiia yaewou nikwo aeiya Pasova saiir naeyim wi kipi mi ae. ²⁹Mi sima hiriir bi napninopkainamkim. Mi gavmani inkam komiiyin Pailat nikiuwiyyin siya idowiiya ha napnaniyin mi ina yani sriiyiun simiir, kima ti inkamin siir dimusi boin hiuriyugin? ³⁰Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, siya dimin tirbu karamaekiswo mi krima siirin pi tiriir di yikiunani. Niingaka.

³¹Mi Pailat siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, siirin kima kima ti ikiunam mipi kima kima tini hidiu siirin kimiir yapa kaunsil aka. Mi kimiir yapa siyiu iirar tini tiriu kimiir brougae wanwiyae ima boingigim kimiir inkamin dimin biyie tiriyyin mi siirin ha tiriyyin, siir hiriinan. Mi sima siir yai aka ina yowarkii boinim, om komii Rom hiran gavmanin siya wi krimiir kigninkin tir tani siir tioamin mi siir nisomaowamin. ³²[Mi ti diminin nimbiyamin mi sima wi yaiya biiya Jisis siyar niki boina wi saiir hiriinanar swoki tiri, siya naowamin.] ³³Mi ta Pailat siya boinkiya saiir mhoiyan siya ina swoki apninopkainamin gavmani omaka saiir hiriir. Mi siya siir kam imiir boinki, sima Jisis siirin kingiin hiriir nikiunamim. Mi siirin ina sriiyyin, ana kira Isrelmi iikamim simiir kigirkakan inkamkin, iyie? Si rani?

³⁴Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi yio tiriiginin yio kiriirar kwoinkin, ti kira boinkiyin hiriinan, iyie? Kira nhirmi yai wakaekin? ³⁵Mi Pailat siya siir boinki, kira hiriyyar naingwowi kara Isrel simiir piugana saiir inkam nwirkin, aniya? An kara niingaka. Kiriirin Isrel simiir piugana saiir iikamim mi simiir prismi biiyan inkam komii komiiyim sima nonkwonakikim mi kiriirin sima nikiunanikim

tiriirin. Kira dimu tirkin? ³⁶Mi Jisis siya siir boinki, kara ti iikamim ti nuin siir nwowim simiir kigriraowan inkam tani. Mi kara ti iikamim ti tiranim simiir, kigriraowan inkam nwokiswo mi iikamim yipiki kariir siyiu iir napim yim wi kariirar pi whinkinsiis haiginiuwun yai simaka niniyamin. Mi sima kariirin wi di yonkwonanii. Niingaka. Mi kara wi tir di ywowi, iikam imiir kigriraowam. Niingaka.

³⁷Mi ta Jisis siya boinkiya saiir mhoiyan mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiya. Ana kira inkamin iki iikam nhirim simiir kigriraowan inkamkin, iyie? Si rani? Mi Jisis siya siirin ina boinkiyin, kira kariirin ha boini, kara Inkam Komiigin. Kariir apua kariirin ti nu iir naokainaka mi kara ti nu iir asi nwowi mi ti hiriinan sairsika, kara wi ti dimin whiruwun siirara asi tiri iikamim simiir ninokninkin haiginiuwam mi yaimwo simiir boinam. Mi yipiki yaimwokiyaimwo aiir sibgu wakaeyokna api, yio siya kariir yai aiir wakaeyoknaeikin. ³⁸Mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiya, yaimwokiyaimwowa ya paniinga. Iriig.

**Pailat siya simiir boinki, Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin
saika ninkin irinugiyim**

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mi ti yayim sowa boinkiyim simiir mhoiyan mi Pailat siya ina swoki apnaniyamin idowiya hiriir Isrel simiir kam imiiram. Kara ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya wa nao rani. Niingaka. ³⁹Mi kimiir siyiun yio hiniingin kara iinokiinokin inkamin nwira nikropkiikin maeyauwa mi biyie miriia saiir hir hugripkiikikaayim saiir hirankin ii komiia wou nikwo aeya Pasova saiir. Mi kima ha naingwowi ti Isrelmi inkam komiyyin siirin kara pi yikropki rirmiia nwowamin kimiiram, iyie? Hiniin kipi tir? ⁴⁰Mi sima ha kauwok boinkiyim mi ina boinkiyim, si rani! Krime minam naingwowi, kira Barabas siir dikrop apniki. Ti inkamin Barabas nikiuwiyin, yio hiyan inkamkin mi inkam nisomsom aokaowan inkamkin. Iriig.

19 ¹Mi mhoiia Pailat siya Jisis siirin ha swoki ikiunaninopkainamin mi siya siir kamim yai niniyim simiir boinki, Jisis siirin idgiuni sima nipimparim. ²Mi sima siirin idgiuni ha nipimparim mi sima uridin amridamridkakin ha haiyin, kimidiniya siir mwo iir kaigrisiuhaiginiu. Mi sima yiuis paridnana mi urid amridamridkakin ha mi haiyo inkam komiyyin nu kigriraowiyin siya niyo hiriinana kimidiniya siir ii haiginiu. Mi sima siirin haini hopmimin gwo mi ina boinkiyim, ³krimiir kwoin komiyyin hiriyar naingwowi, ti Isrelmi inkam komiyyin wi hiriia nokwoyokiyoikiyami. Mi sima siir kingiin ha nitim mi kimidiniya siir tio. ⁴Mi Pailat siya idowiia ha swoki apnaniyamin mi siya kimidiniya iikamim hir nwowim simiir swokani boiniu, kima ta saiir ti wakaeki, siirin pi kara nini ikiunanakii mipi idowiia waraur nikrop apnikii. Mi

kima ta saiir dinokninkinkii, kara siirin ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya pa nao rani. Niingaka. ⁵Mi mhoiia Jisis siya idowiiya ha napnaniyamin, ti urid amridamridgakin, siir mwo iir kaigrisiugiyin mi yiuis paridnana sima mi ii haiginiugiya aka, yo ini hiriinanar ywonaniyamo. Mi Pailat siya ina boinkiyin, siir kigi, ti siya inkamin. ⁶Mi prismi Biiyan Inkam Komii komiiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim, sima siir kigiyim mi sima ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin, saika dinkin irinugi, siirin paeyin hiiniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Mi sima ti hiriinan yai kauwok boinkiyim mi Pailat siya simiir boinki, kimar ti onkwonam siirin mipi kimar nwoki inkin irinugiyim paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Kara siirin dimin whir siya tirbu bi hidyiskaigin mi siya pi sairsi ha nao rani. Niingaka. ⁷Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima boinki, yaiyim siyu komii siirim krima napiyim yim hiniina boinkim, siya wa dao. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin.

⁸Mi Pailat siya ti hiriinan yai imiir wakaekiyin mi siya nidid prasae bi kinkikin. Dimusi rani, Jisis siya ha boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹Mi siya Jisis siirin ina swoki ikiunaninopkainamin gavman simiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naingwokin, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siya siir boinki, kira kariir boinki, kira pindankin. Mi Jisis siya bi wakae boinkikin siya ini yai mikrimar ywowin. ¹⁰Pailat siya siir boinki, kira kariir yai aiir wakae boin karamae dimusi nwowi? Mi kira ha naingwo rani, kara kirie komiigakin mi kiriirin wa nonkwo iuguski rani mi kiriirin paeyin hiiniyin nirioninkinin saika wa mi inkin irinugi rani, aniya? ¹¹Mi Jisis siya siir boinki, kira ini kariir kou ywowin, dimusi rani, kiriirin Adi Komii siya kigninkin tirkin ti dimin iirin. Dimusi rani, inkamin yipiki kariir nikropkiyin tiriir, kiriir iingi nonkwowam, yio siya dimin biyie prasae bi tirkin. Mi ni kira, dimin komii bi tirbugin. ¹²Mi Pailat siya ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya hiniina yaingwo, siya Jisis siirin wi paniina nonkwo iuguskii. Mi Isrel simiir kam ima boinki siirin mi kira siir nonkwo iuguskii karam nwowi mi kira tari om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa simiir kigirkakiyin siir whinkinsis haiginiu rani. Mi inkamin ha boini, iki iikam nhirim simiir kouwin ini karar ywowin mi simiirin ini karar kigirkakim mi yio ti hiriinan inkamin yio Sisa siir sauan omomkin. ¹³Mi Pailat siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siirin ina yikunaniyamin idowiiya hiriir. Mi siya kimidiniya ipiia maeyaua inkam komiigi nidwokai hidiya yaimin dimin saiir yidwokai, maeyaua ha dapiya siiya siyu. Mi Hibru simiir yaigina ya hiniina dapika, Gabata.

¹⁴Ya ta iia, ya Isrel simiir iikamim nae sima diriraeraran ii aeya, wou nikwo aeni ii komiia Pasova nikiuwiya saiiram ya saeya ya

nabiebopwoka ta Pailat siya boŋkiya hiriinan simiir, tisi kimiir inkam komiiyin, kima siir kigi. ¹⁵Mi sima ina swoki kauwok boŋkiyim, siirin disomaoki, siirin disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir sriigi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kimiir inkam komiiyin kimiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biiyan inkam komii komiiyim siir yai aka hiniina yowarkii boŋki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka. ¹⁶Mi ta sima boŋkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir iin yonkwoki mi siirin sima yonkwonam mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi. Iriig.

**Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya
nirioninkinin saika**

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

¹⁷Mi kamim yaii niniiyim sima siirin ha nonkwonamim mi paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yio ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyaua ha dapiya inkam mwokiu saiir hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.) ¹⁸Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankiigi. Mi sima inkam nwiso saika hir warar yinkin irinu inakiigi paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Nwirin yio iniig miya mi nwirin yaoyae miya. Mi Jisisin yio ipwoniya ywokai. ¹⁹Mi diminin Pailat siya winboŋkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boŋki, sima saiirin paeyin siir nirioninkinin saika dipakiugi. Mi yayim siya winkiyim yim hiniina winboŋkikim, tikinin yio Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiiyin simiir kigriraowiyin. ²⁰Mi Juda simiir iikamim ti yayim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyaua kam ima ninkin irinu inankiigiya Jisis siir, paeyin hiiniya nirioninkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa. Pailat siya ta yaiya Hibru simiir yaigin aiir win boŋkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar. ²¹Mi mhoiiya Isrel simiir prismi biiyan inkam komiiyin ha namin, siya Pailat siir ini boŋki, kira hiniin kipi winboŋki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Niingaka. Kira hiniina ti winboŋki, ti inkamin siya siyar boinan hiniin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin. ²²Mi Pailat siya siir yai aka hiniina yowarkii boŋki, diminin kara winkiiyin, yio bi swoki kisinaeikin hiriirar nwowikin.

²³Mi kamim yaii niniiyim, sima siirin ha ninkin irioninkin inankiigiyin mi ti kam nwiiyim sima Jisis siir yiuisim ha haiyim mi ina sioitkin hidim. Sima whieyim kwiiya sioitkin mi sima nwonira nwoniran whieyim kwokwira inan hai. Mi sima siir yiuis bripriya sima nii

haiginiugiya pan karamae nwowiya saiir warar yinkin hai. ²⁴Mi kamim yaii niniyim sima boin, ta yiuisa ya hiriinanar dwo, krima saiirin pi kipi niinikiwomwit. Krima saiiramin pi gwo kwira satu nikiuwiya pi saiir gwowi. Mi krima pa nwoki kigim saiirin pi nhinga haii, kira, iyie kara? Mi sima saiirin hiriinanar mi tir. Mi ti yaiyim biya profet kamim sima winkiyim Yokwo Komii aiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Mi ti yaiyim yim hiniina boinkikim,

kamim wi kariir yiu is imiir nonkwokwo hidhainami mi simiirin wi nwirni nwirni hauugii. Mi sima gwo kwira satu nikiuwiya wi kariir yiu is bribriya wi saiiram mi gwowi.

Mi ti kamim yaii niniyim yim ti dimin imiirin hiriinanar mi tir.

²⁵Mi Jisis siir yopiiya mi siir yokman aeya mi Maria saeya yipiki biya Klopasni wig niki owa sima mi Maria Makdalan aka, sima maeyaua kam ima nirioninkin inankiigiya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkininsi, siir kingiin hiar yokwo. ²⁶Mi Jisis siya hiriinan kigin, siir yopiiya kariir kingiina nokwowi, Jonin, yipikin Jisis siya naingwokwonanaeyin mi siya siir yopii aiir boinki, wig, kiriir yinisim yinkamiyinin wa siyairgin kinaka kingiinar nokwowin. ²⁷Mi ta siya boinkiya kariir siir kigna mirii inkamin saiir mhoiiyan, ta wiga ta tir nokwowa ya kiriir apuga. Mi ta iia siyar boinkiya mi saeya ha nama mi saeya ini kariir omaka hiar yasae owiugusama. Iriig

Jisis siya nao aeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸Mi mhoiiya Jisis siya ina yinokninkinkiyin, ti dimin taeminim tirim yim ini digidig ywokiyim yaiyim biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii saiir. Mi ti yaiyim Yokwo Komii saiir nwowim yim kaimwowaigim siya hiniina boinkikin. Kara kwoinki haei. ²⁹Mi two ira hir nwowa wain opkaka mi sima dimin whirin haimgan haimgankakin siir hopmaigi wain op aiir mi sima siirin paeyin hisop nikiuwiyin siir kwiya anaka yinkin udgi. Mi sima ina yaki hopkaigiya Jisis siir yai aiir. ³⁰Jisis siya ta wain op aiir kwiyaeyin mi siya ina boinkiyin, dimin taeminim ini digidig ywokiyim. Mi ta siya boinkiya yai hiriinana saiir mhoiiyan siir mwoin ha kaiyirounainamin mi siya ina yaonamin. Mi siir kwoinbudin siir haiburgigin ini Adi Komii siiramar swoki amin. Iriig.

Mi kamim yaii niniyim ha nitim Jisis siir pris aiirin sima yaki hainwitki

³¹Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim ha namim mi sima Pailat siir ini sriiyiu, siya siir kam imiir nikropkiyim iki kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir ninkin irinugiyim simiir igrub imiir nini irimtiokiyim mi sima pi nwoki aosasauunamim. Dimusi rani, ya taka iya

ya nae iikam ima diriraeraran aeya, Judamii ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya. Sima pi boriisopi ti kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir hiar nwowim. Dimusi rani, Sabata ya Judami ii komiia piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya yaewou nae komiia saiir nikwo aeiya Pasova saeya nimbiyamiyim ya ii komiigi komii aeyairga. ³²Mi ti sima sriiya Pailat siir saiir mhoiiyan, siya kamim ina yikropkiyim. Mi sima ha namim, kimidiniya inkam nwiso Jisis saika ninkin irinu inankiyo sowiir igrib imiir ini okwimkwaki. ³³Mi sima Jisis siiram ha nitim mi sima ina ini kigniyim, siya bidi yaonamin. Mi sima siir igribo wara paniinsi yokwimkwakisi. ³⁴Inkam nwirin yaii niniiyin siya bidi yaka haingripiya siir pris aiirin sauni. Mi nhie, bwiya minim ina naokiinaimamim. ³⁵[Kara Jonkin ti dimin imiir kigin mi ti hiriinan siyiuim kara kigim. Mi kara simiirin ta yokwo aiir asi winkikin mi kima wa nwoki inokninkinim siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi ti dimin taeminim kara winboinkiyim, yim kaimwowaigim mi kima simiiramin ha ti aingwo tibmiikiin.] ³⁶Mi ti dimin taeminim nimbimbiiniyim, yim ini Adi Komii siir yayim yipiki biia profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii saiiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Ti yayim hiniina winboinkikim, sima wi siir kiu whir niinirio rani. ³⁷Mi yai nhirim Yokwo Komii saiiir yim hiniina boinkikim, iikamim sima wa kigii, inkamin yipiki siir priska aiir haingripkii. Iriig.

Inkam nwiso Jisis siirin siyano whirin siir ini wokaigig

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸Mi ti diminin ti kam ima tirim simiir mhoiiyan mi inkamin Josep nikiuwiyin, om Arimatianin siya kimidiniya Pailat siir srii, Jisis siir piuis biyieya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hiranki hiunis hainamim. Josep siya Jisis siir yai aiiram naingwo tibmiigin mi siya ta naingwo tibmiia idowiiya bi nwoka. Dimusi rani, siya Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadieyar ywokiya. Mi siya ha namim mi Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunishaiyiin. ³⁹Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biia Jisis siiram namwiiyin niiyaka, siya warar yinkin am Josep saikan. Mi siya wain piuii miyik whakiyin 50 kilowa hainam. ⁴⁰Mi sowa Jisis siir piuis biyieya ha hiunis haiyo mi sowa siir piu aiirin wain ha hainiyopkiyo mi yuiis wina saiir whrinki siir piu aiirin. Ti siyu hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiiyim simiir hiriinan mi mhoiia sima siirin pa haingikaigii ienauin. ⁴¹Mi maeyaua kam ima ninkin irinugiya paeyin hiiniya nirioninkininsi Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whirin biia inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin. ⁴²Mi sowa Jisis siir piuis biyieya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iia ya Judami ii komiia piu siiskuwakiya dimin taemin tir

karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraranka. Mi hiriirin ii hoimgak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwiram ha hansiram tani, siir haingikaiyamin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya ha swoki insiin idwowin ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

20 ¹ Mi tariigina ya Sande nugaka, iiya bi niki kinipimpirkin waokika, imumar niki oyakwoka mi Maria Makdalana ina yama maeyaua ti siyano ieya nwowa ti inkam nwisowa wokaigiga Jisis siir, saiir hiriir. Mi saeya ha nita mi saeyar kig, siiya biiya ti siyano iir niki haigin topokougiga, saiirin inkamki bidi waritkinkiyin ti ieyin siir hirankin. ² Mi saeya ha niwitnaniya kimidiniya Saimon Pita siya mi kara kririir ini kigni, inkam nwirin siir kigna miriyyin yipiki Jisis siya naingwokwonanaeyin. Mi saeya kririir ini boini, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis biyeya inkamki bidi hainama ti siyanoin siir hiranki mi krima ninokninkin tani, sima saiirin ini papi haiginim. ³ Mi Pita krira ha haiburgigo mi krira ina yamwo siiyano iiram. ⁴ Mi krira ha niwitamo mi Pita siirin kimidiniya kara iwit haiburgig mi ti siyano siir biyyin kara iwit imbiyam. ⁵ Mi kara ha nini waisii kaokiyin, yuiis aiirarar kigi, ya hirar nwokaii. Mi kara hiriir bi napninopkainamkin, ⁶ Saimon Pitan yio mhoiia ha niwit nimbiniyin, yio ini ti siyano iirar iwitninopkai iugusamin. Mi siya yuiis aiirarar ini kigi, yuiisa ya hirar nwokaii. ⁷ Siya yuiis kwira siir mwo iir sima wrieyimyok kogiya saiirarar kig. Mi yuiis kwira siir piu aiir sima nitimwaniugiya ya hir wara bi nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwir bidi whrinhaigiya. ⁸ Mi an kara iriipi hiriinan ti inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, yipiki bii ti siyano iir niwit imbiyamin an kara siir mhoiia ha mi apninopkainamin mi kara ti digworaekwo imiir mini kigiwin mi kara ina yinokninkinkiyin. ⁹ Mi biiya mi tariinanin iriipi hiriinan krima ta yaiya saiir bi sibgu inokninkinkim. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir winboinkiyim hiniin, siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar. ¹⁰ Mi krima ina swoki amim oma hiriir. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Maria saeya siyanoin siir iemig hirar niki okwo ouwa. Mi saeya ha nouu hiunanainama mi ina ini waisiikaokiya. ¹² Mi saeya ha nini waisiikaokiya mi saeya paekwosim nwis owiirarar kigi, yuiis whisinankak nii idwodwokaiyo hiiya Jisis siir piuis biyeya saiir niohaiginkiya saiir. Mi nwirin yio siir mwoki nwowin hiriir yidwokai mi nwirin yio siir iga owa nwowo hiriir yidwokai. ¹³ Mi saiirin sowa sriigi, wig kira dimusi nouwi? Inkamin krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis aiir hainamin, krima

ninokninkin tani, sima saiirin ini tari papi yamisi haiginim. ¹⁴ Mi ta saeya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi saeya ha kwaeyaeyokaowa mi saeya ini Jisis siirar kwakiga saiir kingiin hirar namikwoniyyin. Mi saeya ha bi naingwoka siya Jisiskin. Niingaka. ¹⁵ Jisis siya saiir srii, wig, kira dimuam nouwi? Mi kira nhiniiram hansirni? Saiir kwoinin ha naingwoka, siya ti inkamin numir aiir kigriraowiyin siya niuwi. Mi saeya siir boinki, inkam, kira siir piuis biyie aiir hainami mipi kariir boinmauugi. Kira saiirin ini papi haigingigin. Mi saiirin pi kara nini hainakii. ¹⁶ Mi Jisis siya saiir boinki, Maria mi saeya ha haiyiug inansiina kaokiya mi ini siirar kigiya. Mi saeya siirin Hibu yaigina saiir boin, Robonai Tiriiginin yi hiniina boinkikin, Inkamin Nowomwarkaiyuwiyin. ¹⁷ Jisis siya saiir boinki, kariir kipi nonkwo. Niingaka. Kara pi kariir Adin siiram niki am tani. Kira dam mipi kariir nomiiyauim simiir tini boinmauui. Kara wi kapi nami siiram, yipiki kariir Adin mi yipiki iriipi kiriir Adin. Kariir Adi Komiiyin mi iriipi kiriir Adi Komiiyin siiram. ¹⁸ Mi mhoiia Maria om Makdalana ha swoki ama, kimidiniya kamim siir kigna miriiyim simiir ini boiniu, hiniin, saeya Biiyan Inkam Komiiyin siir bidi kignaniya, saeya yayiim siya boinmimaugiyim saiir simiir ini boimimaui. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Mi Sande niyaka, kamim siir kigna miriiyim sima omaka iripa hirirar nwomimirkim. Mi simiir anowin haini kimiknam ilkamim simiirsi, sima kigisi simiirin. Dimusi rani, sima pi nididgim Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pi nonkwonakiisi simiirin sima nisomaowam. Mi sima hirar niki owim mi Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hirar yamikwoniyyin. Mi siya simiir boinki, kimiir kwoinim kirie dwoki. ²⁰ Mi siya hiriiyar niki boinkripkaiyin mi siya siir iinao mi siir pris aka ina yiisiimauuwin simiir. Mi krime ti han imiir kigim mi krime maigimaigra prasae bi kinkim Dimusi rani, krime hiriiyar yaingwoki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin bidi swoki insiin idwowin ie hirankin. ²¹ Mi Jisis siya krimiir boinki, kimiir mhi kwoinim hiinsima dwoki. Kimiirin wi kara nikropkii, kariir mii aiir miriiyam, kariir Adin siya nikropkiya kariir tiriir nitam, saiir hiriinan. ²² Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, siya ha kuugiyin krimiir mi ina boinkiyin, Adi Komii siir naeyiu iir haigi. ²³ Mi kima dimin biyie biyieyim ini haniin inkami kwoin kwirii idwokaiyim wi simiir haiyoprimdiyumiigi. Mi kima simiirin haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi, sima wi hiriiyar nwokripkaii simiir kwoinai hirin. Iriig.

Jisis siya Tumas siir hiriir yimbiyam

²⁴ Mi iia Jisis siya nita siyar nini iisiimauuniyam siir kigna miriiyim kamim simiir mi inkam nwirin Tumas nikiuwiyyin yio simaka hir wara

bi nwokin. Siir inig whirin Didimaskin ²⁵Mi mhoiia krma kamim siir kigna miriiyim, krma siir kigim mi krma siir boin, krma Biiyan Inkam Komii siir bidi kigim. Mi Tumas siya ina yowarkii boinin mi kara noim siir iina hir nwowim simiir kig karamae nwowi mi kariir iina nowin siir pris aiir nwowin siir mi hopkaigi karam mi owi mi kara pa naingwo tibmii kiin tani, siya omwai bidi swoki waiyan.

²⁶Mi ii iriiyar kwisim namkiyim simiir mhoiian, krma iripa maeyau kwira hiugripkiiya sairarar haingiriyu omimirkim mi krma anowin ha mi haiginikounam mi yio Tumasin yio krimaka hir warar nwokin. Mi krma anowin bidiyar mi haiginikouwin mi biri kimiminkikin Jisis siya ha napninopkainaniyin mi siya krimiir bopwoniya ha namikwokainiyan mi ina boinkiyin krimiir, kimiir mhii kwoinim hiinsima dwoki. ²⁷Mi ta saiir mhoiia siya Tumas siir boinki, kiriir iinam tiriir dwoki mi kariir iina owiir kigi mi kiriir iina kariir pris aiir timi hopkaigi. Kira kariirin digiumii kipi haimriiyu. Niingaka. Kira daingwo tibmii kiin. ²⁸Mi Tumas siya siir boinki, kira kariir Biiyan Inkam Komiigin mi kira kariir Adi Komiigin. ²⁹Mi Jisis siya siir boinki, kira kara swoki insiin idwowa mi ha bi naingwo tibmii kiingin. Dimusi rani, kira kariir kigin mi ha naingwo tibmii kiingin, aniya? Mi yipiki kariir kig karamae nwowim mi ha naingwo tibmii kiinim hiniin kara ini omwaiyar swoki waiyan, simiir mairgimaigra ini kiriir haiburim. Iriig.

Jon siya ha boinkin siya ta yokwo aiirin dimuam winkikin

³⁰Jisis siya dimin taemin miyik miyik kasa bi tirkin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krma kamim siir kigna miriiyim ti dimin taeminim simiir kigim mi kara simiirin hiriir bi win digim ta yokwo aiirin. Niingaka. ³¹Kara ti dimin taeminim simiirarar kwaowinkikin. Mi ti iikamim yipiki ta yokwo aiir mwainim kima wa nwoki inokninkinim hiniin, Jisis siyairgin inkamin Krais nikiuwiyin yipikin Adi Komii siya nikropkiyin ti nu iir iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Siya Adi Komii siir yinisimkin mi kira siiram naingwo tibmii kiini, kira wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir hiranki haii. Iriig.

Jisis siya kam iriiyar nwiso siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiam

21 ¹Mi mhoiia iigwira Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamim siir kigna miriiyim whii Taibirias kingiin hir. Siya hiniina tirkin. ²Saimon Pita mi Tumas, siir inig whirin Didimaskin mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianin mi Sebedi siir yinisim nwiso krira mi inkam nwiso Jisis siir kigna mirii iko, krma iripa hirirar haingiriyu omimirkim. ³Mi Saimon siya krimiir boinki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niigiyam nitmaii. Mi nim krma ina mi boinkiyim, krma pi kinakar nami. Mi krma ha namim mi ina yani

kwiriiiium i aiir. Mi haimnam ina yitmaiym. Mi nii kirieya krma anasu whirmin whirmin sim bi swoki kibokiin miminkim ini ii aeyar yinkianonkwokiyakwoka. ⁴Mi iya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krma siir kigna miriiym kamim ha bi ninokninkinkim siya Jisiskin. Krma ha naingwokim siya inkam nwirkin. ⁵Ti whranim, kima whiruwasiim bidi kibokiinim, iye? Niingaka? Mi krma ina yowarkii boinkiyim, krma anasu bi kibokiingim. Mi siya krimiir boinki, ⁶kima wari kimiir haimnan iinig miiya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiym. Mi krma krimiir haimnan ha swoki itmaigiym mi krma siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin. ⁷Mi kara, inkamin siir kigna miriiyin Jisis siya naingwokwonanaeyin, kara Pita siir boinki, tiriiginin Biiyan Inkam Komii ieyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biiyan Inkam Komii ieya mi siya siir yiuisa ina iya. [Dimusi rani, siya siir yiuisa minsi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yiuisa ha niiya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram. ⁸Mi krimiir kam nhirim Jisis siir kigna miriiym yim igwirni i aiirar kignaidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkiniuin siirin warar yinkin kaiginaidam. Krma aruwao bi nwokim, 100 mita nanaigim. ⁹Mi krma ha namim, nu hir ha nadu okwoiuwim mi krimar kig, paeya hirar niuwi. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi. ¹⁰Mi nu krma nadu kuikwoniya saiir mhoiiyan Jisis siya krimiir boin, wara anasu nhirim haimna anki kima niskainam tiriir whainani. ¹¹Mi ta siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaiyiui mi siya haimna iirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bidi yinkiniuin mi anasuim haimnanau hir nwokaiym 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin. ¹²Mi Jisis siya kimidiniya krimiir boin, wit kima unkini aeni. Mi krimiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krma omkakarini bidi yinokninkinim, siyairgin Biiyan Inkam Komiiyin. ¹³Mi krma hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krimiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauuwin krimiir.

¹⁴Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kigna miriiym simiir hiriir ieyanki siya ninsiin idwowa saiir mhoiiyan. Iriig.

Jisis siya dimin taeminim Pita siir srii

¹⁵Mi ta nae krma naeya saiir mhoiiyan, Jisis siya Saimon Pita siir boin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiram nhami nhami naingwokwo rani, ini iki nhirim simiiram naingwokwowiya ini saiir haiburin, aniya? Mi Pita siya siir boinki, ihi, Biiyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin kara ini

kiriiramar naingwokwowin. Jisis siya siir boin, kira iki kamim yipiki kariir siyu napiyim simiir kigrirao, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁶Jisis siya siirin ina swoki sriigiyn, Saimon, Joni yinisimin kira kariiramin ina naingwokwowin? Mi siya siirin ina swoki boinkiyin, ihi, Biiyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin ta saiirin, kara kiriiramin ina naingwokwowin. Jisis siya boinki, iikamim yipiki kariir siyu iir napi, simiirin wi kira kigriraowi, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁷Mi Jisis siya ina swoki sriigiyn, Pita, Joni yinisimin kira kariiramin ina naingwokwowin? Mi Pita siya ini yididin. Dimusi rani, Jisis siya siirin idip idipin kwoima srii mi siya ina yowarkii boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, kira digworaekwo whiekakim simiirin ina ninokninkinin. Mi kira ta kara mi aingwokwowa kiriiram saiirin ina mi inokninkinin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin, kira iikamim kariir siyu iir napiyim simiir kigrirao inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁸Kara kiriirin kaimwowar boinkii. Biiya kira whranisimar niki owa, kira kariir yuiisim kinakina niinakina kira pi kariir kwoin iirar priiyapriiyapi hinda tindan. Mi mhoiia kira waipiu namwoiuwi mi kariir yuiisim wi inkam nwrki nii haiginiuwi mi wi inkam nhirkim sim udrimdinuwi, uridni. Mi kiriirin wi aka maeyaua kira nam karamae nwoiia wi saiir hiriir nikiunami. ¹⁹[Jisis siya ti dimin iirin min nikri boinkin, mhoiia Pita siya naowi, siya wi Adi Komii siir ing iir hainan prapraskii.] Mi ta saiir mhoiian Jisis siya siir boinki, kariir mhoiian wit. Iriig.

**Jisis siya inkam nwirin siir kigna miriyyin, yipikin
siya naingwokwowyin siir boinkin**

²⁰Mi Pita siya ha niyaeyimyok kaokiyin mi siya ini kariirar kaokiyin, inkamin siir kigna miriyyin, yipikin Jisis siya naingwokwowyin siir digiuwa nokwowin. Kara ti inkamin siir kigna miriyyin siya yipikin biiya ipiia saiir niki idwokaiyyin Jisis siir kingiin siir ina iinig miiya mi siirin kara sriigin Biiyan Inkam Komii, kariirin wi wir nhinga napwouwi iki inkam biyeyim simiir iin hauugiyamin, ha? ²¹Pita siya kariir kaokiyin mi siya Jisis siir sriigiyn mi ina boinkiyin. Biiyan Inkam Komii, mhoiia krma ti inkam iirin wi paniina tiri? ²²Mi Jisis siya siir boinki mi kara ha naingwowi ta saiirin siya wi hiriian niki owi mi wi iia karar swoki iti wi saiirar nadigni. Yio tiriiginin, yio kimiir dimin tani. Wim kima kariir kigna ap. ²³Mi ti yayim wi iikamim yipiki Jisis siir siyu iir napiyim wi simiiram haigiririrki. Mi kara ti inkamin siir kigna miriyyin wi nao rani. Jisis siya hiriinan bi boinkikin, kara wi nao rani, siya ha boinkin. Mi kara ha naingwowi ti siirin, ti inkamin wi hiriian tiki okwokin kariiramar, yio tiriiginin yio kimiir dimin tani. Niingaka.

²⁴Karaigin ti inkamin siir kigna miriyyin, yipiki ti dimin iir boinin mi simiirin kara winkikim ta yokwo aiirin. Kima ta saiirin ina

ninokninkinim ti yaiyim kara boinkiyim yim yaimwo imairgim, kara bi niksisaekikin.

Mhoiigimhoiyan yai aeya.

²⁵ Jisis siya dimin kasa bi tirkin. Mi iikamim sima simiirin yokwoni hiriyar winswokikiswo kara ha naingwowi, wi maeyau nokiigak di ywowi ti nu iirin, ti hiriinan yokwo imiir nonkwowim. Niingaka. Iriig.